

Izdaja odbor za splošne zadeve
Železarne Ravne

Ureja uredniški odbor

Jože Delalut, Franc Fale,
Alojz Janežič, Ivo Kohlenbrand,
Marjan Kolar, Frančiška Korošec, Jože Sater

Odgovorni urednik:

Marjan Kolar

Telefon 88 030, int. 304

Tisk: CP Mariborski tisk
Maribor

KULTURNI PRAZNIK

Prav v dneh, ko se bomo spominjali Prežihove smrti in bodo šolarji prejeli svoje bralne značke, bodo potekali zadnji pogovori in dogovori o obliki in vsebini kulturne skupnosti, ki naj bi jo potem že februarja skupščina občine potrdila oziroma uradno ustanovila.

Res je predvideno za kulturno skupnost tudi obdobje poskusnega obratovanja, vendar takrat je čas le še za manjše popravke, nikakor pa ne za temeljite revizije ali druge radikalnejše posege. Ostane torej upanje, da bodo priprave temeljite in dogovori takšne vrste, da ne bo kultura v občini dobila le nove napisne table in nekaj dodatnega denarja, ampak da bodo sedanje oblike njene dejavnosti zaživele polno ter se čimbolj dvigale nad raven samozadovoljne rutine.

Ni namreč realno pričakovati od istih ljudi in le delno večjih sredstev bistveno večjih storitev od dosedanjih. Možno pa je uvesti kje kakšno novo delovno metodo, osvežiti in posodobiti sporede ter prisluhniti predlogom dovolj številnega in tudi po sestavu dovolj pestrega samoupravnega telesa, ki bo vodilo kulturo v naši občinski skupnosti.

Naposled je možno še nekaj, kar ne stane nič, pa vendar lahko precej pomaga, namreč kaj več kot občasno, kampanjsko zanimanje družbenopolitičnih organizacij za stanje v kulturi, za kar pa je seveda najprej potrebno spoznanje, da je kultura v vseh svojih oblikah neobhodni sestavni del naše stvarnosti.

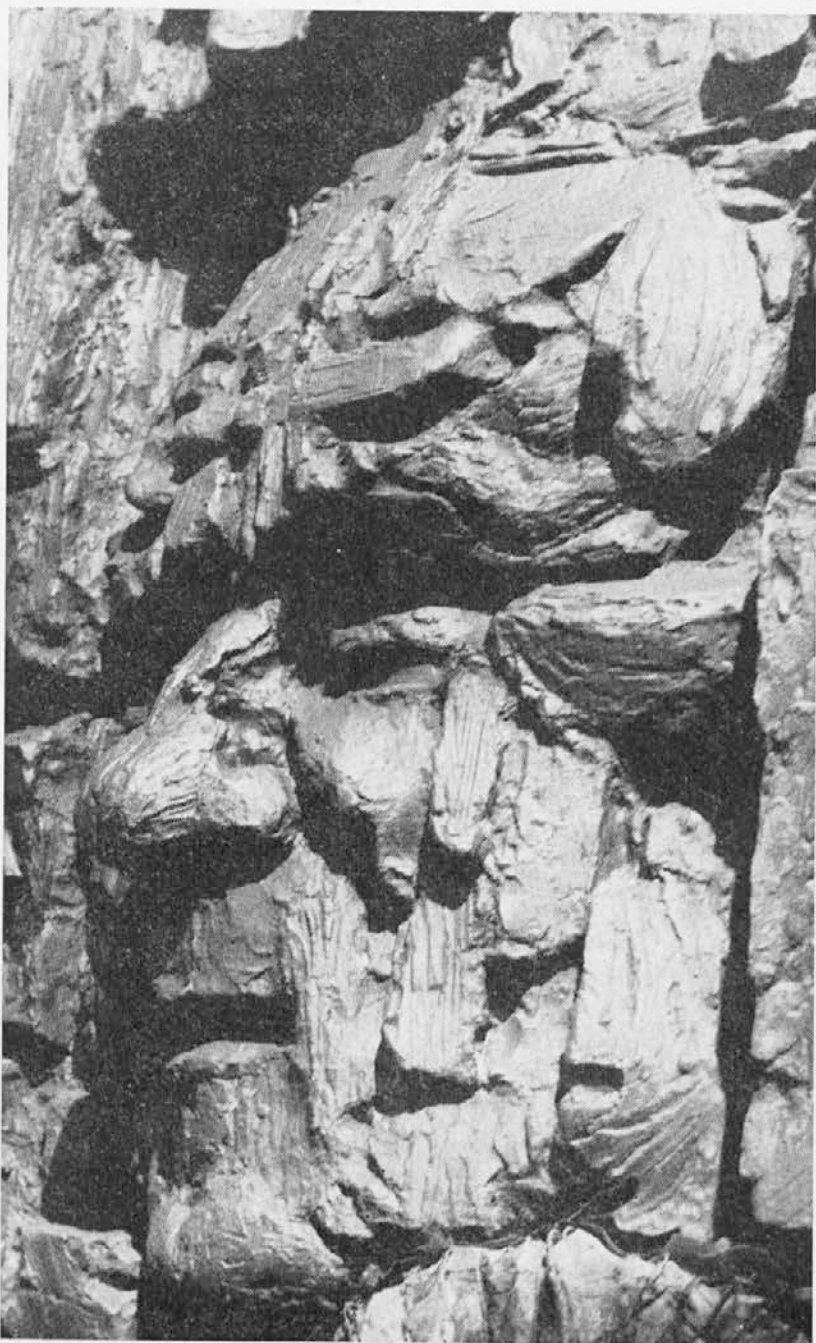
Verjetno bodo nasprotniki decentralizirane kulture — in to kulturne skupnosti nedvomno so — zelo hitro začeli vpraševati, na kakšnem nivoju so kulturne dejavnosti in kaj po veljavnih umetnostnih kriterijih v posameznih zvrsteh dosegajo. Če naj bo odgovor za kulturne skupnosti ugoden, se bomo morali že vnaprej dogo-

voriti tudi za konstruktivno kritiko, ki jo bomo pripravljene sprejemati in upoštevati brez užaljenosti in ostavk. Brez dobronamerne kritike pač najbrž ne bo zaželenega napredka. Ne bo odveč pokazati naš pihalni orkester, ki tudi potem, ko doseže skoraj največ, kar mu je dostopno, ne počiva na lovorikah, ampak se vsako leto znova udeležuje tekmovanj, da mu strogi

kritiki in razsodniki ocenijo znanje in umetniško vrednost. Da to zahteva ogromno dela, je jasno, je pa edina pot navzgor.

Pa še v nečem je ta glasbeni kolektiv zgleden, namreč v tem, kako pravočasno uvaja mlade in kako zato sodeluje z glasbenimi pedagogi. Mlada kri je enako potrebna na vseh področjih kulturne dejavnosti in čez čas lahko začne dajati tudi potrebno pestrost ter nove vsebine.

Čim manj rutine ter čim več ljubitelske dejavnosti želimo zato naši kulturi.

Drago Tršar,
Prežihov Voranc

Foto: Broman

IZ VSEBINE

Samoupravljanje v združenem podjetju — Z zasedanja delavskega sveta — Spremembe v zdravstvenem zavarovanju — Iz dejavnosti odbora za splošne zadeve — Družba, gospodarstvo in izumiteljstvo — Sklepi poslovnega odbora — Dogovor o štipendiranju — Varnosti prednost — Vasilij Terseglav — Pust, pust, je masten okrog ust — Sportne vesti — Ignac Brodnik — Anton Gošenčnik

Samoupravljanje v združenem podjetju

Izkušnje našega novo osnovanega Združenega podjetja slovenske železarn pri samoupravljanju in samoupravnem dogovarjanju dokazujejo, da integracija — kolikor je pravilno zastavljena — ne vodi do centralizacije samoupravljanja in s tem do zmanjševanja vpliva delavcev na odločitve. Zato je treba tudi z vidika samoupravljanja podpirati integracije delovnih organizacij. V tem sestavku* bo obravnavano delo centralnih organov upravljanja v našem združenem podjetju.

I. STANJE

Združeno podjetje slovenske železarn so jeseni leta 1969 osnovali tovarne Železarna Jesenice, Železarna Ravne in Železarna Štore, ki imajo večstoletno tradicijo proizvodnje in predelave jekla. S tem korakom je sedaj v skupnem podjetju združenih 11.600 delavcev, po obsegu proizvodnje v okviru jugoslovanske črne metalurgije pa podjetje zavzema drugo mesto.

Združeno podjetje slovenske železarn je proizvodna organizacija s sedežem v Ljubljani. Vse tri tovarne v njenem sestavu so samostojne organizacije združene dela s statusom pravne osebe, ki so glede na obseg samoupravnih pravic nadalje razčlenjene v delovne enote in obrate. Direkcija v Ljubljani, ki je dejansko formirana šele pol leta in kjer sedaj stalno dela 7 delavcev (po statutu je sistemiziranih 10 delovnih mest), je organizacija združenega dela brez svojstva pravne osebe. Direkcija ima zgolj nalogo uresničevati temeljne cilje združenega podjetja, koordinirati istovrstne strokovne dejavnosti v tovarnah, opravlja posle po naročilu in pooblastilu tovarn ter skrbi za delovanje in izvrševanje sklepov organov upravljanja združenega podjetja.

Od organov upravljanja ima združeno podjetje delavski svet, poslovni odbor in generalnega direktorja. Delavski svet sestavlja ne glede na število zaposlenih v tovarnah enako število predstavnikov — po 8 iz vsake tovarne ter 1 član direkcije. Tudi poslovni odbor je sestavljen na enaki osnovi: po 2 člana iz vsake tovarne in generalni direktor. Pri delu samoupravne strukture združenega podjetja je naloga direkcije strokovno pomagati pri uspešnejšem delu organov upravljanja. Glede na tako organizacijo ni mogoče več govoriti o dvotirnosti linije vodenja in upravljanja, temveč se delavci direkcije vključujejo v delo samoupravne strukture združenega podjetja in s tem postajajo njen sestavni del.

II. ZDRUŽEVANJE NE SLABI SAMOUPRAVNIH PRAVIC DELAVCEV

Vodilo pri načrtovanju samoupravne strukture v novem združenem podjetju je bilo, da združevanje tovarn ne sme ok-

niti samoupravnih pravic delavcev. Kljub integraciji ni prišlo do centralizacije samoupravljanja. To v združenem podjetju izhaja povsem iz samoupravnih struktur tovarn. Tovarne samostojno sprejemajo vse odločitve, razen tistih, ki pomenijo načrtovanje in usklajevanje proizvodnje ter drugih skupnih zadev, za katere se tovarne dogovorijo, da jih bodo le skupaj reševale. Pa tudi glede teh vprašanj poteka najprej razprava po tovarnah, šele nato centralni organi upravljanja dokončno odločajo. Drugače tudi ne more biti, saj so vsi organi upravljanja sestavljeni iz delavcev posameznih tovarn. Direkcija obsega le nekaj ljudi, zato je nujno, da pri vsem pripravljalnem delu za centralne odločitve sodelujejo delavci tovarn skupaj z delavci direkcije in se tako resnično prepletajo naporji vseh, preden pride do skupnih odločitev organov upravljanja.

Delavski svet združenega podjetja kot centralno telo vseh tovarn v svojem delu predvsem usklajuje delo samoupravnih struktur tovarn, pomembno za celotno podjetje. Zaradi take funkcije tudi ni več bistvena natančna opredelitev meje, do kod naj bi bile originarno pristojne odločati zgolj tovarne in od kod dalje centralni organi podjetja. V statutu združenega podjetja ta meja torej ni ostro postavljena, saj se le z dogovarjanjem in sporazumevanjem med samoupravnimi strukturami tovarn in celotnega podjetja rešujejo določena vprašanja, ki so v interesu vseh. Kolikor bi posamezna tovarna nasprotovala sprejetju skupnega sklepa ali splošnega akta, za katerega ni očitno pristojen le tovarniški ali le centralni organ upravljanja, do sklepa sploh ne bi prišlo. Pa tudi sicer bi posamezna tovarna dejansko lahko preprečila sprejetje po njenem mnenju zanj škodljivega sklepa prek svojih predstavnikov v organih združenega podjetja, čeprav bi formalno drugi dve tovarni lahko izglasovali tak sklep.

Če razdelimo postopek sprejemanja samoupravnih odločitev v več faz, potem lahko ugotovimo, da tako v fazi iniciative, nadalje kreiranja odločitve in samega odločanja res sodelujejo delavci vseh tovarn, da se tu prepletajo pogledi vseh samoupravnih struktur tovarn. Pri tem je zelo pomemben tudi vpliv družbenopolitičnih organizacij združenega podjetja, predvsem pa sindikalne organizacije, ki je v podjetju zelo aktivna.

III. SPLOŠNI AKTI ZDRUŽENEGA PODJETJA

Zavedamo se, da je na nivoju celotnega združenega podjetja potrebno pravno urediti določena vprašanja, ki so bila doslej po posameznih tovarnah oz. organizacijah združenega dela različno urejena in bi v enotnem podjetju sedaj povzročala upravičeno negotovanje delovnih kolektivov. Na nivoju celotnega združenega podjetja so to najširše povedano vprašanja, ki zadevajo enotnost položaja delavca v ZP oz. konkretnije razna denarna nadomestila in povračilo, deloma delovna razmerja, odgovornost, delitev dohodka in osebnih do-

hodkov, strokovno izobraževanje in podobno. Poleg teh področij so seveda potrebni še nekateri, predvsem organizacijski akti, kot poslovnik organov upravljanja ali pravilnik o skupnih skladih ZP. Prvi koraki v tej smeri so bili že storjeni. Predvsem moramo posebej omeniti izredno pomembni srednjeročni razvojni načrt od leta 1971—1975, ki ga je naše podjetje že sprejelo kot prvo med industrijskimi panogami v Sloveniji. Kljub različnim zneskom in deležem investiranja posameznih tovarn se je prav pri sprejemu tega akta pokazala dejanska enotnost stališč posameznih tovarn v interesu razvoja celotnega združenega podjetja. Usklajenih in sprejetih je bilo že tudi več drugih splošnih aktov. Prav sedaj je pripravljen osnutek pravilnika o delovnih razmerjih, ki bo enotno uredil tudi odgovornost. S tem postajajo pravilniki in drugi splošni akti na nivoju združenega podjetja najbolj živo in zgovorno spričevalo nastajanja, utrjevanja in razvoja delavskega samoupravljanja.

Splošni akti, ki so že ali šele bodo sprejeti za celotno združeno podjetje, so in bodo v večjem delu okvirni, le deloma podrobni. S tako zasnovo bodo lahko upoštevane nekatere specifičnosti tovarn, po drugi strani pa bodo taki splošni akti predstavljali zadosti trdno osnovo poenotene ureditve določenih področij. V vseh teh skupnih aktih je predvsem potrebno pazljivo pretehtati dosedanje ureditve in prakso njenega izvajanja ter v skupnem splošnem aktu poiskati najboljše rešitve posameznih tovarn, ki bi nato veljale za vse tri združene železarn. Ob tako zastavljeni ureditvi lahko posamezne železarn le pridobijo. Taka enotna samoupravna ureditev bo s takim konceptom lahko tvorno prispevala k zblizanju, enotnosti in povezanosti ter odpravljanju večjih razlik danes združenih slovenskih železarn.

V čim večji meri nam bo uspelo v praksi zagotoviti široko razpravo in tvorno sodelovanje vseh delavcev in pristojnih organizacij, v tem večji meri bo tako izoblikovani splošni akt postal resnično samoupraven in upoštevan ne le zaradi svoje pravne prisile, temveč zaradi najširšega dogovora zainteresiranih delavcev. Ne le samoupravno ime akta, temveč šele samoupraven postopek bo dal takim aktom resnični demokratični pomen. Odločitev, čeprav sprejeta na vrhu, ni zaradi tega centralistična, temveč je še vedno in toliko samoupravna, kolikor je bil pri tem samoupraven postopek njenega nastajanja in sprejemanja. Samoupravljanje v svojem bistvu pomeni obliko odločanja in ne njegove vsebine, kar često in mnogim ni jasno.

Ker splošni akti ne bodo podrobni, temveč predvsem okvirni, bo tudi s tem očuvana vrhovnost tovarn glede vseh tistih pogojev dela in drugih specifičnosti, ki so v naravi stvari pogojene različno v posameznih tovarnah.

Kolikor se kdaj pojavljajo nepravilnosti ali slabosti pri delu samoupravne strukture na vrhu, so te največkrat posledica nedograjnosti in slabosti samoupravnega sistema v tovarnah samih in ne v delu centralnih samoupravnih organov. Postopek sprejemanja centralnih odločitev izhaja — od začetka pripravljanja odločitve do razpravljanja o najboljših možnostih in

* Sestavek je bil pripravljen za razpravo na I. konferenci samoupravljavcev črne metalurgije Jugoslavije 22. in 23. januarja 1971 v Beogradu.

predlaganja končnega sklepa — iz samoupravljanja v tovarnah. Postopek se odvija tam in je tudi odločanje v centralnih organih kot zadnja faza le usklajevanje odločitev posameznih ožjih samoupravnih struktur.

IV. SAMOUPRAVNI SPORAZUMI IN DRUŽBENI DOGOVORI

Razen sprejemanja osrednjih splošnih aktov se v nadaljnjem delu odpirajo tudi druge možnosti samoupravnega delovanja — samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje. Tu gre — za razliko od poslovnega dogovarjanja — za pravne instrumente ustavnopravnega značaja, katerih predmet so lahko izključno le ti isti odnosi, katerih urejanje spada v samoupravno sfero delovnih organizacij. Razlika med samoupravnimi sporazumi in družbenimi dogovori je v interesih, ki narekujejo dogovarjanje, torej ali ožji interes ali pa širši družbeni interes. Razlika je torej v glavnem v strankah, ki sklepajo take dogovore. Pri družbenih dogovorih so stranke družbenopolitične skupnosti, sindikati in zbornice, pri samoupravnih sporazumih predvsem delovne organizacije.

Zaenkrat na nivoju združenega podjetja še nismo uporabili možnosti družbenega dogovarjanja, ki se kot nova odpira na področju samoupravljanja. Več konkretnih »družbenih« dogovorov, ki pa imajo značaj samoupravnega sporazuma, pa so v zadnjem času sklenile naše posamezne tovarne z občinami.

V našem podjetju je potreba po usklajevanju pomembnih skupnih področij prinesla deloma specifično obliko samoupravnega sporazumevanja znotraj podjetja med samimi tovarnami. Določena področja je namreč možno sporazumno uskladiti enako oziroma podobno za vse tovarne brez vnaprej sprejetega osrednjega akta. Na ta način smo že uskladili na skupnem sestanku vseh tovarn in direkcije pravilnik o izplačevanju nadomestil osebnega dohodka za prvih 30 dni nesposobnosti za delo zaradi bolezni. Kolikor bo najvišji organ upravljanja posamezne tovarne sprejel pravilnik v nekoliko drugačnem besedilu od dogovorjenega na skupnem sestanku, bo to le zaradi nekaterih specifičnosti, ki se pojavljajo samo pri eni od tovarn in niso skupne vsem. Tudi za nadaljnje reševanje morda spornih vprašanj s tega področja je dogovorjeno skupno obravnavanje in predlaganje enotnih rešitev posameznim delovnim skupnostim tovarn. Pravilniki bodo enotno sprejeti le tedaj, če bodo res skrbno pripravljani in zadosti argumentirani. Taka pot torej nalaga še večje dolžnosti in skrbnost sestavljalcem skupnega predloga, če želimo, da bo le-ta sprejet v podobnem besedilu v vseh tovarnah.

Tak proces poenotenja skupnih področij na nivoju združenega podjetja odpira najširše možnosti soodločanja neposrednih proizvajalcev in bo lahko privedel samoupravljanje na višjo raven.

V. SAMOUPRAVLJANJE V OKVIRU ZDRUŽENJA JUGOSLOVANSKIH ŽELEZARN

Združenje jugoslovanskih železarn predstavlja danes tako strokovno kot tudi samoupravno organizacijo, v kateri se

združujejo interesi in pogledi vseh delovnih organizacij črne metalurgije v Jugoslaviji. Vendar v združenju prihaja do izraza premajhna samoupravna prisotnost samoupravljalcev. Ne zato, ker ne bi delovne skupnosti zaupale svojim predstavnikom kot članom izvršnega ali upravnega odbora, temveč bolj z gledišča, da se materija, o kateri se odloča, predhodno premalo obdela s samoupravnimi strukturami v tovarnah oziroma združenem podjetju. Ponovno bi tu poudaril, da so sestavni del samoupravne strukture tudi odgovorni strokovni delavci posameznih področij. Če bo v prihodnje dobilo združenje podporo samoupravnih struktur vseh članic, bo lažje uveljavljalo naše skupne interese navzven in tudi navznotraj v naši panogi.

S prenosom pristojnosti federacije na republike se odpira tudi tu nov problem, in sicer v kakšni meri obdržati pristojnosti združenja ob novih pristojnostih republik, ki bodo kmalu v večji meri samostojno nastopale na področju gospodarstva. Vsekakor bi morali uskladiti delo v združenju z najnovejšimi spremembami našega gospodarstva in političnega življenja.

VI. ZAKONSKO JE TREBA BOLJ VZPODBUDITI INTEGRACIJE

Glede na naše izkušnje v samoupravljanju združenega podjetja bi bilo za naprej potrebno tudi s predpisi vzpodbuditi integracije v najširšem smislu. Danes na primer ni mogoče ustanoviti obrata v se-

stavu dveh ali več ločenih delovnih organizacij, čeprav bi bila to najprimernejša oblika povezovanja skupnih interesov na določenem področju. Ne bi se smeli zadovoljiti le z nekaj možnostmi združevanja in se teh togo držati, temveč bi morali vzpostaviti sistem povezovanja in prepletanja sredstev in ljudi, v katerem bi tako delovne organizacije na področju proizvodnje reprodukcijskega materiala, ki so danes zapostavljene, kot tudi delovne organizacije predelovalne industrije ter vse druge zainteresirane organizacije usmerile svoje interese v skupne naložbe in bile vse neposredno zainteresirane za uspeh naložb in donosnost gospodarske dejavnosti. Prelivanje sredstev bo omogočilo izenačenje pogojev gospodarjenja med proizvajalci in potrošniki proizvodov črne metalurgije.

Miha Potočnik, sekretar ZP

Z A D O B R O V O L J O

Profesorska

Profesor: »Veseli me, da vas vidim. Kako gre vašemu možu?«

Gospodična: »Nisem še poročena, gospod profesor!«

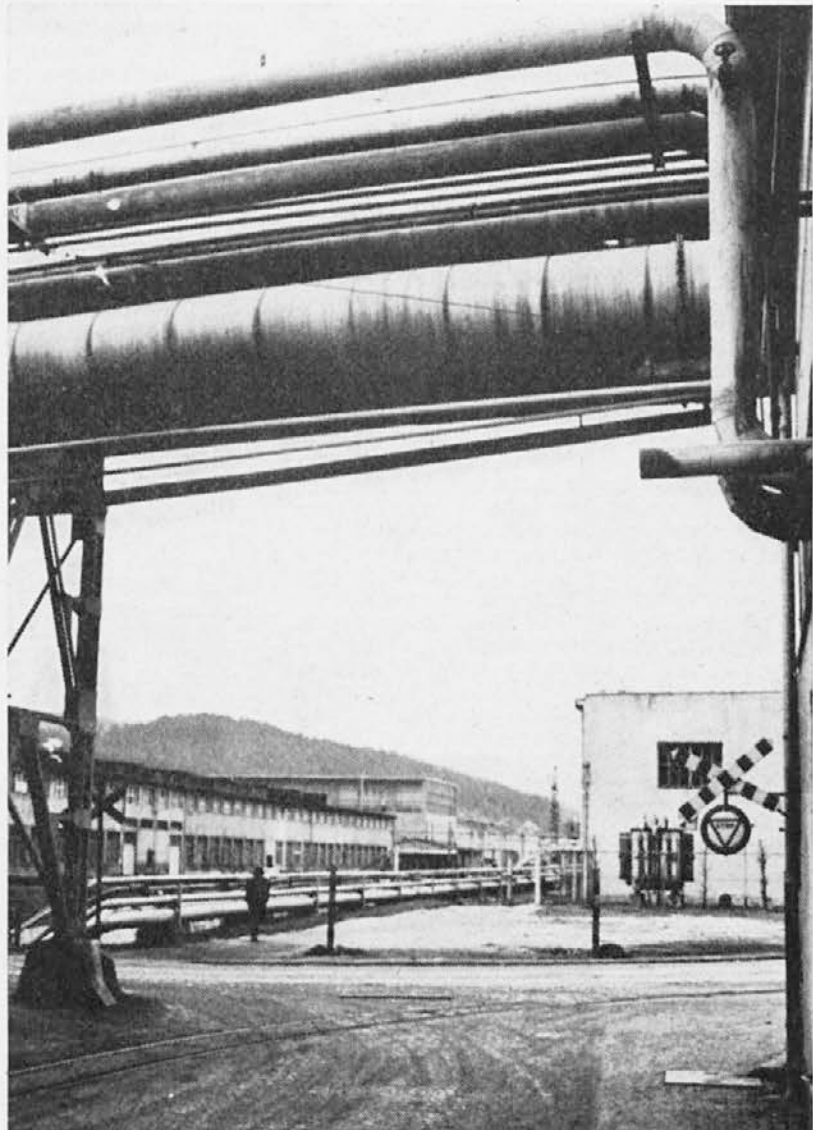
Profesor: »Tako, tako, milostljiva, torej je vaš gospod soprog še samski?«

Čuda sveta

On: Draga, ti si zame osmo čudo sveta.

Ona: Gorje ti, če bom kdaj srečala ostalih sedem!

Križišče

Z zasedanja delavskega sveta

Osrednja točka razprave na zasedanju delavskega sveta meseca januarja je bila vsekakor inventura in inventure razlike za lansko leto. Delavski svet pa je razen tega sklepal še o najetju kredita, dopolnitvi organizacijske sheme, spremembah pri podpisnih pooblaščenih in odločil o ugovoru na sprejeti sklep komisije o prodaji parcele v Portorožu.

Potem ko je bil delavski svet seznanjen o izvršitvi sklepov zadnjega zasedanja, je bilo rečeno, da je bil na prejšnjem zasedanju govor tudi o tem, da bi bilo treba za določena proizvodna sredstva določiti različno stopnjo amortizacije. Zaključek razprave je bilo razumeti kot sklep, medtem ko med sklepi tega ni zaslediti. Na pripombo je bilo pojasnjeno, da je o tem sicer tekla razprava, da pa bo to možno izvršiti šele tedaj, ko bomo v tovarni tudi obračunsko ločili med seboj 114. in 117. panogo. Dokler to ne bo storjeno, moramo tovarno kot pri drugih pokazateljih tudi pri stopnji amortizacije obravnavati enotno. Bomo pa tudi tedaj lahko povišali stopnjo amortizacije samo v primeru, če nam bodo povišanje dopuščali proizvodni stroški oziroma nam jo bo proizvodnja prenesla. Na zadnjem zasedanju je bilo tudi rečeno, da se bo posredoval delavskemu svetu stabilizacijski program oziroma program varčevanja. V zvezi s stabilizacijskim programom in ukrepi, o katerih je sedaj govor v skupščinskih organih, pa so na vidiku novi predpisi, katerih vsebina sedaj še ni znana, bodo pa sigurno imeli svoj vpliv tudi na poslovanje podjetij črne metalurgije. Vsak program bi zato zdaj predstavljal samo predvidevanja, zato je bilo dogovorjeno, da se izdelavo našega stabilizacijskega programa počaka do časa, da bodo znani predpisi in drugi stabilizacijski ukrepi.

V poročilu o organizaciji, poteku in izvedbi inventure je bilo povedano, da je bila inventura opravljena s stanjem na dan 30. novembra 1970. Inventura je bila opravljena za material razredov 5 in 6, medtem ko se za material razreda 3 med letom vrši kontinuirani popis in rezultati sproti posredujejo v potrditveni delavskemu svetu. Razen centralne komisije za inventuro je bilo za popis osnovnih in obratnih sredstev imenovanih 140 komisij s 467 popisovalci. Komisije so ugotavljale pravilnost odločitve, da se je inventura opravila s stanjem konec meseca novembra. To utemeljujejo z dejstvom, da je tedaj manjša verjetnost snežnih padavin in mraza, ki otežkočata popis, in da zaradi inventure tudi ni motena odprema na koncu leta. Komisije ugotavljajo, da so bile inventure povsod v redu opravljene in da je delo potekalo nemoteno in brez večjih težav. Delne težave zaradi pomanjkanja prostora nastopajo v adjustaži kovačnice. Razen komisij za popis osnovnih in obratnih sredstev so bile imenovane tudi finančne komisije za popis obveznosti in terjatev. Medtem ko komisija za popis spornih, dvomljivih, neizterljivih in zastaranih terjatev s področja zunanjetrgovinske dejavnosti ni ugotovila nobenih terjatev, pa je bilo na področju države registriranih 29 primerov v skupnem znesku 1.043.486,50 din. Komisija v primerjavi s preteklim letom ugotavlja znatno zmanjšanje stanja na tem kontu, vendar sočasno ugotavlja, da se na ta konto še vedno preknjižujejo terjatve, ki nanj vedno ne spadajo. Za večino spornih in dvomljivih terjatev je komisija predlagala, da še nadalje ostanejo na tem kontu in le manjši znesek, za katerega ni več možnosti izterjave, naj se odpiše. Pri popisu obveznosti in terjatev je bilo ugotovljeno, da smo na dan popisa imeli do kupcev za prek 130 milijonov din terjatev, proti dobaviteljem pa za nekaj nad 45 milijonov din obveznosti. Stanje zaloga materiala razreda 3 je v začetku leta znašalo 36.916.000 din, na dan popisa pa 64 milijonov din. Če upoštevamo med letom nabavljeni in porabljeni material, ugotovimo, da so se zaloge tega materiala povečale za 74%. Pri nedokončani proizvodnji in polproizvodih je bilo ugotovljenih viškov za nekaj nad 497.000 din, pri gotovih izdelkih v tovarni pa je bilo ugotovljenih za 406.000 din viškov, pri zalogah na konsignaciji pa za 15.312,34 din manjka ali skupna razlika viškov nekaj nad 390.000 din. Centralna komisija za inven-

turo je že med popisom in kasneje preizkusila vzroke ugotovljenih razlik in prišla do zaključka, da so nastale iz objektivnih vzrokov, zato tudi predlaga delavskemu svetu, da poroči in rezultate inventure potrdi.

Posebna komisija je opravila tudi inventuro v našem počitniškem domu. Pri osnovnih sredstvih je bil ugotovljen višek v znesku 4420 din, ki se nanaša na adaptacijo prizidka kuhinje in namestitve lesenih polic ter pomivalnih korit. Pri drobnem inventarju je bil ugotovljen manko za znesek 2902,25 din. Pri razčiščenju je komisija ugotovila, da je manko nastal zaradi loma pri steklenih predmetih, razbitja krožnikov in skodelic, delno pa tudi zaradi izginotja jedilnega pribora v času glavne sezone. Komisija meni, da je manko nastal iz objektivnih vzrokov, zato predlaga, da se knjiži v breme izrednih izdatkov.

V razpravi je bilo ugotovljeno, da ima naša tovarna precej visok znesek terjatev obveznosti do naših kupcev, zato se je želelo pojasniti, če bomo zaradi devalvacije dinarja pri naših terjatih tudi izgubili. Pojasnjeno je bilo, da devalvacija na višino terjatev do domačih kupcev ne more vplivati. Kupci bodo morali plačati svoje dolge v višini, ki nam jo dolgujejo, vključno zamudne obresti od časa, ko teče rok plačila. Razprava pa je potrdila tudi že ugotovitev poslovnega odbora, da je bila inventura v redu in solidno opravljena in da je njen rezultat ugoden, kar bo vplivalo tudi na rezultat poslovanja lanskega leta.

Direktor Franc Fale je v razpravi opozoril na obvestilo, ki so ga prejeli vsi zaposleni, da bodo izplačani OD 15. februarja nekoliko nižji. Meseca decembra smo sicer nekogli prek 40 milijonov din realizacije, vendar ker so ta mesec na račun razlik v ceni, reklamacij, rabatov in vrnjenega blaga nastale precejšnje obremenitve, se nam je prvotno ugotovljena realizacija znižala za toliko, da smo ostali brez gibljivega dela OD. O vzrokih je bilo precej govora na poslovnem odboru, ki je s tem v zvezi sprejel tudi nekatere zaključke in ukrepe. Tudi ta mesec proizvodnja poteka nekoliko slabše, kot smo računali. Vzroki so v težavah z redno oskrbo s surovinami in drugim materialom. Z namenom, da zaposleni zaradi vsega tega pri OD ne bi bili preveč prizadeti, je poslovni odbor sklenil, da je predlagati delavskemu svetu, da se v breme stroškov poslovanja za lansko leto izdvoji toliko sredstev, da bi pri izplačilu 15. februarja v poprečju lahko izplačali 8% gibljivega dela OD.

Pri predlogu za najetje kredita je bilo povedano, da imamo z namenom, da bi povečali kvaliteto strukturo naših jekel, za izdelavo posebno čistih jekel v srednjeročnem načrtu naše železarne predvideno nabavo opreme za pretaljevanje jekla pod žlindro. Razen večje čistoče jekel, ki se doseže s tem postopkom, je posebno važno še dejstvo, da se dosega tudi višji izpleni. Zaradi navedenih prednosti se jeklarne plemenitih jekel tako na vzhodu kakor tudi na zahodu opremljajo s temi napravami, zato tudi naša železarna pri tem ne sme zaostajati. Napravo bi nabavili v Sovjetski zvezi, ki od vseh ponudnikov nudi najugodnejše pogoje. Napravo naj bi nabavili letos, s poskusnim obratovanjem pa bi začeli konec prvega kvartala naslednjega leta. Jeklo, ki bi ga pridobili s pomočjo te naprave, bi porabili predvsem za povečanje finalizacije naših izdelkov.

Pri predlagani dopolnitvi organizacijske sheme tehničnega sektorja je bilo predlagano, da naj bi se zaradi boljše koordinacije dela in razmejitev odgovornosti med centralno pripravo dela, pripravami dela obratov in prodajno službo sedanja priprava dela razdelila v oddelek CPD, ki obdrži del nalog sedanje centralne priprave dela, in razširi z novimi nalogami ter odgovornostmi, in tehničnega svetovaleca, ki obdrži del nalog sedanje CPD in postane organ tehničnega sektorja.

Zaradi sprememb, ki so nastale pri zasedbi nekaterih delovnih mest, ki jih zasedajo delavci, pooblaščen za podpisovanje firme podjetja, je bilo predlagano, da delavski svet odobri spremembo registracije podpisnih pooblaščenec.

Po nekoč sprejetem sklepu delavskega sveta smo razpisali prodajo in licitacijo parcele v Portorožu. Za nakup se je prijavilo več interesentov. Komisija, ki je bila določena za izvedbo licitacije in prodaje, je sklenila, da se nakup omogoči najboljšemu ponudniku. Komisija pa je sočasno morala ugotoviti, da so bile ponudbe drugih kandidatov nepopolne oziroma da je bil zamujen rok, določen za vlaganje ponudb. Na sklep komisije je kandidat, ki je prijavo vložil po času, določenem z razpisom, na delavski svet naslovil ugovor, v katerem je ugovarjal odločitvi licitacijske komisije. Delavski svet je, potem ko je bil seznanjen s celotnim potekom od razpisa do izvedbe licitacije in dodatno posredovanim mnenjem komisije, sklenil, da se ugovor kot neutemeljen zavrne in ostane v veljavi sklep licitacijske komisije.

Po pojasnilu posameznih predlogov in v razpravi dodatno izraženih mnenj in stališč je delavski svet sprejel naslednje sklepe:

1. Potrdi se poročilo o organizaciji, poteku in rezultatu inventure počitniškega doma v Portorožu in odobri:

a) knjiženje ugotovljenih viškov pri osnovnih sredstvih v znesku 4.420,00 din v dobro skladom,

b) knjiženje ugotovljenih mankov pri drobnem inventarju v znesku 2.902,25 din v breme izrednih stroškov,

c) odpis neuporabnega drobnega inventarja v znesku 3.757,96 din v breme stroškov z dopolnitvijo, da se v zapisniku o popisu osnovnih sredstev z dne 28. novembra 1970 na 2. in 3. strani vpisana in že amortizirana osnovna sredstva izranžirajo in odprodajo po ceni odpadnega materiala.

2. Potrdi se poročilo centralne komisije za inventuro o organizaciji, poteku in rezultatu inventure za Železarno Ravne in odobri:

a) knjiženje ugotovljenih viškov osnovnih sredstev gospodarskega značaja v znesku 262.076 din po osnovi za amortizacijo oziroma v znesku 163.721,21 din po sedanji vrednosti v dobro skladom,

b) v breme izrednih stroškov se odpišejo neizterljive terjatve proti podjetjem: TAS Bosanska Gradiška v znesku 200 din, Tvoronica poljoprivrednih sprava Bosanska Kostanjica v znesku 1.629 din,

c) knjiženje ugotovljenih viškov pri zalogah razreda 3, popisanih v 5. turnusu, v znesku 15.610,83 din v dobro drugim dohodkom,

d) knjiženje ugotovljenih viškov pri zalogah polproizvodov v znesku 17.008.073,06 din v dobro drugim dohodkom,

e) in mankov v znesku 16.510.497,07 din v breme izrednim stroškom,

f) knjiženje inventurnih viškov pri zalogah gotovih izdelkov na skladiščih v železarni v znesku 14.965.319 din v breme drugim dohodkom in v znesku 14.559.394,45 din v breme izrednim stroškom,

g) knjiženje inventurnih viškov pri zalogah gotovih izdelkov, ki so na konsignaciji, v znesku 32.107,04 din v dobro izrednim dohodkom, in v znesku 47.319,38 din v breme izrednih stroškov.

3. Odobri se nabava naprave za elektro žlindrin postopek. Naprava stane 2.250.000 din, znesek pa se bo odplačeval iz vsakoletne amortizacije.

Za nabavo naprave se pri Jugobanki, filiali v Ljubljani odobri najetje kredita v višini 2.250.000 din. Kredit se najame za dobo 3 let s 4% obrestno mero.

4. Odobri se dopolnitev organizacijske sheme tehničnega sektorja in v okviru tega otvoritev delovnega mesta št. 595/a — tehniški svetovalec, 1 zaposlen, VS izobrazba, 12 let prakse, 785 obračunskih enot + 79 enot za deljeni delovni čas. Delovno mesto se vključi v premijski pravilnik in veže na premijska merila 3, 4, 6, 7 in 8 za celo tovarno.

5. Odobri se sprememba podpisnih pooblaščenec. Dosedanji pooblaščenec za podpisovanje Vasilij Terseglav in njegovo pooblastilo se zbršeta iz registra gospodarskih organizacij pri okrožnem gospodarskem sodišču. Na novo se vpiše Janez Znidar, v. d. direktorja analitsko planskega sektorja Železarne Ravne, ki se pooblašča, da podpisuje firmo tovarne. Spremembo podpisnih pooblaščenec pri okrožnem gospodarskem sodišču v Mariboru opravi pravni oddelek železarne.

Spremembe v zdravstvenem zavarovanju

Razprave okrog statuta skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev Ravne na Koroškem so pri kraju. Skupnost zajema še vedno območje občin Dravograd, Radlje ob Dravi, Ravne, Slovenj Gradec in Velenje. Statut je bil sprejet in dokončno potrjen na skupščini tukajšnje skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev dne 27. novembra 1970, velja pa od 1. januarja 1971 dalje. Njegova vsebina je konkretizacija zakona o zdravstvenem zavarovanju in o obveznih oblikah zdravstvenega varstva, katerega je skupščina SR Slovenije sprejela že meseca julija 1970. S tem zakonom so bili postavljeni temelji novemu sistemu zdravstvenega zavarovanja.

Poleg statuta so bili sprejeti tudi izvršilni predpisi skupnosti (pravilniki in sklepi), ki so prav tako v veljavi od 1. januarja 1971. Ker zaradi obširnosti tematike ni mogoče v celoti objaviti v informacijskih sredstvih, bom prikazala le nekatere spremembe od starega na novi sistem in spremenjene pravice in dolžnosti zavarovancev.

Poleg splošnih določb statut obravnava krog zavarovanih oseb, ki so upravičene na zdravstveno varstvo. Razlika med starim in novim predpisom je v tem, da se je krog zavarovanih razširil še na družinske člane, ki do sedaj niso bili zavarovani, in sicer na nezaposlene otroke, ki so prijavljeni pri zavodu za zaposlovanje in ne morejo dobiti zaposlitve do 18. leta starosti, če se v 60 dneh po končanem šolskem letu prijavijo zavodu za zaposlovanje oziroma v 60 dneh od uveljavitve statuta. Zato opozarjamo vse zavarovance, ki imajo doma nezaposlene otroke v starosti od 15 do 18 let, da jih prijavijo v roku 60 dni, tj. do 1. marca 1971 pri zavodu za zaposlovanje, ker bodo le v tem primeru nezaposleni otroci upravičeni do zdravstvenega varstva. (To velja samo za tiste, ki se ne šolajo).

Pri pravicah iz zdravstvenega zavarovanja, je izpadla pravica do pomoči za opremo novorojenega otroka, ki pa je že uveljavljena iz naslova skupnosti za otroško varstvo. Na novo pa je ponovno uvedena pravica do zdravljenja v naravnih zdraviliščih na račun zdravstvenega zavarovanja kot nadaljevanje hospitalnega zdravljenja. Iz sklada zdravstvenega zavarovanja bodo krita sedaj tudi nadomestila osebne dohodke za nego obolelega ožjega družinskega člana, kar je do sedaj bremenilo delovne organizacije.

Nespremenjena je ostala še osnova za nadomestilo osebne dohodke kakor tudi višina nadomestil osebne dohodke od 31. dne dalje, za čas nezmožnosti za delo, če je zavarovane v domači oskrbi. Za čas bivanja v stacionarnem zdravstvenem zavodu pa se nadomestilo zmanjša le za 20 odst. od 31. dne dalje tistim zavarovancem, ki ne preživljajo družinskih članov, vsem drugim pa se nadomestilo osebne dohodke ne zniža. To je prav gotovo precejšnja pridobitev pravic.

Statut nadalje določa, da nadomestilo osebne dohodke ne more biti nižje od 60 odst. od osnove in ne pod minimalnim osebnim dohodkom v SR Sloveniji. Pravico do povračila potnih stroškov v zvezi z uveljavljanjem zdravstvenega varstva ima zavarovana oseba, ki potuje k zdravniku oziroma v zdravstveni zavod za isto bolezen več kot dvakrat tudi na relaciji, ki je krajša od 15 km v eno smer. (Do sedaj le od 15 km dalje.) S posebnim sklepom je skupščina skupnosti sprejela tudi spremembo v višini dnevnic zavarovanih oseb in pavšalne zneske pogrebnin. Dnevnice znašajo:

- 40 din, če zavarovana oseba prenočuje v drugem kraju,
- 30 din, če zavarovana oseba ne prenočuje v drugem kraju.

Cela dnevnic pripada, če traja potovanje ali bivanje nad 12 ur, za potovanje nad 8 do 12 ur pa pripada polovica dnevnic. Če traja potovanje nad 24 ur, pripada za prvih 24 ur cela dnevnic, za ostali čas pa, kot je navedeno v prejšnjem stavku. Otrokom, starim do 7 let, pripada 50 odst. ustrezne dnevnic (če traja potovanje otroka nad 8 do 12 ur, pripada zanj 50 odst. od polovice dnevnic oziroma 1/4 dnevnic).

Pogrebni stroški znašajo:

- za zavarovane osebe, stare nad 15 let, 850 din;
- za zavarovane osebe, stare od 7 do 15 let, 550 din;
- za zavarovane osebe, stare od 1 do 7 let, 460 din;
- za zavarovane osebe, stare do 1 let, 420 din.

Dnevnice za potovanja in pogrebni stroški za umrle osebe pripadajo po 1. januarju 1971.

Z novim sistemom zdravstvenega zavarovanja so po enakih pogojih in pravicah zavarovane tudi osebe, ki opravljajo samostojno poklicno dejavnost. Uveljavljanje pravic iz zdravstvenega zavarovanja se bistveno ne razlikuje od starih določil, ker se tudi v novem sistemu ravno tako uporabljajo predpisi o splošnem upravnem postopku, kolikor v statutu in pravilnikih ni določen posebni postopek za uveljavljanje pravic.

Stranka lahko zahteva odpravo ali spremembo dokončne odločbe v obnovi postopka ali s posebnim pravnim sredstvom v roku, v katerem lahko uveljavi zahtevek pri občinskem sodišču. Zoper ugotovitev ali oceno posameznega zdravnika lahko vloži zavarovana oseba ugovor v 48 urah na zdravniško komisijo. Zoper ugotovitev ali oceno zdravniške komisije v stvareh, v katerih ne daje ugotovitev posamezni zdravnik, lahko zavarovana oseba ugovarja v treh dneh na komisijo zdravniških izvedencev. Komisija zdravniških izvedencev tudi lahko na predlog skupnosti revidira ugotovitve zdravniške komisije, njene ugotovitve veljajo v takšnih primerih od dneva, ko so bile izdane. Zoper ugotovitve posameznega zdravnika o nezmožnosti zavarovanca za delo lahko ugovarja tudi delovna organizacija ali skupnost, ki je pristojna za odločitev o nadomestilu osebne dohodke.

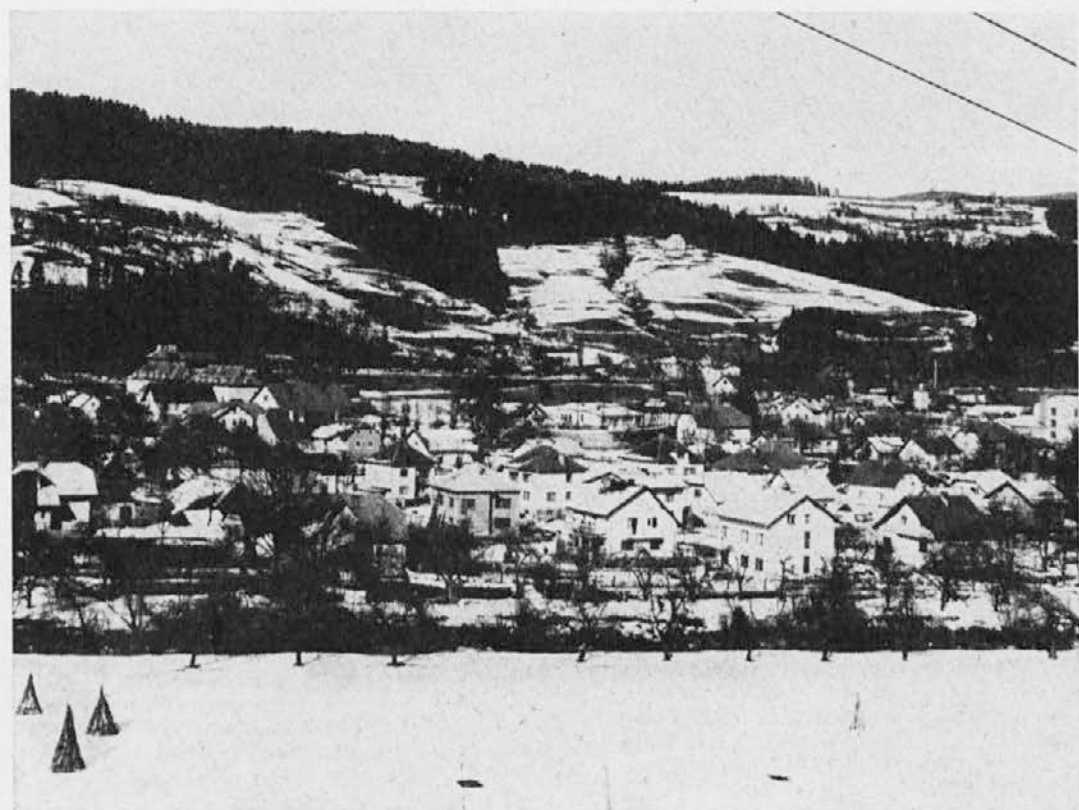
Organizacija skupnosti zdravstvenega zavarovanja se razlikuje od organizacije v starem sistemu. Skupnost zdravstvenega zavarovanja je samoupravna organizacija zavarovancev, v kateri si zavarovanci določajo in zagotavljajo pravice iz zdravstvenega zavarovanja in pravice iz zavarovanja za nesreče pri delu in obolenja za poklicno boleznijo. Pravila skupnosti so urejena s statutom, pravilniki, sklepi in programi. Organi skupnosti so v novem sistemu skupščina, ki je najvišji organ, tvorijo pa jo predstavniki zavarovancev. Izvršilni organ skupščine je izvršilni odbor. Skupščina ima tudi stalne komisije, in sicer:

- komisijo za odločanje o pravicah zdravstvenega zavarovanja,
- komisijo za zdravstveno zavarovanje,
- komisijo za financiranje zdravstvenega zavarovanja,
- komisijo za varstvo pri delu,
- zdravniško komisijo,
- komisijo zdravniških izvedencev.

Zaradi neposrednega sodelovanja zavarovancev v skupnosti se za posamezna območja skupnosti v občinah ustanovijo sveti zavarovancev glede na število zavarovancev v posamezni občini. Ustanovitev svetov, sestav in naloge svetov zavarovancev določi skupščina s posebnim sklepom. V svet zavarovancev se volijo predstavniki delovnih organizacij, društva upokojencev in drugih organizacij, ki predstavljajo zavarovance.

V statutu je v posebnem poglavju urejeno financiranje, ki se prav tako razlikuje od starega financiranja zdravstvenega zavarovanja. Višino oziroma stopnjo prispevka, ki jo plačujejo zavarovanci in delovne organizacije za uveljavljanje pravic iz zdravstvenega zavarovanja in zavarovanja za nesrečo pri delu in poklicno obolenje, so enotne in proporcionalne, pri čemer se upošteva, ali so osebe zavarovane za vse ali samo za posamezne nevarnosti in v okviru teh nevarnosti še, ali samo za zdravstveno varstvo ali tudi za nadomestilo osebne dohodke in druge denarne pravice.

Stopnja prispevka za obvezne in razširjene oblike zdravstvenega zavarovanja od vseh oblik delovnega razmerja se je določila s sklepom skupščine 6,30 odst. od bruto osebne dohodke. Stopnja prispevka za nesreče pri delu in obolenja za poklicno boleznijo pa 1 odst. od osnov, skupaj torej 7,30 odst. od bruto osebne dohodke. Po starem sistemu financiranja pa se je plačevalo 5,20 % od bruto osebne dohodke in 1,25 odst. dodatnega prispevka, skupaj 6,45 odst., kar pomeni, da je novi sistem dražji za 0,85 odst. prispevka od bruto

Zimska grafika

Foto: Broman

6. Sklep licitacijske komisije o licitaciji in prodaji gradbene parcele št. 1889/5 v Portorožu ostane v veljavi, medtem ko se pritožba Ivana Mavca zoper sprejeto odločitev kot netemeljena zavrne.

-et

osebnega dohodka. To je razumljivo, če izhajamo iz razširjenih pravic zavarovanja, ki jih prinaša novi sistem. Seveda pa je vprašanje, če se bodo razširjene pravice (npr. zdravljenje v klimatskih zdraviliščih) tudi realizirale.

V zvezi s spremembami v novem sistemu zdravstvenega zavarovanja, izmed katerih sem navedla le najbistvenejše, pa je bilo nujno pristopiti k spremembi pravilnika o izplačevanju nadomestil osebnega dohodka za prvih 30 dni nesposobnosti za delo zaradi bolezni, kar so potrebe narekovale že dalj časa. Skupaj s strokovno službo Železarne Jesenice in Store je sestavljen osnutek pravilnika o izplačevanju nadomestil osebnega dohodka za prvih 30 dni nesposobnosti za delo zaradi bolezni, katerega ob tej priložnosti objavljamo in prosimo člane kolektiva za pripombe.

F. K.

NOVI PRAVILNIK O NADOMESTILU OD ZA PRVIH 30 DNI BOLEZNI

Zaradi pomembnosti in ne prevelikega obsega objavljamo osnutek novega pravilnika o nadomestilu OD za prvih 30 dni bolezni v celoti.

1. člen

Ta pravilnik določa za člane delovne skupnosti višino, pogoje in način izplačevanja, nadomestila osebnega dohodka za prvih 30 dni nezmožnosti za delo zaradi bolezni, nezgode pri delu, na poti na delo in z dela, poklicnih bolezni in nego obolelega člana družine.

2. člen

Za dan bolezni se šteje vsak tisti dan, ko je delavec začasno nezmožen za delo po določenih tega pravilnika, pa bi moral po razporedu delati poln delovni čas.

3. člen

Član delovne skupnosti, ki še nima 3 mesece neprekinjenega zavarovanja oziroma 6 mesecev zavarovanja s prekinitvami v zadnjih 12 mesecih pred nastankom primera, ki mu daje pravico do nadomestila (doba predhodnega zavarovanja), ima pravico do nadomestila osebnega dohodka 70 odst. od osnove za nadomestilo osebnega dohodka. Nadomestilo osebnega dohodka ne more biti manjše kot 60 odst. od osnove in ne manjše od minimalnega osebnega dohodka, ki ga določajo predpisi.

4. člen

Član delovne skupnosti, ki izpolnjuje predhodno zavarovanje po 3. členu tega pravilnika, ima pravico do 80.-odst. nadomestila osebnega dohodka od osnove za nadomestilo.

5. člen

Član delovne skupnosti, ki dela med začasno nezmožnostjo skrajšani delovni čas, ima pravico do dela nadomestila osebnega dohodka, ki ustreza sorazmerju med časom, ko dela s polnim delovnim časom.

Če je osebni dohodek, ki ga dobi v skrajšanem delovnem času manjši od ustreznega nadomestila, ki bi mu pripadalo, če ta čas ne bi delal, ima pravico tudi do razlike nadomestila.

6. člen

Član delovne skupnosti, ki v obdobju skrajšanega delovnega časa izrabljuje letni dopust po svoji želji, ima pravico do ustreznega nadomestila osebnega dohodka iz prvega odstavka 5. člena tudi med letnim dopustom.

Če član delovne skupnosti izrabljuje letni dopust, ko dela skrajšani delovni čas, se mu šteje, kot da je izrabljuje v polnem delovnem času.

7. člen

Če določi zdravnik zaradi objektivnih razlogov, da mora član delovne skupnosti sam negovati bolnega člana družine, ima za tisti čas pravico do nadomestila osebnega dohodka v višini 80. odst. od osnove.

8. člen

Član delovne skupnosti ima pravico do 100.-odstotnega nadomestila osebnega dohodka, če

postane nezmožen za delo zaradi nesreče pri delu, ki je bila povzročena brez lastne krivde, to je, da se je ravnal po varnostnih predpisih in uporabljal zaščitna sredstva, in do 100.-odst. nadomestila, če postane nezmožen za delo zaradi poklicnih bolezni, ki se pojavljajo v železarni zaradi težkih pogojev dela in nezdravega delovnega okolja.

9. člen

Za nezgodo na poti na delo in z dela ima pravico do 100.-odst. nadomestila osebnega dohodka od osnove za nadomestilo, če je bila nezgoda ugotovljena od organov prometne milice ali z verodostojnimi pričami (razen v primerih vinjenosti), po 3. členu tega pravilnika pa 80 odst. od osnove za nadomestilo osebnega dohodka.

Če ni bila nesreča ugotovljena v smislu prvega odstavka tega člena, ima pravico do 80.-odst. nadomestila osebnega dohodka, po 3. členu tega pravilnika pa 70 odst. nadomestila od osnove.

10. člen

Upravičenost do 100.-odst. nadomestila zaradi nesreče pri delu, na poti na delo in z dela bo ugotavljal oddelek za varnost dela, tako da bo na hranarinske nakaznice vpisal, do kakšne višine nadomestila je vsak upravičen v posameznih primerih.

11. člen

Za infekcijske bolezni ima delavec pravico do 100.-odst. nadomestila osebnega dohodka od osnove, s pogojem da se je podredil vsem preventivnim ukrepom, ki jih kolektiv izvaja za preprečevanje takih bolezni.

12. člen

Vojni in mirnodobni vojaški invalidi, španski borci in imetniki »partizanskega spominkega znaka 1941« imajo pravico do 100.-odst. nadomestila osebnega dohodka.

Razlika med nadomestilom osebnega dohodka, ki gre po 3., 4., 7., 8., 9. in 13. členu tega pravilnika, to je 100.-odst. nadomestila, se krije iz sredstev, ki so po posebnih predpisih namenjena za brezplačno zdravstveno varstvo teh oseb.

13. člen

Članu delovne skupnosti, ki ima po tem pravilniku pravico do nadomestila osebnega dohodka zaradi nezmožnosti za delo, se za čas, ko je v stacionarnih zavodih ali kakšnem drugem specializiranem zavodu, v katerem ima nastanitev in hrano, to nadomestilo zmanjša od prvega dne 20 odst., če nima družinskih članov, katere bi moral vzdrževati.

14. člen

Članu delovne skupnosti, ki postane v 30 dneh po bolezenskem dopustu znova začasno nezmožen za delo zaradi iste bolezni, se računa ta bolezenski dopust kot nadaljevanje prejšnjega tako glede osnove nadomestila osebnega dohodka kakor tudi glede njegove višine.

15. člen

Osnova za nadomestilo osebnega dohodka se ugotavlja na podlagi enoletnega poprečja osebnih dohodkov za preteklo leto v smislu zakona o zdravstvenem zavarovanju in obveznih oblikah zdravstvenega varstva (Uradni list SRS, št. 26/70) in statuta skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev Ravne (Uradni list 44/70).

16. člen

Na podlagi zakona o zdravstvenem zavarovanju in obveznih oblikah zdravstvenega varstva (Uradni list SRS, št. 26/70) plačujejo organizacije nadomestilo osebnega dohodka do 30 dni zaradi nezmožnosti za delo iz svojih sredstev.

17. člen

Pravico do nadomestila osebnega dohodka uveljavlja član delovne skupnosti na podlagi poročila o delovni nezmožnosti, ki ga izstavi obratna ambulanta Železarne Ravne, katere zdravniki so pristojni, da ugotavljajo delovno nezmožnost za delavce Železarne Ravne.

18. člen

Bolezenske dopuste kontrolira delovna skupnost prek pooblaščenega osebe.

19. člen

Posebno hude kršitve delovne dolžnosti so kršitve bolniškega reda, in sicer:

1. če si kdo nalašč povzroči nezmožnost za delo;
2. če kdo namenoma preprečuje zdravljenje oziroma osposobitev za delo;
3. če se kdo brez upravičenega vzroka ne odzove vabilu na določen zdravniški ali komisijski pregled;
4. če kdo dobiva med boleznijo osebni dohodek ali se ukvarja z gospodarsko dejavnostjo.

20. člen

Sestavni del tega pravilnika je seznam poklicnih bolezni, zaradi katerih so člani delovne skupnosti upravičeni do nadomestila osebnih dohodkov po 1. členu tega pravilnika.

Seznam poklicnih obolenj se po potrebi dopolnjuje.

21. člen

Za infekcijske bolezni se štejejo samo tista obolenja, ki nastopajo epidemično in je zdravstvena služba za preprečevanje takih obolenj preventivno ukrepala.

22. člen

Z dnem, ko začne veljati ta pravilnik, preneha veljati pravilnik o izplačevanju nadomestila osebnega dohodka za prvih 30 dni nezmožnosti za delo zaradi bolezni, ki je bil sprejet na redni seji delavskega sveta Železarne Ravne.

23. člen

Ta pravilnik začne veljati z dnem, ko ga sprejme delavski svet železarne, uporabljati pa se začne 8. dan po objavi. Objavljen bo pri vseh obratovodstvih, vodstvih delovnih enot in sektorjev, kjer je na vpogled vsem članom delovne skupnosti.

Ravne na Koroškem, 20. 1. 1971.

Z MOPEDOM V SAHARO

Prav tako kot lansko leto bo tudi letos priredilo Planinsko društvo Ravne več zanimivih predavanj. Najprej bo na šporedu ciklus treh predavanj znanega afriškega potnika Staneta Tavčarja iz Kranja z naslovom Z MOPEDOM V SAHARO.

Prvo predavanje z naslovom ŠPANJA — DEZELA SONCA bo na Ravnah v Domu železarjev 17. februarja ob 18. uri, na Prevaljah pa istega dne ob 20. uri v Domu na športnem igrišču.

Drugo predavanje bo 3. marca ob enakem času in istih prostorih kot prvo, predavatelj pa nam bo prikazal v besedi in sliki SLIKOVITOSTI MAROKA.

Tretje predavanje V PEKLU SAHARE pa bo v sredo, 17. marca, ob 18. uri.

Vsako predavanje bo spremljano s 300 barvnimi diapozitivi velikega formata in je zvočno opremljeno. V čudovitih barvah boste spoznali nam precej neznana področja, kraje in običaje. Znani afriški popotnik nam bo prikazal svet pestrih barv, sončne in temperamentne Španije, slikovita arabska mesta in ljudi pravljičnega Maroka.

Vinko Krevh

ZA DOBRO VOLJO

Poklici

Frizer: »Striči bi se moral, striči, dragi moj!«

Krojač: »Ti pa bi si moral dati zlikati hlače, vendar ti tega ne oponašam vsak dan.«

Razpon

Sin: Oče, kaj pa je to — mirovna ponudba?

Oče: Oh, bonboniera, krzneni plašč in vse, kar je vmes.

Sklepi odbora za splošne zadeve

Odbor je na sejah meseca januarja razpravljalo o predlogu uskladitve štipendij, obravnaval zahteve in želje v zvezi z ugodnostmi v času izrednega študija, obravnaval in odločal pa tudi o zadevah, ki iz poslovanja in dela tovarne spadajo v njegovo pristojnost. V zvezi s predlogi, zahtevki in prošnjami, ki so bile predmet obravnave, je sprejel naslednje zaključke:

Ugodi se prošnji Antona Periča in z veljavnostjo od 1. 2. 1971 dalje odobri štipendija za študij na metalurški fakulteti.

Ugodi se prošnji Ivana Jerka in z veljavnostjo od 1. 2. 1971 dalje odobri štipendija za študij na fakulteti za elektrotehniko — oddelku za jaki tok. Obema je bila štipendija odobrena s pogojem, da bosta predhodno opravila psihološki test.

Ugodeno je bilo prošnji Milovana Božikova, absolventa fakultete za metalurgijo, in mu z veljavnostjo od 1. 12. 1970 do 3. 1. 1971 odobrena štipendija, nakar se bo s 1. 2. 1971 zaposlil v naši tovarni.

Ugodeno je bilo prošnji Ivana Grešovnika in Angele Koprivnik in ob upoštevanju njihovih materialnih in finančnih pogojev odobreno, da se ju oprostijo vračila štipendije za čas, ko sta njuna otroka obiskovala MIS oziroma 2-letno šolo za priučevanje.

Odklonjena je bila prošnja Franca Havleta, da bi se ga za njegovega sina oprostilo povrnitve štipendije, ki jo je prejemal v času šolanja v šoli za priučevanje, in odločeno, da mora na ta račun sprejeti znesek štipendije vrniti. Odbor je pri tem ugotovil, da vzroki, zaradi katerih je prekinil učenje, niso objektivni in da se je prizadeti že tudi zaposlil ter ima tako možnost, da znesek štipendije vrne.

Odbor je odklonil prošnjo nekaterih v tovarni zaposlenih, da bi se jim za čas izrednega študija nudile ugodnosti, ki so že ustajene v tovarni. Odbor je ob tem ugotovil, da so v naši tovarni problemi izrednega študija in ugodnosti, ki izvirajo iz tega naslova, vse do leta 1969 obravnavali precej različno in neenotno. Do odstopanj je prihajalo zato, ker zadeve nismo imeli urejene enotno in ker so se posamezni problemi reševali pač takrat, ko so se pojavili. Z namenom, da bi, kar zadeva politiko štipendiranja, izredni študij in ugodnosti v tem času, uredili enotno, je delavski svet meseca oktobra 1969. leta sprejel pravilnik, ki predvsem s področja izrednega študija določa, v katerih primerih in v kateri višini naša tovarna ugodnosti zaposlenim za čas izrednega študija nudi. Z osnovanjem raznih oddelkov višjih tehničnih šol v okviru delavske univerze na Ravnah pa so se v tovarni pojavile dodatne zahteve izrednega študija in za pridobitev ugodnosti. Med kandidati, ki so se želeli ali so se vpisali, je bilo tudi precej takih, ki so želeli študij nadaljevati v drugi stroki oziroma se želijo prekvalificirati, kar pa za tovarno v vseh primerih ni vedno interesantno. Zaradi delno spremenjenih pogojev izrednega študija je odbor za splošne zadeve meseca septembra lani s posebnim sklepom dopolnil tisti del pravilnika o strokovnem izobraževanju, ki se nanaša na izredni študij in ugodnosti, ki jih nudi naša tovarna. Z dopolnitvami je bilo določeno, v katerih primerih bomo stroške izrednega študija v bodoče v celoti ali samo delno pokrivali. Za zahteve, ki so bile predmet obravnave, je odbor ugotovil, da niso v skladu s pravilnikom o štipendiranju in strokovnem izobraževanju niti v skladu z dodatno sprejetim sklepom odbora za splošne zadeve. Zato je bilo določeno, da se vloge vrnejo v odločitev za to pristojnim samoupravnim organom. Odbor namreč meni, da moramo v železarni bolj dosledno upoštevati našo interno zakonodajo in v okviru te tudi urejevati zadeve.

Potrdi se predlog komisije za kadre in delovna razmerja in v smislu čl. 9 pravilnika o delovnih razmerjih odloči, da se na razpisano delovno mesto obratovodje jeklolivarne imenjuje tovariš Maks Urnaut, ki že zdaj opravlja za zadolžitev kot vršilec dolžnosti.

Zaradi neuspelega razpisa mesta vodje analitsko planskega oddelka je bila z odločbo glavnega direktorja tovarne za vršilec dolžnosti postavljena Ivana Žnidar. Zaradi spremenjenih delovnih zadolžitev se ji bo čas, ko bo

kot v. d. opravljala zadolžitve tega delovnega mesta, priznalo plačilo razlike v višini 70 odst. obračunskih enot med delovnim mestom, na katerem je bila razporejena do sedaj, in delovnim mestom, na katerega je postavljena za vršilec dolžnosti. Razlika obračunskih enot se upošteva na osnovno število enot, določenih za delovno mesto.

Z uvedbo žigosnih ur v tovarni je nastopil problem njihovega vzdrževanja. Potrebni izkušeni doslej zaposleni v tovarni na tem področju nimajo, zato je v elektro remontu za šibki tok zaposlenemu Antonu Rudolfu bila odobrena 15-dnevna strokovna praksa pri tvrdki Simplex v Zahodni Nemčiji. Strokovna praksa je namenjena predvsem ožji specializaciji za popravilo in vzdrževanje žigosnih ur.

Ugovor Ferda Zaponška, da bi se mu naknadno v delovno dobo priznala prekinitve delovnega razmerja, ki je nastala v zvezi s priznanjem starostne pokojnine, je bila odklonjena. Odbor je odklonilno stališče sprejel, potem ko je ugotovil, da prekinitve delovnega razmerja ni nastala po krivdi tovarne, ampak je posledica njegove izrecne želje in zahteve za upokožitev.

Odbor je potrdil predlog komisije za informacije in tovarniški tisk, da je v tovarni za boljše obveščanje članov delovne skupnosti pristopiti k ureditvi in opremitvi razglasne postaje. Zadeva je bila v nadaljnji postopek odstopljena komisiji za osnovna sredstva z nalogo, da določi, katere naprave bi morali nabaviti iz sredstev amortizacije, da višino za to potrebnih sredstev v planu tudi predvidi, in da istočasno določi, katera dela naj bi se opravila na račun investicijskega vzdrževanja. Odbor meni, da je ureditev ozvočenja v naši tovarni potrebna tembolj, ker večina na novo zgrajenih hal nima ozvočenja, v nekaterih obratih pa so naprave za ozvočenje že dotrajane.

Odboru je bila predložena v obravnavo vrsta prošenj in vlog za razne podpore in dota-

cije. Odbor je ugodil prošnjam odbora III. štajerske VDV brigade, ZB NOV Prevalje in galskega društva naše železarne, medtem ko je vse druge prošnje zaradi pomanjkanja finančnih sredstev odklonil.

Odbor je obravnaval še nekatere druge zadeve v zvezi z odobritvijo izredne plačane odsotnosti iz tovarne in vloge, s katerimi so se v podobnih ali drugačnih zadevah obračali zaposleni na njegov naslov. O načinu rešitve vlog so bili vsi osebno posebej pisмено obveščeni.

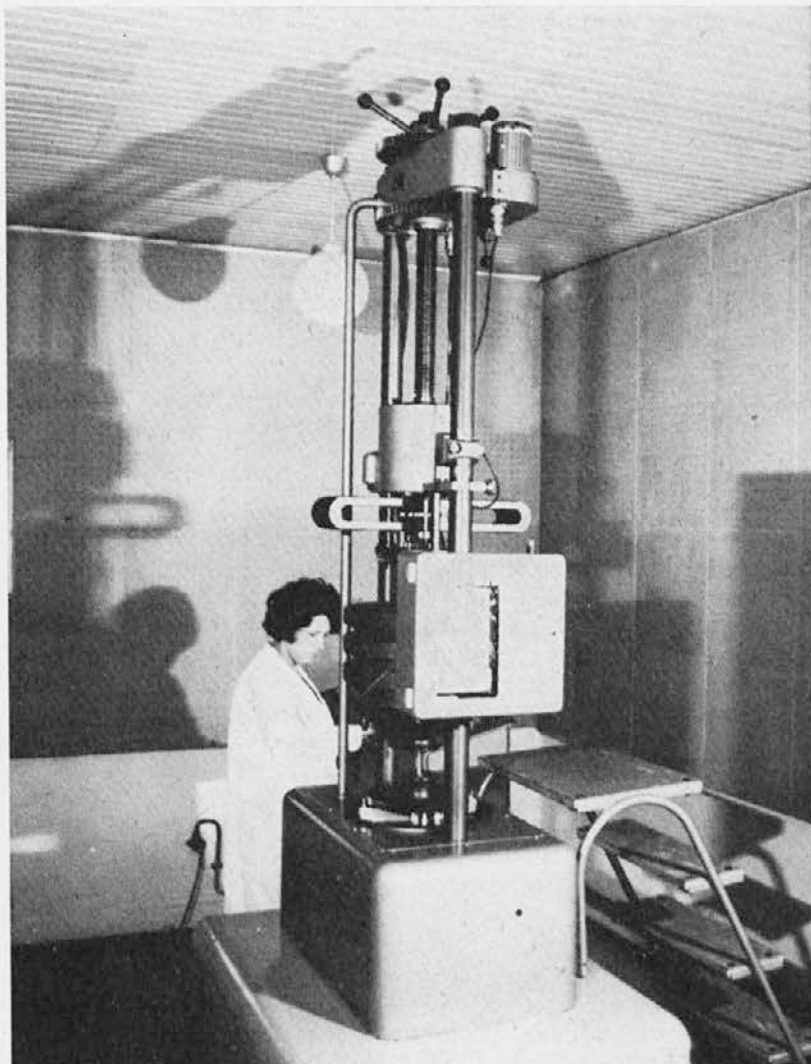
-et

USKLADITEV ŠTIPENDIJ

S šolskim letom 1970/71 smo v naši tovarni ob upoštevanju povišanja življenjskih stroškov izvršili delno povišanje štipendij na vseh vrstah šol in fakultet. Razen tega da smo za štipendiste razen osnovne štipendije uvedli tudi stimulativen način nagrajevanja, ki je vezan na vse izpite iz posameznega letnika ali razreda ter njihovo oceno, smo za nekatere stroke, ki jih v tovarni štejemo med deficitarne poklice, priznali še 20% dodatek na osnovno štipendijo. Če smo bili pri osnovnih štipendijah in sistemu nagrajevanja približno usklajeni z drugima dvema slovenskima železarnama, pa je bil dodatek na deficitarne poklice uveden samo pri nas. To in pa dejstvo, da se stroški bivanja študentov predvsem v Ljubljani povečujejo, je bilo tudi vzrok za zahtevo po ponovnem povišanju in uskladitvi štipendij. Na skupnem sestanku predstavnikov vseh treh železarn je bil izoblikovan enoten predlog, ki je bil nato posredovan v obravnavo organom upravljanja vseh treh železarn. Po predlogu naj bi osnovno štipendijo povečali za 20%, s tem da bi pri nas odpravili 20% dodatek za deficitarne poklice in stroke.

Tako izoblikovan predlog je bil posredovan pri nas odboru za splošne zadeve. Odbor se je sicer strinjal, da je zaradi povišanja življenjskih stroškov treba delno povišati in uskladiti štipendije, ni pa v celoti mogel slediti

V OTKR

predlogu, da je treba za vse stroke in poklice odpraviti vpeljani dodatek na štipendijo. Odbor namreč meni, da so problemi, kar zadeva kadre, tudi v slovenskih železarnah različni in da zato predvsem vprašanja visoko strokovnih kadrov ne moremo vedno reševati po enotnih merilih in kriterijih. Strinjal se je zato, da zaradi uskladitve odpravimo dodatek na osnovno štipendijo za vse fakultete, na katerih smo štipendistom ta dodatek priznali, razen za študij na metalurški fakulteti. Ne

samo, da nam v tovarni manjka visoko strokovnih delavcev metalurgov, ampak je splošno znano, da je tudi vpis študentov na tej fakulteti zadnja leta nezadovoljiv.

Vzroka sicer verjetno ni iskati v nizkih ali višjih štipendijah, ampak predvsem v dejstvu, da je delo po končanem študiju v metalurških obratih težje kot v drugih strokah in poklicih.

Zaradi uskladitve z drugima dvema slovenskima železarnama je odbor odločil, da se štipendije določijo v naslednji višini:

Vrsta šole	1. letnik	2. letnik	3. letnik	4. letnik	abs. staž
srednje šole	330 din	360 din	380 din	420 din	—
višje šole	420 din	480 din	—	—	480 din
visoke šole	420 din	480 din	540 din	600 din	600 din

Za štipendiste metalurške fakultete se še nadalje obdrži 20% dodatek na osnovno odredeno štipendijo, medtem ko se za druge, do sedaj za nas deficitarne poklice, ta dodatek z uskladitvijo štipendij ukine.

Nova usklajena višina štipendij velja za vse naše štipendiste od 1. februarja 1971 dalje.

-et

Družba, gospodarstvo in izumiteljstvo

Zdrav napredek temelji na razumnem urejanju — ne na prisili in samohvali

Železarna Ravne je med tistimi delovnimi organizacijami, ki niso dosegle vsega, kar od njih gospodarska reforma terja. Vzroki, da nismo dosegli več, so dvojni: **pomanjkanje znanja** in premajhna prizadevnost. Vodstvo je mišljenja, da sta **površnost** in **premajhna zavzetost** večja krivca nepopolnih delovnih rezultatov in visokega odstotka neuspele proizvodnje kot neznanje. Ugotavlja se lahko, da je pomanjkanje čuta za podjetniško donosnost cele tovarne glavni vzrok, da se ob vstopu v novo reformno obdobje ne moremo pohvaliti s spremembo miselnosti, ki je pogoj vsakega, predvsem pa gospodarskega uspeha. Kakor je morda sedanjih, ne povsem zadovoljivih rezultatov kriva v glavnem površnost premajhne zavzetosti, pa je zelo gotovo, da bo žal prav kmalu boleče občutiti kronično pomanjkanje visoko izobraženih strokovnjakov. Pomanjkljivi ponudbi na trgu strokovnjakov je vzrok lahko, da se premalo cenijo, nimajo vpliva in nimajo osebnih dohodkov, kot se spodbodi.

Dokler ne bodo imele prizadevnost, sposobnost in nadarjenost v gospodarstvu prave cene, bo prihajalo in ostalo premalo strokovnjakov, pač pa bodo okoliščine ugodne za prilizovalce in ljudi z zvezami. Večje prizadevnosti ne bomo dosegli samo z ostrejšimi ukrepi delovne discipline, temveč veliko lažje in bolj zagotovo s primernim nagrajevanjem prizadevnih. Med prizadevne lahko štejemo v prvi vrsti tiste sodelavce, ki so se izkazali z raznimi tehničnimi izpopolnitvami. Avtorstvo izboljšave je po mnenju nekaterih samo znak nadarjenosti. Takšno mišljenje je posledica dejstva, da ne poznajo razmer. Veliko volje in vztrajne prizadevnosti je treba imeti, da si navaden sodelavec, skoraj neznan pri vodilnih, upa vpeljati, prijaviti tehnično izboljšavo. Kajti utegne postati znan, drugače povedano: prišel bo na slab glas.

Nagrajevanje avtorjev tehničnih izboljšav je v železarni Ravne še močno podvrženo osebnim čustvom vodilnih in je zato veliko premalo stimulatívno, kar se tiče koristi celega podjetja in družbe. Enako

ni stimulatívno za ogromno večino sodelavcev to, da se merila za presojanje izboljšav prilagajajo imenu in osebnim zvezam avtorja, ne pa kvaliteti izboljšave.

Poleg specializacije proizvodnje, izboljšanja strukturalne sestave zaposlenih, izboljšane organizacije notranjega prometa naj bo železarni ena glavnih skrbi pravilna politika nagrajevanja in napredovanja v prid produktivnejšim in ustvarjalnejšim delavcem. S tem se bo že tudi avtomatično izboljševala struktura zaposlenih. To je bil akcijski program železarne za leto 1970. Bati pa se je, da bodo tudi v prihodnje poželi največ in večino priznanj tisti, ki z vztrajno gostobesednostjo znajo prikazati svoje delo kot vrhunsko stvaritev, medtem ko ostanejo številni izumitelji s svojimi potenciali skriti, neznani in nevlivni. In veliko jih je, ki bi lahko vsak teden prijavljali nove tehnične rešitve, pa se jim hoče zdeti, da je to pretirana samohvala ter iskanje zahvale za nekaj, kar je njihova službena naloga. In politična moč je tudi tu poglavitna v tem smislu, da se razni funkcionarji, razni vodilni znajo prek zvez zapisati v racionalizatorske teame skupaj z nadarjenimi izumitelji. Tako postanejo za opravljanje popolnoma rutinske delovne naloge na videz izumitelji.

Talent je slap, ki lahko poceni daje veliko energije

Žal je večina talentov podobnih slapovom, ki so pod zemljo ali na čudovitih, težko dostopnih krajih. Število izumov in tehnoloških novosti je merilo znanstvene, tehnične in ustvarjalne možnosti nacionalnega gospodarstva. Konkurenca rezultatov na tem področju je za mesto **narodnega gospodarstva v mednarodni delitvi dela zelo bistvena**. Zato je nujna vsestranska družbena, materialna in druga spodbuda izumiteljstvu in s tem avtorjem tehnoloških novosti. V tej smeri je potrebno postaviti tudi ustrezne organe v okviru zbornic ali pri družbeno političnih skupnostih, ki bi dajali takšni dejavnosti popotrebno zaščito tam, kjer je potrebna (naloge ZKJ v graditvi samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov, dokumenti za IX. kongres).

Sedanji avtor tehničnih inovacij je po svetu pretežno znanstveno sestavljen team, manj pa genialen posameznik. Zato pa tudi dve tretjini izumov prihajata iz visoko formiranih institucij. Zato je značilna nujnost sedanjega hitrega tehnološkega razvoja povečevanje števila zaposlenih v znanstvenih raziskavah. Znanost je postala ena od **prvorazrednih gospodarskih panog** in daje impulz vsemu razvoju tehnike in gospodarstva. V razvitih deželah se govori že o obvezni srednješolski izobrazbi. Razvite dežele imajo raziskovalcev v industriji okoli 4 odst. od zaposlenih. Mi smo v tem precej zadaj. Ali smemo pričakovati kolikor toliko spodoben tehnološki napredek kljub široki kampanji planiranih izboljšav? To pričakovanje ne bo zadovoljeno, dokler bodo izume sposobni ustvariti samo redki posamezniki, ki se jih niti upošteva ne, če že niso na vodilnem položaju v delovni organizaciji. Planirane racionalizacije so namreč samo dohitevanje zamujenega, nikar doseganje tehnološko gospodarskih prednosti pred sorodnimi firmami, če se ne sestavijo teami, ki upoštevajo poleg položaja še uspešno nadarjenost članov.

Dokler bodo o izumih dajali odločilne ocene ljudje, katerim so na častihlepni poti izumitelji napoti, smo lahko prepričani, da bomo uživali: v organizacijskih risbah, v navezovanju zvez s tistimi, ki bi nam bili pripravljeni kaj odstopiti, ne da bi jim mi dali enakovredno povračilo.

Lepše poje mlinsko kolo kot Kaplanova turbina

Že tudi v prvi dobi socialistične graditve, ko so bili izumitelji povečini še entuziasti z revolucionarnim zanosom, se je dogajalo, da so se jih v določenih podjetjih branili. To se je dogajalo v primerih, ko je bila industrija direktno stimulirana za sprejemanje in vzdrževanje množice nekvalificiranih in polkvalificiranih delavcev, ker je tako lahko povečevala osebne dohodke kvalificiranim strokovnjakom.

Kakor je bila k temu v določenih obdobjih ekonomsko spodbujana industrija, tako so še zdaj posamezni vplivni voditelji v podjetjih gnani od svojih nezmernih bolehnih želja. Takšen tip vodje se zelo žene za napredek, brihtno posnema tuje organizacijske ukrepe, kupuje novo opremo, vpije za novimi visokimi izobrazenci, po drugi strani pa se čuti prisiljenega širiti slabe »novice« o tistih strokovnjakih, ki se pokažejo preveč delavne ali iznajdljive ali energične. Če so to bližnji podrejeni, jih hitro pomakne v organizacijski shemi navzdol, da bi imeli čim manj možnosti, vpliva, konkurenčnosti. Nezaželenemu nadarjenemu se postavi dodatnega vmesnega šefa ali se izboljša položaj njegovim vrstnikom, njemu pa ne, ali šef dosega višje položaje z zaslugami, kakršne podrejenim ne prinesejo sadov.

Kakor je res, da je v vsaki delovni skupnosti potrebno organizirano delo, tako je tudi pomembno, da raziskovalno delo vodijo ljudje, ki imajo v sebi duha izumiteljstva. Kajti če tega nimajo, nastopa nevarnost, da ga bodo zatirali pri drugih samo zavoljo osebnega prestiža. Ljudje, ki v sebi ne najdejo zadosti opore, se obračajo s klicem »na pomoč« v tujino. Seveda

poskušajo doma prikazati to pomoč kot bratsko sodelovanje, zanemarjajoč kvaliteto razliko med tistim, česar so sami sposobni, in tistim, kar dobijo od drugod.

V takem položaju lahko nastanejo ugodni rezultati v glavnem pri delu majhnih skupin, ki se same sestavijo in ki se jim omogoči redno delo. Tako se izboljšuje tehnologija.

Zelo bogata dejavnost v svetu so know-how (izg. nou-hau) postopki, ki so izboljšave, storjene pri reševanju službenih nalog. Takšnih izboljšav je 10 do 20-krat več kot izumov in prinesejo gospodarstvu ogromne profite, če se avtorji primerno nagrajujejo.

Ustvarjalnosti je tudi potrebno znanje

V času, ko še nismo zadosti spoznali, da so investicije v izumiteljstvu najrentabilnejše na svetu, je lahko inovator v nevarnosti kot privatnik, ki je popolnoma odvisen od vodilnih oseb podjetja, ki se z nastopom samega inovatorja pogosto čutijo ogrožene.

Zaradi tega je potrebno prirediti nosilce izumiteljstva samoupravni družbi, kajti v samoupravljavsko zavest in moč samoupravnega sistema moramo imeti zaupanje. Veseli nas lahko, da se je po tej plati v železarni storilo marsikaj. Društvo, ki povezuje izumitelje, je našlo podporo v svojih težnjah za povezovanjem z drugimi organizacijami te vrste in v prizadevanju dvigati zavest s spoznavanjem napredka ustvarjalnosti po svetu. Zaradi zahtev po višji strokovnosti zaposlenih je potrebno tudi stalno izobraževanje predvsem vodilnih, kar je v korist izumiteljstva. Bolj in bolj pomembna je povezava na relaciji znanost—gospodarstvo—družba (država), zato moramo tudi pri nas znanost pritegniti v gospodarska dogajanja in jo pretvoriti v gospodarsko silo.

Ena glavnih nalog mladega društva izumiteljev in avtorjev tehniških izboljšav je sodelovanje pri ustvarjanju popolnejših, bolj diferenciranih družbenih odnosov. V jeziku konkretnosti, ki naj loči gospodarstvenika od politika, povejmo to v drugi obliki. Na republiški skupščini in na upravnem odboru društva, ki ima svoj sedež v železarni Ravne, smo sklenili, da bo za dosego večje strokovnosti, hitrejšega in cenejšega napredka tehnologije, večje prizadevnosti in s tem produktivnosti v gospodarstvu potrebno zbuditi malo več posluha za izumitelje. Naš odnos do načina obujanja samostojne ustvarjalnosti in do načina graditve sposobnosti za mednarodno ekonomsko, tehnološko in znanstveno sodelovanje je preveč zaostal in staromodni. Zato se je bati, da bo celo podjetje, kjer ima za sedaj sedež občinsko društvo izumiteljev, skušalo sebe in izumitelje zadovoljiti z zmernimi denarnimi nagradami, ne da bi znalo izkoristiti globoko bogastvo, ki ga skrivajo v sebi premnogi med nami.

Tisto, za kar si prizadeva društvo, da bi lahko resno reševali eno od najresnejših družbenih vprašanj: v tehnični sferi delovanja naj se postavljajo na vodilna in vplivnejša delovna mesta izumitelji prednostno pred raznimi družbeno-političnimi funkcionarji. Naša naloga je okrepiti v gospodarstvu produkcijske odnose, pa četudi na škodo družbeno-političnim, kajti raz-

voj družbe zahteva diferenciacijo teh različnih sfer človeške dejavnosti.

Društvo si bo prizadevalo doseči to, kar je v korist našemu gospodarstvu in s tem hkrati utrditvi družbenega sistema. Premočne pa bodo še vnaprej težnje po političnem urejanju teh zadev, čeprav so tisti, ki tako vodijo gospodarstvo, podobni kovaču, ki kuje brez nakovala. Društvo izumiteljev pa se ima po pravici za kovača, ki poseduje kladivo, nakovalo in material: ima vsaj nekaj družbene moči (po zakonu), ki jo uporabi kot kladivo, je

ustvarjalec v materialni sferi in ta proizvodnja mu služi kot podlaga, nakovalo, kjer oblikuje svoj material, kar so v tem primeru ideje. Nekateri mislijo, da družbena moč (to je kladivo) pri izumiteljstvu ni tako pomembna. Motijo se, kajti ogromen vpliv ima na razvoj nacionalnega gospodarstva, na razvoj tehnologije brez licenčnih izdatkov.

Naloga vseh družbenih organizacij je zato podpreti tehtne predloge društev izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav.

Franc Uranc, dipl. inž.

Sklepi poslovnega odbora

Odbor je na sejah januarja obravnaval zadeve, ki so bile nato predmet obravnave na delavskem svetu, razpravljal pa tudi o nekaterih tekočih zadevah poslovanja tovarne. Osrednja točka je bila obravnava rezultata inventurnih razlik za lansko leto.

Pri obravnavi inventure je bilo ugotovljeno, da je njen rezultat za lansko leto ugoden in bo vplival na povišanje poslovnega rezultata tovarne za lansko leto. Člane pa je v razpravi motila ugotovljena višina spornih, dvomljivih, zastarelih in neizterljivih terjatev, posebno še, ker se med temi pojavljajo tudi podjetja, s katerimi imamo sicer normalne poslovne stike. Odbor tudi ni mogel mimo ugotovitve, da so se nam tudi v lanskem letu večale zaloge materiala razreda 3. Res je sicer, da so na delni denarni porast teh zalog vplivale višje cene materiala, vendar so zaloge kljub temu prevelike, posebno ker nam to povzroča težave zaradi vezave obratnih sredstev.

V razpravi pa je bil načet tudi problem sorazmerno visokih odbitkov meseca decembra na račun dosežene realizacije. Čeprav smo skupne realizacije dosegli prek 40 milijonov din, so nam jo dodatne obremenitve močno znižale, tako da smo izplačane OD, računane na realizacijo, prekoračili za 0,3 odst. Posledica tega je, da smo ostali meseca decembra brez vsakega ostanka gibljivega dela, kar bo seveda vplivalo na višino izplačanih OD 15. februarja letos. Odbor meni, da bi morali zadevo v tovarni nekako urediti in tako vsaj delno urediti problem izplačanih OD 15. februarja. Za ureditev zadeve pa v tovarni obstajata samo dve

možnosti. Z eno naj bi na račun in v breme poslovnih rezultatov lanskega leta izdvojili določena sredstva, z drugo pa bi del gibljivega dela izplačali že na račun poslovanja v letošnjem letu. Odbor je menil, da je sklad OD vnaprej, ko nam rezultati poslovanja niso znani, težko obremenjevati, zato se je bolj nagibal k prvotni rešitvi. Izraženo pa je bilo tudi mnenje, da ob problemu, ki se je pojavil, čedalje bolj stopa v ospredje vprašanje, ali ne bi kazalo med letom zadrževati določeni del OD in tako ustvariti rezervni sklad, ki bi ga v primerih, kakršen se je pojavil zdaj, lahko izkoristili.

Odbor se seveda ni mogel strinjati z ugotovitvijo, da so meseca decembra nastale tako visoke obremenitve, ampak je od komercialnega sektorja zahteval podrobna pojasnila in analizo vzrokov obremenitev. Iz podatkov komercialnega sektorja smo že ugotovljeno realizacijo meseca decembra dodatno obremenili z zneskom 3.126.000 din. Znesek obremenitve predstavlja priznana razlika v ceni v znesku nekaj nad 847.000 din, popusti v višini 570.000 din, reklamacije v višini 172.000 din in znesek vrnjenega blaga v višini nekaj nad 1.536.000 din. Razlike v ceni so nastale zaradi tega, ker kupec naročenega materiala glede na drsno lestvico pri ferolegurah, predvsem niklju ni hotel prevzeti po fakturirani ceni, ampak se je bilo treba dogovoriti o novi ceni, pri čemer pa je seveda nastala razlika. Popusti se največ nanašajo na kovane izdelke. Popuste ima uvedene tudi železarna Zenica, zato jih moramo, če hočemo material prodati, kupcem priznati tudi pri nas. Obseg reklamacij po

Med ledom

mnenju prodajnega oddelka, ki ga je osvojil tudi poslovni odbor, ne presega obsega in količine, ki se žal redno mesečno pojavljajo. Znesek na račun vrnjenega blaga pa se nanaša na naše dobave Kitajski. Material smo odpremili in fakturirali meseca novembra, vendar iz določenih objektivnih vzrokov, ki so nastali pri prevozu, ni mogel biti odpremljen, zato smo celotno količino tega materiala prodali Metalki za potrebe domačega tržišča. Material, dobavljen Metalki, smo morali ponovno fakturirati, stornirati pa je bilo treba račune za prvotnega naročnika.

Po utemeljitvi, ki je bila posredovana, je odbor ugotovil, da so obremenitve nestale iz objektivnih vzrokov, vendar je menil, da bi morali predvsem vprašanje rabatov v naši tovarni verjetno bolj kot doslej prilagajati potrebam tržišča. Z namenom da razne obremenitve ne bi preveč vplivale na rezultate poslovanja, je odbor menil, da bi morali v tovarni že med letom načrtno predvidevati višino raznih popustov in drugih obremenitev, da se zneski ne bi pojavili v takih višinah ob zaključku poslovnega leta.

Po obravnavi je poslovni odbor poročilo o organizaciji, poteku in rezultatu inventure v predlagani obliki potrdil in sklenil:

— predlagati je delavskemu svetu, da se v breme stroškov poslovanja za lansko leto izdvoji toliko sredstev, da bi pri izplačilu 15. februarja v poprečju lahko izplačali 8 odst. gibljivega dela OD;

— z namenom, da zaradi dodatnih obremenitev realizacije v bodoče ne bi nastopali podobni primeri, kot so se pojavili meseca decembra, je bilo odločeno:

a) reklamacije, ki nam jih za dobavljeni material dostavljajo kupci, je treba pospešeno reševati,

b) material, ki ga dobavljamo, se sme fakturirati šele, ko je odpremljen,

c) stroške in obremenitve, ki nastajajo zaradi popustov, je treba na podlagi podatkov iz prejšnjih let o njihovem obsegu in višini že med letom delno razmejiti na posamezne mesece.

Z drugih področij dela in poslovanja je poslovni odbor sprejel naslednje sklepe:

Na predlog uprave podjetja in posameznih sektorjev so bila odobrena službena potovanja, in to:

— Inž. Mitji Šipku 4-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo, kjer bo v poslovno tehničnih zadevah obiskal tvrdko Westfalenhütte.

— Inž. Antonu Letonji 4-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo, kjer bo v poslovno tehničnih zadevah obiskal tvrdko MAN.

— Inž. Božu Cimermanu 10-dnevno službeno potovanje na Češkoslovaško, kjer naj bi s predstavniki Kovinotehne Celje ugotovil možnosti nabave brzoreznic jekel za potrebe našega tržišča.

— Janezu Gorjancu 3-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo, kjer bo v zvezi z nabavo avtomobila prekucnik za potrebe naše tovarne obiskal tvrdko MAN.

— Vasiliju Tersegglavu 1-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo, kjer bo po ureditvi poslov za tovarno Fecro v Slov. Gradcu za potrebe naše železarne urejeval poslovno tehnične zadeve v zvezi z izdelavo brusilnih strojev.

Ob potrditvi službenih potovanj je bilo v razpravi ugotovljeno, da delavci, ki potujejo službeno, po končanem potovanju ustreznim strokovnim službam ne dostavljajo vedno poročil, iz katerih bi bil razviden rezultat potovanja. Sklene se, da je na to nedoslednost treba opozoriti z naročilom, da je treba razen poročila k obračunu stroškov potovanja predložiti še strokovno poročilo, iz katerega bo razviden rezultat potovanja. Tako sestavljeno poročilo naj bi v bodoče služilo za uporabo delavcem, ki bodo v raznih poslovnih ali komercialnih zadevah obiskali ista podjetja.

Po določbah pravilnika o delitvi osebnih dohodkov je poslovni odbor pooblaščen, da vsako leto določi višino OD za pripravnike. V smislu tega pooblastila je odbor ob upoštevanju poprečnih doseženih OD v lanskem letu in z načrtovano višino OD za letošnje leto OD pripravnikov določil v naslednji višini:

— za pripravnike z visoko strokovno izobrazbo . . . . . 1.500 din
— za pripravnike z višjo strokovno izobrazbo . . . . . 1.200 din

— za pripravnike s srednjo strokovno izobrazbo . . . . . 880 din mesečno

Novo določena višina OD velja od 1. januarja 1971. dalje.

Ob obravnavi višine OD za pripravnike je odbor menil, da bi kazalo v tovarni razmisliti tudi o dolžini pripravniške dobe. Dolžino bi za posamezne vrste šol bilo treba ugotoviti tudi v drugih podjetjih in na podlagi zbranih podatkov opraviti potrebne uskladitve oz. predlagati morebitna skrajšanja.

Na predloge posameznih sektorjev je odbor v smislu čl. 39. pravilnika o delitvi OD odločil, da se beneficira delovna doba:

— Inž. Ivanu Ažnohu, zaposlenemu v CPD, za čas, ki mu je potreben, da se ga lahko razvrsti na delovno mesto, ki ga zaseda. Odločba se lahko izstavi, ko bo dodatno predložil zahtevane dopolnitve strokovnega elaborata.

— Inž. Seadu Karadži za čas, ki mu je potreben, da se ga lahko razvrsti na delovno mesto, ki ga zaseda. Odločba se mu lahko izda, potem ko bo izdelal in predložil strokovni elaborat, kot določa 11. odst. 39. člena pravilnika o delitvi OD.

— Vinku Pušniku za čas, potreben za prehod iz 2. v 3. skupino SS delavcev. Odločba se mu lahko izda, potem ko bo izdelal in predložil strokovni elaborat.

Upoštevaajoč utemeljitve posameznih predlogov je odbor v smislu člena 24 pravilnika o delitvi OD:

— tovarišu Adolfu Hanušu, zaposlenemu na delovnem mestu vodja litega orodja, odredil deljeni delovni čas. Deljeni delovni čas mu je bil odrejen z dnevom postavitve na delovno mesto.

— Edu Javorniku, zaposlenemu na delovnem mestu v. d. vodje oddelka za organizacijo in študij dela, se je odredil deljeni delovni čas z veljavnostjo od 1. februarja 1971 dalje.

Ker je inž. Franju Geču zaradi prenehanja dela v železarni prenehalo tudi članstvo v komisiji za osnovna sredstva, je bilo odločeno, da se namesto njega v komisijo za osnovna sredstva imenuje inž. Ferdo Medl.

Odbor je obravnaval tudi nekatere zahtevke za odobritev plačila dela prek polnega delovnega časa. Upoštevaajoč utemeljitve, ki narekujejo nužnost dela prek polnega delovnega časa, je predloge z nekaterimi dopolnitvami, o katerih so bili predlagatelji posebej obveščeni, odobril.

-et

DOGOVOR O ŠTIPENDIRANJU

Z namenom, da bi dal politično podporo dogovarjanju o štipendijski politiki v občini, je komite obč. konference ZKS Ravne priredil dne 14. januarja razgovor o štipendiranju oziroma o tem, kako spremeniti gledanje na kadre skozi načrtno štipendijsko politiko in kako vsaj na občinski ravni združiti poglede in interese. Razgovora so se udeležili predstavniki skupščine občine, družbenopolitičnih organizacij in podjetij.

Direktor temeljne izobraževalne skupnosti tov. Feldin je v uvodu razložil načela štipendiranja. Železarna, rudnik in TIS že zdaj v glavnem izpolnjujejo dogovor o štipendiranju, čeprav še ni podpisan. Da pa podpis takega dogovora ni gola formalnost, dokazuje dejstvo, da je eden od pogojev za podelitev republiške štipendije poleg socialnega stanja in učnega uspeha prosilca tudi urejenost štipendiranja v matični občini.

Nasploh zastopa TIS izredno široka in humana načela pri štipendiranju oziroma dodeljevanju pomoči in vztraja na stališču, da je treba pomagati vsem sposobnim, da doštudirajo, čeprav morda po diplomah ne bodo vsi nastopili delovnega razmerja v naši občini. Tudi v primeru, če se bodo zaposlili kjerkoli v Sloveniji ali Jugoslaviji, je bila investicija v obliki štipendije še vedno koristna.

Ker v večini podjetij štipendiranje še ni urejeno kot dolgoročno načrtovanje kadrov, izredni študentje, zaposleni v podjetjih, študirajo bolj iz svojih pobud kakor iz pobud podjetij. Prav tako kritika na račun dolgega študija nekaterih študentov ni vedno upravičena, saj je dolžina študija večkrat odvisna od učnih programov in reda na višjih in visokih šolah.

Marsikomu tudi ni jasno, po kakšnem ključu se določa višina štipendij. Nasploh velja, da potrebuje danes dijak srednje šole 550 din mesečno, študent visoke šole pa 640 din. Ker pa naj bi prispevali k študiju tudi starši, to še niso avtomatično višine štipendij, temveč je treba najprej v družini izračunati poprečni osebni doho-

dek na družinskega člana, polovica tega dohodka plus otroški dodatek pa skupaj dasta določen znesek. Razliko med tem zneskom ter normiranimi 550 oziroma 640 dinarji naj bi pokrila štipendija.

Obširna razprava, ki je sledila uvodu, je opozorila na to, da je kljub pospešeni skrbi na tem področju treba še veliko narediti, za marsikatero težavo pa v bližnji prihodnosti sploh lahko šele predvidevamo rešitve.

Na eni strani je namreč kolikor toliko stabilen položaj gospodarstva (s tem pa tudi naših podjetij) pogoj za vsako dolgoročno planiranje kadrov, na drugi strani kljub približno enakemu odstotku v osnovno šolo vpisanih fantov in deklet konča osnovno šolo pri nas mnogo več deklet kot fantov. Nasploh pa je odstotek 59 tistih, ki končajo osnovno šolo, izredno nizek in predstavlja torej preostalih 41 odstotkov vsako leto večji problem, pa tudi precejšnjo neizkoriščeno rezervo, ki ji je vredno posvetiti v času obveznega šolanja mnogo več skrbi.

Težko je že samo naštetiti vse vzroke, zakaj je tako, saj so od otroka do otroka drugačni. Mnogo je brez dvoma odvisno od staršev, koliko pomoči nudijo otrokom, pa tudi šola ima kljub mnogim reformam še vedno prenatrpane ali neživiljenjske učne načrte. Predvsem pa morda manjka širokega, človeškega pogleda na učence v osnovnih šolah ob neustrezno šibkih strokovnih službah (psihologi, socialni delavci).

Marsikdaj tudi socialni položaj družin sili fante, ki bi bili sicer sposobni študirati, čimprej v službe. Tu bi s štipendiranjem sposobnih že v osnovni šoli dali staršem neko garancijo, da bi dajali svoje otroke naprej v šole. Prav tako bi bilo treba razlikovati današnje potrebe po strokovnjakih v podjetjih in občini od onih v perspektivi ter predvideti potrebe po 10 letih — to je v času, kolikor trajata srednja in visoka šola.

Seveda bodo razprave o štipendiranju še tekle na različnih organih in nivojih, ven-

Franc Čegovnik

Varnosti prednost

Delovno varstvo v železarni Ravne l. 1970

Preteklo leto 1970 je bilo za vse železarje pomembno in praznično. Jubilej 350 let dela in truda za čim boljše kvaliteto jekla, za čim večjo proizvodnjo, hitrejši razvoj podjetja ter lepšo prihodnost koroških železarjev je pomemben tudi na področju boljšega počutja delavcev in varnosti pri delu.

S skupnimi prizadevanji in naporji smo dokazali, da smo sposobni sebi ustvarjati takšne delovne pogoje, v katerih bomo sposobni opravljati še večje proizvodne zahteve. Sami smo spoznali in dokazali vsem, da smo prenovili in odpravili vse, kar je bilo staro, preživelo ter napravili novo moderno železarno. Resno se zavedamo svojih težav in dejanj ustvarjanja plemenitih jekel in tudi plemenitih ukrepov za ureditev varnega in zdravega dela.

Za zdravje in življenje zaposlenih delavcev res še nismo uspeli napraviti vsega, vendar nam bodo nadaljnja skupna prizadevanja vodila za ohranjanje naše delazmožnosti, večje sreče in blaginje v interesu samih sebe, svoje delavnosti in družbene skupnosti. Pomembna je tudi ugotovitev, da smo z vztrajnostjo in nenehnim prizadevanjem pri sodelavcih že pretežno zatrli stare delovne navade in prodrli z napredno miselnostjo ter jih z vključevanjem v razne oblike izobraževanja in vzgoje pripravili za nove proizvodne naloge in delovno varnost.

Prepričani smo, da je za doseg večjih varnostnih uspehov v okviru proizvodnih tehnoloških in delovnih nalog, spričo sedanje stopnje opremljenosti proizvodnih naprav in delovne ter varstvene zakonodaje bistveno važno osebno prizadevanje in sodelovanje delavcev na vseh mestih in položajih.

Ta prizadevanja pa morajo še posebej priti do izraza na področju ukrepov tehnične preventive in osebnih dolžnosti ter odgovornosti pri zagotavljanju varnega in zdravega načina dela, ki so tudi pogoj za preprečevanje delovnih nevarnosti in poklicnih bolezni ter vseh njihovih posledic.

V zadnjih letih smo dosegli velik uspeh na področju delovne varnosti, potrebni pa so še ogromni naporji, da ta rezultat v bodoče izboljšamo ali vsaj obdržimo na tej stopnji. V nadaljnjem analiziranju varnostne problematike za leto 1970 bomo poskušali poiskati vse objektivne in subjektivne faktorje, ki so bistveno vplivali na poškodbe in zdravstvene okvare pri delu v železarni ter zagotavljati potrebne ukrepe, ki bodo dovolj učinkoviti za željeno uspešnost varnosti dela.

Pogostost nezdod

Po podatkih zveznega zavoda za socialno zavarovanje je izdelal zvezni svet za delo analizo o gibanju poškodb pri delu in poklicnih obolenj za leto 1969. Podatki so bili objavljeni tudi v strokovni reviji »Delo in varnost« št. 5/1970. Ugotovitve te analize so pokazale, da je število poškodb pri delu v državi v primerjavi s 1968. letom naraslo za 5,7 odst. ali v absolutnih številkah za 14.425 primerov.

Skupno se je pripetilo v 1969. letu 266.064 delovnih poškodb. Od teh odpade na SR Slovenijo 44.593. Samo v SRS pa je število poškodb naraslo v primerjavi z letom 1968 za 2623 ali za 106,2 odst. Iz tega vidimo, da je število delovnih poškodb v porastu. Enaki, vendar še neuradni podatki prihajajo tudi za 1970. leto. Ti pa bodo dokončno znani, ko bo objavljena o tem uradna statistika.

Zanimivi so tudi podatki o gibanju smrtnih primerov nezdod v obdobju 1968—1969. Teh je bilo v državi v letu 1968 623, v letu 1969 pa

531 ali izraženo v indeksu 1969/1968 85,2. V SRS je bilo v 1968. letu 68 smrtnih nezdod, v 1969. letu pa 67 ali v izraženem indeksu 77,9. Smrtno delovne nezdode so v upadanju, vendar jih je še vsekakor zelo veliko.

Tudi evidenčni podatki združenja jugoslovanskih železarn nam za isto obdobje prikazujejo porast števila delovnih nezdod. Na 1000 zavarovancev se je v letu 1968 pripetilo 77,2 nezdod, v letu 1969 pa 105,2 nezdod, kar je za 28 nezdod več. Primerjava poročil o delovnih nezdodah v obdobju od januarja do septembra leta 1969 z istim obdobjem leta 1970 nam prikazuje le nezatno poslabšanje indeksa frekvence od 39,3 na 39,5, indeks težine pa se je celo izboljšal od 706,2 na 704.

Naša železarna je imela v devetmesečnem obdobju 1970. leta indeks frekvence 31,1 — torej za 8,4 manj od skupnega poprečja združenja jugoslovanskih železarn. Indeks težine pa 898,8, kar je za 194,8 več. Med vsemi jugoslovanskimi železarnami so velike razlike. Največji uspeh je dosegla v tem obdobju železarna Zenica, ki ima indeks frekvence le 16,2, takoj za njo pa je naše podjetje z indeksom 31,1. Najslabše rezultate je pokazalo podjetje Ilijaš z indeksom frekvence nezdod 75,6, sledi pa takoj železarna Store 57,2.

V splošnem pa lahko ocenjujemo, da je pri metalurgiji že nastopilo neko stagnacijsko obdobje, ki se bo v bodoče pri pogostosti delovnih nezdod le še izboljševalo.

V našem podjetju nam krivulja gibanja delovnih nezdod obdobje zadnjih 20. letih razdeli na 4 značilna območja. V prvem obdobju do leta 1956 so delovne nezdode bile zelo močno v upadanju. Odstotek nezdod se je zmanjšal od 36,6 odst. na 10 odst. V drugem značilnem obdobju od 1956. do 1964. leta je bilo tako imenovano stagnacijsko območje, kjer so letni izračuni odstotkov nezdod variirali od 10,8 do 8,5 odst. V tretjem značilnem obdobju od leta 1964 do 1967 je bil zabeležen najnižji odstotek nezdod vseh časov v podjetju 4,56 odst. V zadnjem značilnem obdobju od leta 1967 pa je nastopilo drugo stagnacijsko območje, v katerem se kaže iz leta v leto minimalno povečanje nezdod. Od leta 1967 do 1968 se je odstotek povečal za 0,58 odst., od leta 1969 za 0,93 odst., v zadnjem letu pa za 0,53 odst.

Ocenjujemo, da bo stagnacijsko obdobje, v katerem bo pogostost delovnih nezdod v odstotkih na stalež zaposlenih variirala med 7,5 odst. in 5 odst., trajalo še nekaj let.

V vsakem značilnem obdobju so na rezultate vplivale določene posebnosti, zato pričakujemo tudi v bodoče, da od naših ocen ne bo, razen v izjemnih nepredvidenih prilikah, posebnih odstopanj.

Diagram pogostosti delovnih nezdod v železarni Ravne od leta 1951 prikazuje tudi gibanje staleža zaposlenih delavcev v tovarni. Zadnja tri značilna obdobja gibanja delovnih nezdod so gotovo v bistveni vzročni zvezi s staležem. Povečanje staleža nam ponazarja obenem tudi razvoj in rast našega podjetja. Z zaključkom razvoja železarne, ki se pričakuje v naslednjih nekaj letih, bo tudi število zaposlenih začelo stagnirati. Obenem pa bo z izboljšanjem notranje ureditve delovnih mest ter boljše organizacijo dela kot tudi pridobljenimi delovnimi izkušnjami in vsemi drugimi varstvenimi ukrepi možno doseči pri zaposlenih delavcih večjo delovno varnost. (Glej str. 14.)

V letu 1970 je bilo registriranih v naši železarni skupaj 236 nezdod. Samo pri delu v železarni se jih je pripetilo 215 ali 6,01 odst., na poti od doma do delovnega mesta in od delovnega mesta do doma pa 21 ali 0,58 odst. V primerjavi z letom 1969 se je povečalo število vseh nezdod v absolutnih številkah od 206 ali za 30 primerov, kar znaša v odstotkih na stalež zaposlenih 0,53 odst.

Število nezdod, ki so se pripetile samo pri delu v podjetju, se je povečalo proti 1969. letu od 194 na 215 primerov, torej za 21 primerov, kar znaša v odstotkih na poprečni stalež zaposlenih le 0,31 odst. Število nezdodnih primerov na poti na delo se je v primerjavi s 1969 letom povečalo od 12 na 21 primerov, kar predstavlja povečanje v odstotkih na stalež od 0,36 na 0,58 odst.

Poprečni stalež zaposlenih je znašal 1969. leta 3402, v letu 1970 pa se je povečal kar za 178 delavcev in znaša 3580. V relativno prikazanih podatkih odstotkov delovnih nezdod na stalež zaposlenih torej ne gre za bistveno povečanje tistih nezdod, ki so se pripetile samo pri delu v podjetju — le za 0,31 odst. Večji del poslabšanja pogostosti nezdod v primerjavi 1969. letom gre na račun nezdod, ki so se pripetile na poti na delo ali z dela 0,22 odst. Na tovrstne nezdode pa ne moremo zaenkrat še nič vplivati. Nasprotno lahko zaradi povečanja prometa pričakujemo, da jih bo vedno več.

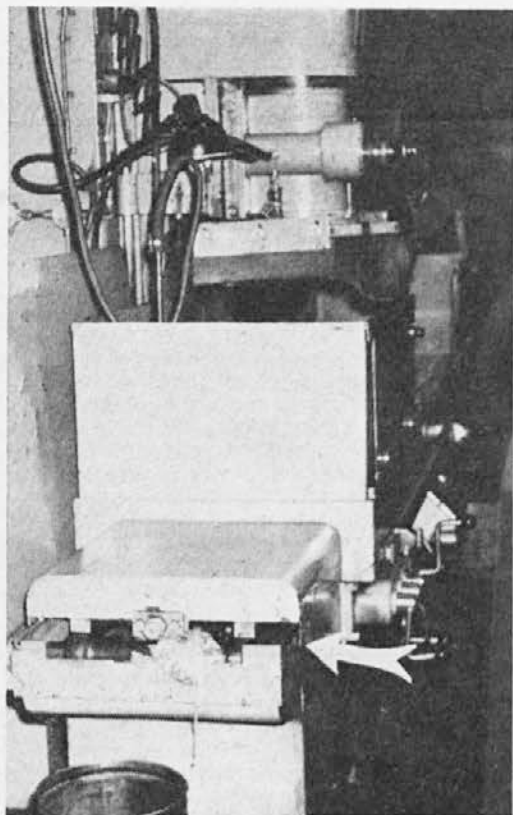
Primerjava skupnega števila delovnih nezdod s staležem zaposlenih nam pove, da je

K. R.

Ze pri vходу v železarno opozori vsakega delavca neonski napis: DELAJ VARNO!

dar je ob koncu razgovora prevladalo mnenje, naj se tudi pri nas skrb za kadre začne ob vstopu otrok v učno vzgojni proces, štipendijski center v občini pa naj bi imel razen štipendiranja na osnovnih šolah in evidence še usklajevalno vlogo.

Na strojih ne sme biti odloženih čistilnih sredstev. Ta napaka je bila vzrok, da je delavcu odrezalo prst

prišla nezgoda na vsakega 15,1 delavca ali da se je vsak 15,1 delavec pri delu poškodoval.

Čimveč je nezdod, na tem manjše število zaposlenih se te razdelijo in obratno čim manj je nezdod, na tem večje število delavcev se razdelijo.

Med posameznimi koledarskimi meseci se je število nezdod gibalo takole: najmanj nezdod je bilo novembra — 10, septembra 13 in februarja 13. Največ pa decembra — 27. V drugih mesecih ni bilo posebnih odstopanj in so se gibale od 18 do 25 primerov. V prvi polovici leta se je pripetilo 123 primerov nezdod, v drugi polovici pa nekaj manj — 113. Nezdod na poti na delo in z dela je bilo v prvi polovici leta 9, v drugi polovici pa nekaj več ali 12 primerov.

Primerjava pogostosti delovnih nezdod med posameznimi obrati

Glede na specifične pogoje dela in nevarnosti v posameznih obratih smo vzeli za primerjavo le nezdode, ki so se pripetile na delovnih mestih. Oddvojili smo nezdode na poti na delo in z dela, ker nanje delovni pogoji ne vplivajo neposredno.

Edini obrat, ki v letu 1970 ni imel nobene delovne nezdode, je obrat šibkega toka. Elektro obrat se je leta 1969 razdelil na obrat jakega in šibkega toka. V obeh je skupaj zaposlenih le 147 delavcev. Razumljivo pa je, da je specifičnost v obratu šibkega toka dokaj ugodna in je zato veliko manjša verjetnost, da se bo delovne nezdode pojavljale.

V vseh drugih obratih železarne so se v letu 1970 delovne nezdode pripetile. Največji odstotek glede na stavež zaposlenih je bil zabeležen v obratu topilnice 12,37 odst. Tudi ta obrat se je razdelil na topilnico I in topilnico II, zato so podatki za leto 1970 za vsakega ločeno že posebej prikazani. Topilnica je naš obrat, kjer so najtežji delovni pogoji in se običajno vsako leto pripeti v odstotkih največ poškodb. Zahvaljujoč izrednemu prizadevanju za varno delo obratovodstva topilnice in tudi boljšim delovnim pogojem v novem obratu, kjer je bilo zabeleženih v zadnjem letu le 8,55 odst. nezdod, je skupni obrat topilnic znižal delovne nezdode proti 1969. letu za 4 odst.

Večji porast je bil v zadnjem letu zabeležen v livarni, kjer se je odstotek nezdod povečal od prejšnjega leta za 3,71 odst. V prejšnjih nekaj letih se je gibal odstotek nezdod v livarni od 5,51 odst. do 7,6 odst., le v letu 1964 je znašal 10,1 odst. Pretežni del nezdod odpada na oddelek čistilnice, kjer so delovni pogoji

sorazmerno neugodni in se veliko delovnih operacij opravlja z ročnimi in transportnimi napravami.

V obratu kovačnice se je odstotek nezdod proti letu 1969 znižal od 12 odst. na 9,05 odst., kar je glede na teže dela in pogoje pomemben napredek. V preteklih nekaj letih je v tem obratu odstotek nezdod močno variiral. Še leta 1964 je bila pogostost nezdod zelo visoka — 23,6 odst., leta 1966 pa zelo nizka — 5,7 odstotkov.

V obratu valjarne se je pogostost nezdod v zadnjem letu povečala od prejšnjega, ko je znašala le 6,07 odst., na 8,92 odst. ali za 2,85 odst. Prav tako je v nekaj letih nazaj bila pogostost nezdod v valjarni že veliko manjša. Tako je npr. leta 1968 znašala samo 5,84 odst. Pričakovati bi morali, da se bo v zadnjem letu, ko je prenehalo delo v stari valjarni, pogostost nezdod še zmanjšala.

Zadnji večji proizvodni obrat mehanična obdelovalnica je po pogostosti med vsemi obrati šele na 11. mestu. V letu 1970 se je odstotek nezdod proti letu 1969 zvišal za 1,37 odst., vendar je še vedno zelo ugoden. V preteklih letih je v mehničnem obratu bila pogostost nezdod skoraj nerazumljivo nizka. Tako je leta 1967 znašala le 2,26 odst. Poznani so statistični podatki nekaterih enakih oziroma sorodnih podjetij: npr. »Litostroj« Ljubljana, kjer je bila pogostost nezdod v odstotkih na stavež kar 19,29 odst. Obrat mehanične obdelovalnice je tudi edini izmed velikih proizvodnih obratov, v katerem je pogostost nezdod daleč pod tovarniškim poprečjem, kar je lepo razvidno iz diagrama pogostosti delovnih nezdod po obratih od leta 1964 (str. 14).

V nekaterih obratih je bil zabeležen v zadnjem letu večji porast nezdod, in sicer v vzmetarni od 3,85 odst. na 6,93 odst. ali za 3,08 odst. V jeklovleku od 4,92 odst. na 5,63 odst. ali za 0,71 odst., v obratu termične obdelave od 4,35 na 5,33 odst., prometnem obratu od 0,94 odst. na 3,67 odst. V naslednjih obratih pa se je pogostost nezdod proti letu 1970 znižala, in sicer: v obratu strojnega remonta od 6,30 na 4,78 odst. ali za 1,55 odst., gradbenega remonta od 6,26 odst. na 4,76 odst. ali za 1,49 odst., elektro obratu jakega toka od 3,12 odst. na 2,56 odst. ali za 0,56 odst., energetskem obratu od 1,96 odst. na 1,94 odst. ali za 0,02 odst., tehnične kontrole in raziskav od 2,19 odst. na 1,80 odst. in uprave od 2,21 odst. na 1,47 odst.

V poprečju zadnjih 4 let ima zelo nizek odstotek nezdod energetski obrat, kjer pa so specifične nevarnosti za poškodbe zelo velike, zato izrekamo obratovodstvu za izredno prizadevanje za varnost dela vse priznanje.

Iz statističnega pregleda delovnih nezdod po obratih in koledarskih mesecih za leto 1970 je razvidno za vsak obrat, v katerem koledarskem mesecu je bila pogostost nezdodnih primerov največja.

Največ nezdod se je pripetilo v obratu livarne v mesecu decembru, ko je bilo kar 9 delovnih nezdod v tovarni in 3 nezdode na poti na delo oziroma z dela. Iz istega diagrama je razvidna tudi pogostost nezdod celega podjetja po koledarskih mesecih in zaključni podatki za leto 1970 v primerjavi z istimi podatki za leto 1969.

Resnost delovnih nezdod in izgubljene delovne dneve

Iz statističnega poročila zveznega sveta za delo, ki je bilo objavljeno v strokovni reviji »Delo in varnost« št. 5/70, je razvidno, da so tudi izgubljeni dnevi zaradi nezdod v Jugoslaviji v porastu. V primerjavi z letom 1968 so narasli v letu 1969 za 12,1 odst. oziroma od 4.241.113 na 4.753.877, kar je za 512.764 več ali v indeksu 1969/68 za 112,1.

Ta porast izgubljenih delovnih dni je bil ugotovljen v vseh republikah, največji pa je bil v Bosni in Hercegovini, indeks 17,1, nad poprečjem tudi v Makedoniji, 14, in na Hrvaškem 12,9. Sledijo še Srbija za 10,7, Slovenija za 9,6 in Črna gora samo za 2,1. Ista statistika tudi ugotavlja, da so bile poškodbe v letu 1969 bolj resne in so zahtevale daljši čas zdravljenja, kljub temu, da jih je bilo manj kot 1968. leta.

Precejšen porast izgubljenih delovnih dni smo zabeležili v zadnjih letih tudi v našem podjetju. Najmanj jih je bilo leta 1966, ko jih je bilo 3855 oziroma je prišlo na enega zapo-

slenega delavca le 1,20 izgubljene dneve. Od leta 1966 dalje pa se izgubljene dneve zaradi delovnih nezdod stalno povečujejo. Leta 1967 je odpadlo na zaposlenega 1,23 izgubljene dneve, leta 1968 1,53, leta 1969 1,49 in v letu 1970 1,73. Torej jih je bilo izgubljenih zaradi delovnih nezdod v absolutnem številu 6.170.

Resnost nezdod ocenjujemo po številu izgubljenih delovnih dni, ki nam v razmerju s številom nezdod pokažejo, koliko odpade izgubljenih dni na eno poškodbo. V splošnem lahko zaključimo iz statističnih podatkov, da so poškodbe, ki se pripetijo v našem podjetju glede na vrsto del in specifičnosti okolja, težje narave in zahtevajo dolgi čas zdravljenja. Pri nekaterih primerih se pokažejo po zaključenem zdravljenju še kasnejše posledice prej pridobljenih poškodb in se izgubljeni dnevi na račun nezdode še naprej večajo. S tem problemom se že 15 let srečujemo ob zaključnih podatkih vsakega leta, vendar se resnost nezdod, to je število izgubljenih delovnih dni, ne zmanjša pod 20. Podatki nenehno variirajo med 21,9 do 29,7. Rezultat zadnjega leta, 26,3, ni ravno najvišji, je pa proti letu 1969 za 2,3 izgubljene dneve na posamezno delovno nezdodo višji.

Med 236 nezdodami, ki so se pripetile v letu 1970 pri rednem delu in na poti na delo ali z dela, jih je bilo po naših ocenah 7 primerov ali 3 odst. s težjo naravo.

Med temi 7 primeri so pri poškodovancih gotovo nastopile trajne telesne okvare in invalidnost. V enem primeru, ki se je pripetil na poti z dela domov, pa je nastopila pozneje pri poškodovancu smrt. Med težje primere nezdod, ki so se pripetile pri delu v podjetju, lahko štejemo tudi delovno nezdodo učenke na priučevanju tov. Slavke Torcmiler, ki se je pripetila v obratu mehanske obdelovalnice. Smrtnega primera nezdode v podjetju leta 1970 ni bilo nobenega. Vseh drugih 229 ali 97 odst. delovnih nezdod je bilo po naših ocenah lažje narave, in so bile tudi posledice manjše.

Primerjava resnosti delovnih nezdod med posameznimi obrati v tem času zaradi pomanjkanja podatkov še ni možna, bo pa izdelana pozneje in podatki zajeti v naslednjem polletnem ali letnem poročilu. Ti podatki nam bodo povedali, v katerih obratih so poškodbe najtežje, zahtevajo najdaljši čas zdravljenja in povzročajo največ trajnih delovnih invalidov.

Težke poškodbe

Prva težja delovna nezdoda se je pripetila dne 25. marca 1970 ob 11.20 v obratu težke kovačnice. Pri tej nezdodi si je težje poškodoval desno roko Milan Jakimovski, polkvalificirani delavec strojno vzdrževalne skupine kovačnice. Rekonstrukcija nezdode in ugotovitve posebne komisije za raziskavo te nezdode kot tudi republiškega inšpektorja dela so pokazale, da je prišlo do težje telesne poškodbe iz naslednjih vzrokov: po delovnem nalogu PDVO se je tega dne vršilo popravilo parnega kladiva št. 1. v težki kovačnici. Popravilo je vodil delovodja strojnega vzdrževanja kovačnice tov. Podbevšek Jože, ki je odredil za izvršitev del montaže popravljenega ovna z batom in batnim drogom v stojalu in cilindru kladiva tri delavce: Antona Lačna — VK ključavničarja za vodjo skupine, Ferda Rožna in Milana Jakimovskega, ki sta oba PK ključavničarja. Remontna skupina je pri prvem poizkusu montaže ovna v vodilo ugotovila, da ima oven premalo zračnosti med vodili, ker ga je bilo možno vstaviti od spodaj le za okrog 150 mm.

Vodja dela Podbevšek je dal po spustitvi ovna z batom nalog, da je potrebno drsne površine ovna z ročnim brusilnim strojem prebrusiti, očistiti in namazati ter ponovno poizkusiti z vstavitvijo v cilindri. Pri drugem poizkusu vstavljanja bata z ovnom v cilindri je prišlo do nezdode. Oven je bil že skoraj 60 do 80 cm v vodilih, ko je padel nazaj in stisnil poškodovancu desno roko med bat in prirobnico pokrova. Pri dviganju bata z ovnom je zgornji rob zadel ob spodnji rob cilindra in preprečil nadaljnje dviganje. Ker je dvizni mehanizem še deloval, je nastala na vijaku močna vlečna sila, ki je imela za posledico posnetje navoja in iztrganje vijaka iz bata. Bat pri poizkusnem vstavljanju še ni bil namazan z oljem.

Po zaključnem zdravljenju je pri poškodovancu nastopila trajna posledica in invalidnost, zato se je poškodovanca v podjetju pre-kvalificiralo za vratarja.

Druga težja delovna nezgoda se je pripetila dne 7. maja 1970 ob 7.20 v obratu vzmetarne. Pri tej nezgodi se je težje poškodoval Anton Pokeržnik — polkvalificirani delavec. Do nezgode je prišlo zaradi naslednjega vzroka: pri povrtavanju lukenj vzmetnih očes je z levo roko, na kateri je imel tudi zaščitno rokavico, prijel za vrteče se povrtalo, ki mu je odtrgalo palec v drugem sklepu.

Tretja težja delovna nezgoda se je pripetila dne 5. julija 1970 ob 7.20 v težki kovačnici. Pri tej nezgodi se je težje poškodoval Anton Lačen, strojni ključavničar pri vzdrževalni skupini v kovačnici. Omenjenega dne se je vršil po vnaprej določenem programu remont 35 t. kovaških ogrevalnih peči. Zamenjati je bilo treba pečna vrata na peči PK-VII. V skupini, ki ji je bilo to delo poverjeno, so sodelovali: Anton Lačen kot vodja skupine ter sodelavca Anton Oder in Ludvik Premrl.

Remontna skupina je enako delo zamenjave vrat že mnogokrat opravljala in je pravilni postopek dela točno poznala. Najprej je bilo treba dvigniti stranske protiuteži na vratih in jih na višini vodil podložiti s podlogami. Nato je bilo treba demontirati pritrdilne sornike na nosilnih jeklenih vrveh ter verigi za dviganje in spuščanje vrat. Po tem postopku so se vrata lahko priklenila na žerjav, dvignila in odnesla.

Ko se je remontna skupina lotila zamenjave vrat, je tov. Oder Anton splezal po lestvi na vrh levega vodila, priklenil verigo na žerjavni kavelj in nosilno uho uteži. Žerjavovodji je dal znak, naj prične z dviganjem. Med dviganjem uteži je Lačen splezal po prislonjeni leseni lestvi na zgornji rob vrat z namenom, da bi odstranil pritrdilne sornike. V trenutku, ko je hotel dati Oder znak žerjavovodji, da je utež dvignjena dovolj visoko, se je nenadoma utrgal članek privezovalne verige pri verižnem kavlju, utež pa je zaradi lastne teže zdrzela nazaj po vodilih. Ker pa je bila še priklenjena z jekleno vrvjo na vrata peči, je nastal nenaden sunek, zaradi katerega je vrglo Lačna z vrha pečnih vrat približno 4,5 m v globino na betonska tla. Lačen je padel z glavo na tla, zato je dobil hude poškodbe na temenu glave in močan pretres možganov, ki so povzročile trajne posledice.

Četrta težja delovna nezgoda se je pripetila dne 6. julija 1970 ob 6.30 v oddelku adjustaže kovačnice. Pri tej nezgodi se je poškodoval Karel Rak, kvalificiran elektro varilec iz obrata livarne — čistilnice.

Karel Rak je bil zaradi delovnih potreb predstavljen na delo iz livarne v oddelku adjustaže kovačnice. Tu je moral variti odkovke teže 7250 kg, da je odpadel transport teh kosov v čistilnico. Pri prenašanju enega izmed omenjenih 7250 kg težkih bremen so v bližini njegovega delovnega mesta nenadoma popustile žerjavne klešče. Breme je padlo na drugi kos, ki ga je Rak že pred tem varil. Po tem kosu je izpadlo breme zdrselo naprej, pri tem zadelo Raka ter mu povzročilo poškodbe — zmečkanino in rane na levem stopalu, prelom 5. rebra na levi strani, prelom leve lopatice in desne ozežne kosti in izpah desnega nožnega palca. Zdravljenje tov. Raka še ni zaključeno.

Peta težja delovna nezgoda se je pripetila 24. decembra 1970 ob 17.5 v čistilnici jeklene litine. Pri tej nezgodi se je poškodoval tov. Valentin Urbanč — strojni ključavničar vzdrževalne skupine za obrat livarno. Do nezgode je prišlo iz naslednjega vzroka: po izvršenem popravilu velebratorja za čiščenje jeklene litine, ko se je zamenjala šoba za pesek na lučalnem kolesu, se je tov. Urbanč hotel prepričati, če stroj normalno deluje. Po lestvi se je povzpela na velebrator, da bi se prepričal, če so pritrdjeni vijaki na cilindru oziroma na turbini. Iz neznanega vzroka mu je nenadoma postalo slabo in je z namenom, da bi se ne-kje oprijel, zagrabil za nezavarovano jermenico velebratorja na višini okrog 2 m. Ker je bila jermenica v pogonu, ga je zagrabil za rokavico desne roke in mu stisnila mezinca med jermen in jermenico ter mu ga močno poškodovala. Pred kontrolnim pregledom bi moral tov. Urbanč zagotoviti, da bi se velebrator začasno ustavil.

Vrtljivi deli pri strojih in napravah so vedno nevarni, zato je treba pri delu z njimi dosledno upoštevati vse varnostne ukrepe. Puščica na sliki prikazuje mesto, kjer je vrtljiva os zgrabila nezgodnico in jo skalpirala

Šesta težja delovna nezgoda se je pripetila dne 25. decembra 1970 ob 13.30 v čistilnici jeklene litine. Pri tej nezgodi se je težje poškodoval tov. Jože Trbovšek, nekvalificiran delavec, brusilec na visečem brusilnem stroju — rafami. Do nezgode je prišlo iz naslednjega vzroka: žerjavovodja tov. Jože Slatinšek je s pomočjo 5-tonskega električnega mostnega žerjava prenesel na kleščah obešeno sidro teže 305 kg od delovnega mesta avtogenih rezalcev na skladišni prostor pred peskalno komoro. Žerjavovodja je sidro spustil na drugo litino, ki je bila pripravljena za peskanje.

Ko je sidro že ležalo na ulitkih in kleščah niso bile več obremenjene, je pristopil tov. Trbovšek, ki je delal v neposredni bližini, z namenom da bi snel klešče s sidra. V istem trenutku pa se je sidro premaknilo in ga stisnilo za kazalec desne roke.

Sedma težja nezgoda se je pripetila dne 30. decembra 1970 ob 15.50 na poti z dela domov. Pri tej prometni nezgodi je bil z osebnim avtomobilom povožen tov. Anton Gostenčnik, delavec v obratu čistilnice jeklene litine, ki je čez en dan hudim telesnim poškodbam v bolnišnici Slovenj Gradec podlegel. Podrobno raziskavo o vzrokih te prometne nezgode, ki se je pripetila v neugodnih vremenskih razmerah, je vodila postaja LM Ravne na Koroškem.

Med težje delovne nezgode, ki so se pripetile v našem podjetju, lahko prištejemo še težjo poškodbo, ki se je pripetila učenki na priučevanju tov. Slavici Torcmilerjevi dne 27. oktobra 1970 ob 16.50 v obratu mehanske obdelovalnice na avtomatu revolverice.

Učenka je izdelovala bronzane stožce $\varnothing 28 \times 60$ mm za naša pnevmatična kladiva. Delo na avtomatu se je pričelo tako, da izmehanski delovodja nastavi avtomat po zahtevi obdelovanca. Po vklopu avtomata učenka le nadzoruje delovanje in v primeru zastoja podajnega vretena poseže v stroj, tako da izključi stroj, odpre zaščitni pokrov in stroj ponovno vključi. Ker učenka v konkretnem primeru ni delala tako, da bi po delovni operaciji potiska podajnega droga najprej namestila zaščitni pokrov na njegovo mesto, je obstajal vir nevarnosti za nastanek delovne nezgode.

Učenka je bila v kritičnem času s hrbtno obrnjena proti avtomatu. Opazovala je delo odstranjevalca ostružkov tov. Karla Sekavčnika, ki je natovarjal ostružke izpred avtomata na voziček. S slučajnim gibom telesa je prišla v dotik z nezavarovanimi spuščeni dolgimi lasmi, ki jih je imela spete v čop, z obdelovalnim vretenom. Zaščitni pokrov je bil odprt in učenka je prišla z nezavarovanimi lasmi v dotik z vrtečim se vretenom, kar je imelo za posledico, da ji je lase navilo okrog vretena ter jih skupaj s kožo in desnim ušesom snelo z glave.

Vsem poškodovanim delavcem s težjimi poškodbami je bila takoj ob nezgodah nudena hitra zdravniška pomoč, vsi pa so bili z rešilnim avtomobilom pripeljani na nadaljnje zdravljenje v bolnišnico Slovenj Gradec oziroma Maribor.

Analiza nezgod po vzrokih

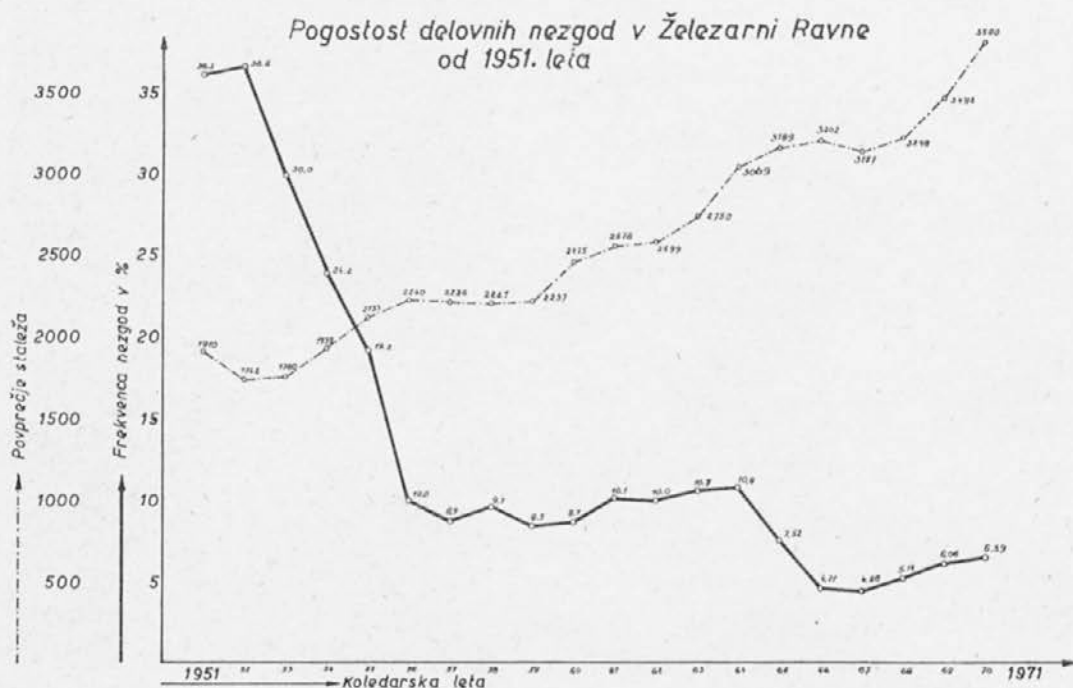
Vsako delovno nezgodo je treba natančno analizirati in skrbno zbrati vse podatke, ki nam kažejo prave vzroke oziroma napake, ki so se pojavile bodisi v tehničnih pomanjkljivostih, slabi organizaciji dela ali pri posameznem človeku.

Ugotovitev pravih podatkov ob raziskavah nezgod je važna zato, da lahko pravočasno odstranimo pomanjkljivosti in pravilno ukrepamo, da se enake in podobne nezgode ne ponovijo več. Mnogokrat je težko priti do realnih podatkov, ker se položaj na delovnem mestu zaradi delovnih pogojev in tehnoloških procesov dela hitro spreminja. Prav tako ni lahko ugotoviti organizacijskih napak ali pomanjkljivosti posameznikov, ker pravi vzrok za nastali dogodek včasih zainteresirana oseba namenoma prikriva ali spremeni.

Zbrani vzroki večjega števila primerov nezgod, ki so se pripetile v daljšem časovnem obdobju, nam lahko veliko pomagajo pri usmerjanju preventivne dejavnosti v podjetju in takojšnjem odstranjevanju nevarnih pomanjkljivosti.

Med nezgodami, ki so se pripetile v 1970. letu, so prevladovali vzroki nesmotrnega in nezanesljivega dela pri delavcih. Od skupnih 236 primerov nezgod jih je bilo kar 87 ali 36,87 odst.

Nepravilno manipuliranje z bremenami pri transportu z dvigalnimi napravami je povzročilo 37 primerov nezgod ali 15,68 odst. S tem vzrokom so v povezavi tudi nezgode, ki so nastale pri odlaganju materiala. Takih vzrokov je bilo 15 ali 6,35 odst. Zaradi motenj, ki so nastajale v tehnoloških procesih dela, je bilo 18 primerov nezgod ali 7,63 odst. Spolzka tla so bila vzrok 14 nezgodam ali 5,93 odst. Nepravilna uporaba ročnega orodja je povzročila 14 nezgod ali 5,93 odst. Zaradi neupoštevanja varnosti discipline in varnostnih navodil ter predpisov je bilo 9 primerov nezgod ali 3,81 odst. Nepravilno delovanje strojev in naprav ter neustreznost osebnih zaščitnih sredstev je bilo vzrok 7 primerom nezgod ali 2,97 odst. Zaradi nepravilno opremljenega ali vzdrževanega delovnega prostora in delovišča je bilo 6 primerov nezgod ali 2,54 odst. Po 4 nezgode ali 1,69 odst. je povzročilo nepravilno dviganje materiala, slaba organizacija skupinskega dela, slaba osvetljenost in drugi nepredvideni vzroki. Zaradi nevarnega načina dela so bili trije primeri nezgod ali 1,27 odst. Po en primer nezgode ali 0,43 odst. pa je bil

zaradi neuporabe osebnih zaščitnih sredstev, ker je bila delovna naprava brez varnostne naprave in zato, ker delavec ni dovolj poznal nevarnosti dela.

Iz ugotovljenih vzrokov delovnih nezgod, ki so se pripetile v našem podjetju, je moč ugotoviti, da prevladujejo vzroki osebnega faktorja. Med temi v veliki večini izstopajo vzroki nesmotrnega in nezanesljivega dela pri delavcih, ki opozarjajo na premajhno strokovnost, večino ali prakso. Prav tako so delavci slabo seznanjeni z nevarnostmi dela pri posameznih napravah, zlasti pri transportnih. Od neposrednih vodij dela pa je premalo energičnih ukrepov in zahtev, da se nevarne delovne navade in druge napake pravočasno odpravijo.

Z utrjevanjem zahtev varnega dela, vzdrževanjem reda čistoče in vzdrževanjem delovnih naprav, orodja, prostorov in okolja ter večjo skrbjo za popolnejšo organizacijo bomo brez dvoma lahko odpravili marsikatero nepotrebno primere delovnih nezgod.

Analiza nezgod po virih ali zunanjih vzrokih

Analiza nezgod po virih ali zunanjih vzrokih, zaradi katerih je prihajalo do nezgodnih primerov, nam za obdobje 1970. leta pove naslednje: največ je bilo padcev predmetov na človeka — 58 primerov ali 24,6 odst. Proti prejšnjemu letu so se viri padcev predmeta na človeka povišali za 15 ali 3,73 odst. Mehanizirano orodje je bil vir 33 nezgodam ali 13,98 odst. Tudi pri teh virih gre za znatno povečanje proti prejšnjemu letu — za 18 primerov ali 6,70 odst. Delovni stroji so bili vir nezgod v 32 primerih ali 13,56 odst. Proti prejšnjemu letu so se povišali za 12 primerov ali 3,37 odst. Padci oseb na istem nivoju ter ročno in mehansko orodje je bilo vir 20 primerom ali 8,47 odst. Vroče jeklo, vdor ali padec tujega telesa v oko ali njegovo okolico in drugi ostri materiali so bili vir 12 primerom ali 5,08 odst. Padci oseb z enega na drugi nivo so bili vir 8 primerov ali 3,39 odst. Vroči materiali in mase ter acilen in kisik so bili vir 5 primerov ali 2,12 odst. Ročni transport materiala je bil vir 4 primerov ali 1,69 odst. V enem primeru ali 0,43 odst. je bil vir nezgode vroč valjanec.

Viri nezgod nas opozarjajo, da je treba pri izvajanju del zelo paziti na brezhibnost delovnih naprav, sredstev in orodja, zato je treba zaradi odstranjanja teh pomanjkljivosti bolj skrbeti za redne preglede in vzdrževanje.

Padec predmeta na človeka je bil zelo pogost vir nezgod tudi v 1970. letu. Ti viri nastajajo pretežno pri delih medfaznega transporta — v glavnem pri delih z dvigalnimi napravami zaradi neustreznega in nezanesljivega dela posameznikov pa tudi zaradi pomanjkljivosti privezovalnih sredstev.

V 1970. letu smo za odpravo pomanjkljivosti privezovalnih sredstev pričeli poleg vzgoje

delavcev — privezovalcev načrtno izvajanje pravilne izbire in uporabe teh sredstev po nosilnostih. Obenem smo začeli kontrolirati njihovo iztrošenost ali dotrajanost ter zagotavljati popravila in preizkušanje v skladu z varnostnimi predpisi. Ostali viri nezgod pa nas opozarjajo predvsem na nujno urejenost delovnega mesta in prostora ter ustreznost mehaniziranih delovnih naprav in orodja, s katerim delavci opravljajo svoje delo. Pri teh pa gre tudi za pomanjkljivosti nezavarovanih delov naprav ali nepravilno uporabo zaščitnih naprav in premalo funkcionalno uporabo osebnih zaščitnih sredstev. Vse pomanjkljivosti, ki so v zvezi s proizvodnim delom in predstavljajo tudi motnje in napake v tehnoloških procesih, so tudi izvori delovnih nezgod. Od neposrednih organizatorjev in izvajalcev dela je zato veliko odvisno, kako bodo svoje obveznosti opravljali tudi do varstva delavcev.

Ne smemo pozabiti, da nam motnje in napake, ki so vir nezgodam, povzročajo tudi veliko materialno škodo zaradi potrebnih popravil in zastojev, zato je skupni interes proizvodnje in varnosti še tem bolj pomemben.

Nezgode po času zaposlitve in starostni strukturi

Razdelitev poškodovanih delavcev po času zaposlitve je razvidna iz naslednje razpredelnice:

	primerov	odstotek
manj kot 1 mesec	10	4,24
od 1 do 3 mesecev	15	6,35
od 3 do 6 mesecev	29	12,29
od 6 do 12 mesecev	23	9,75
od 1 do 3 let	49	20,76
od 3 do 5 let	20	8,47
od 5 do 10 let	31	13,14
od 10 let dalje	59	25,00
skupaj	236	100,00

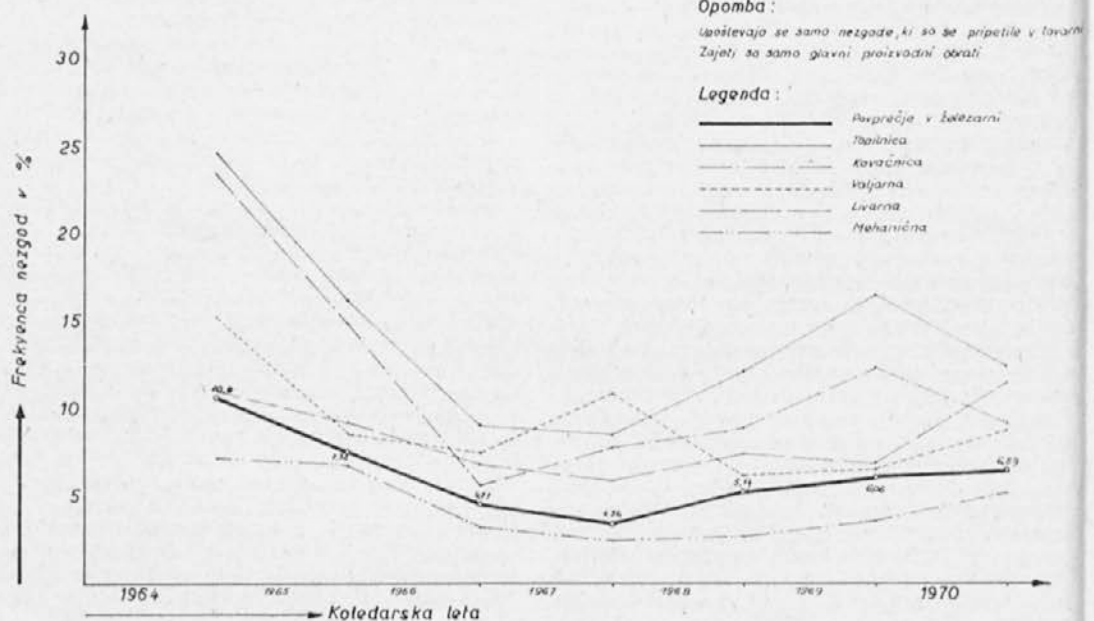
Za novo zaposlene delavce, ki pridejo prvič v podjetje je značilno, da je zanje verjetnost za poškodbe večja. Posebno še, če ni posvečena tem delavcem zadostna pozornost in varstvena vzgoja pri uvajanju na delovnem mestu. Nevarnosti za poškodbe novo zaposlenih delavcev so nam dobro poznane, zato smo za te delavce organizirali pred razporeditvijo na delovno mesto posebne uvajalne seminarje. Na teh seminarjih se poleg splošnih značilnosti podjetja, njegove organizacije in samoupravljanja seznanijo s svojimi pravicami in dolžnostmi v zvezi z varstvom pri delu. Prav tako se na uvajalnih seminarjih seznanijo z glavnimi nevarnostmi in varstvenimi ukrepi, ki se morajo izvajati za zavarovanje življenja in zdravja.

V drugi polovici leta 1970 smo podaljšali dvodnevni uvajalni seminar še za en dan, da bi se tisti delavci, ki imajo poznejše opravka z dvigali, pravočasno seznanili s predpisi varnega dela in z nevarnostmi. V letu 1970 je bila fluktuacija velika. Na novo je prišlo v podjetje 532 delavcev, odšlo pa jih je iz podjetja 374. Poprečni stavež zaposlenih se je povečal za 178 delavcev.

Do prvega leta zaposlitve je bilo poškodovanih kar 77 delavcev ali 32,63 odst. Proti letu 1969 gre za povečanje 2,13 odst. Visok je tudi odstotek poškodovanih delavcev do treh let zaposlitve — 49 ali 20,76 odst. Odstotek poškodovanih delavcev od 3 do 5 let dela je razmeroma nizek — 8,47 odst. Enako je nizek odstotek poškodovanih delavcev od 5 do 10 let dela — 13,14 odst. Poveča pa se zopet pri delavcih s časom zaposlitve nad 10 let dela — na 59 primerov ali 25 odst. Ti podatki niso najbolj realni zaradi tega, ker ni upoštevano dejansko število delavcev v vsaki kategoriji. Z leti zaposlitve narašča tudi število zaposlenih delavcev, zato bi realni podatki še poslabšali rezultat v škodo delavcev do 1 leta zaposlitve.

Tudi podatki o starostni strukturi poškodovanih delavcev nas opozarjajo na pogostost poškodb mladih delavcev. Pri delavcih do 20. leta starosti je bilo v 1970. letu 29 primerov nezgod ali 12,29 odst. Od 21. do 25. leta starosti je bilo 61 primerov poškodb ali 25,84

Pogostost delovnih nezgod po obratih od leta 1964

odstotkov, kar je skupaj do 25. leta starosti 90 primerov ali 38,12 odst. V nadaljnjih kategorijah do 45. leta starosti pogostost nezgod pada, pri starosti nad 46. let pa zopet nekoliko naraste.

Podroben razpored nezgod po starostni strukturi je razviden iz naslednje tabele:

	primerov	odstotek
do 20 let	29	12,29
od 21 do 25 let	61	25,84
od 26 do 30 let	46	19,49
od 31 do 35 let	31	13,14
od 36 do 40 let	26	11,02
od 41 do 46 let	17	7,20
od 46 let dalje	26	11,02
skupaj	236	100,00

Kvalifikacijska struktura poškodovancev

V letu 1970 se je poškodovalo največ ne-kvalificiranih delavcev — 100 ali 42,37 odst., slede kvalificirani delavci — 67 ali 28,39 odst., polkvalificirani delavci in delavci z nepopolno srednjo izobrazbo — 64 ali 27,12 odst. Med visoko kvalificiranimi so bili 4 primeri ali 1,69 odst., med delavci s srednjo strokovno, višjo in visoko izobrazbo pa samo 1 primer ali 0,43 odst. Enak vrstni red in pogostost nezgod po kvalifikacijski strukturi poškodovancev je bil tudi v letu 1969.

Podatki o nezgodah po času zaposlitve in starostni strukturi kot kvalifikacijska struktura poškodovanih delavcev nas opozarjajo na izvajanje tistih potrebnih varstvenih ukrepov, ki bodo za dane kategorije delavcev najbolj koristni in potrebni.

Nezgode po dnevih v tednu in času dela

Po dnevih v tednu se je pripetilo največ nezgod v ponedeljek, 44 ali 18,64 odst., slede sreda 43 ali 18,22 odst., četrtek 41 ali 17,37 odstotkov, petek 40 ali 16,95 odst., torek 3 ali 1,18 in nedelja 9 ali 3,81 odst.

Med dnevi v tednu ni bistvenih odstopanj. Po pričakovanju je bilo največ nezgod v ponedeljek, najmanj pa v soboto in nedeljo. Po času dela je bilo ugotovljenih največ primerov nezgod po:

7. uri dela	38 ali 16,10 odst.,
slede nezgode po	
3. uri dela	37 ali 15,69 odst.,
pred prvo uro dela	33 ali 13,98 odst.,
po 4. uri dela	28 ali 11,86 odst.,
po 5. uri dela	26 ali 11,02 odst.,
po 1. uri dela	20 ali 8,47 odst.,
po 6. uri dela	20 ali 8,47 odst.,
po 8. uri dela	10 ali 4,24 odst.

Razdelitev nezgod po času dela nam pokaže, da se je pripetilo največ poškodb pred koncem delovnega časa po 7. uri dela. V tem času so delavci že precej utrujeni in je koncentracija varnega dela tudi že nekoliko popustila. Druga značilnost nam pokaže, da se je pripetilo veliko nezgod po 3. uri dela, to je neposredno po malici, ko so delavci premalo skoncentrirani na ponovno vključitev procesa dela. Še bolj prepričljivi podatki o nezgodah po dnevih v tednu in času dela bodo zbrani podatki za daljše časovno obdobje, kjer se bodo posamezne zakonitosti pojavov nezgod še bolj pokazale.

Poškodbe po vrstah in delih telesa

Po vrstah poškodb je bilo največ udarcev in zmečkanin — 47 primerov ali 62,29 odst., sledijo urezi in ubodi — 27 ali 11,44 odst., opekline — 23 ali 9,75 odst., prelomi — 18 ali 7,63 odst., očesne poškodbe — 12 ali 5,08 odst. in druge vrste poškodb — 9 primerov ali 3,81 odst.

Iz razpredelnice poškodb po delih telesa je razvidno, na katerih delih telesa prihaja do najbolj pogostih poškodb. Daleč pred vsemi so poškodbe na rokah. V primerjavi z letom 1969 so se te še povečale od 35,92 odst. na 43,64 odstotkov. Na drugem mestu so poškodbe na spodnjih okončinah in stopalih — skupaj 75 primerov ali 31,76 odst., slede poškodbe na očeh in ušesih ter na drugih delih telesa po

17 primerov ali 7,20 odst. ter poškodbe na glavi in zgornjih okončinah po 12 primerov ali 5,08 odst.

	1969		1970	
	prime-rov	%	prime-rov	%
roke	74	35,92	103	43,64
spodnje okončine	34	16,50	39	16,51
stopala	28	13,59	36	15,25
oči in ušesa	13	6,31	17	7,20
ostali deli telesa	26	12,62	17	7,20
glava	4	1,95	12	5,08
zgornje okončine	23	11,16	12	5,08
usta in dihala	4	1,95	—	—
skupaj	206	100,00	236	100,00

Oba podatka o vrstah poškodb in po delih telesa nam nazorno prikazujeta posledice delovnih nezgod za posameznike, podjetje in široko družbeno skupnost. Velika večina poškodb na rokah je razumljiva glede na dela, ki se pretežno opravljajo z rokami. Ne smemo pa zanemarjati vseh možnih varstvenih ukrepov, ki lahko obvarujejo pretežno večino škodljivih pojavov. Pri ocenjevanju tako konkretnih podatkov lahko vsak sam vidi, kako nujna je zaščita delov telesa tudi z osebnimi zaščitnimi sredstvi.

Mikro poškodbe

Stopnje varnosti dela ne moremo ocenjevati zgolj po nezgodnih primerih in poklicnih ter drugih boleznih v zvezi z delom, ki zahtevajo izostajanje z dela in zdravljenje. Pri tem gre še za mnoge faktorje, ki morda še bolj ponažarjajo pravo sliko urejenosti in varnosti na delovnem mestu, proces tehnološkega dela. Slaba organizacija ali osebne napake se nam pokažejo tudi v obliki mikro poškodb. To so majhne poškodbe, ki ne zahtevajo izostanka celega dne, potrebna pa je takojšnja intervencija v postaji za prvo pomoč.

Kjer vladata na delovnih mestih nered in slaba varnostna disciplina, bo prihajalo do večjega števila primerov tudi teh majhnih poškodb. Pri pojavih mikro poškodb, ki se v daljšem časovnem obdobju nazadnje že pojavljajo v večjem številu, se občutijo tudi posledice, zato jih z zasledovanjem poskušamo analizirati prav tako kot delovne nezgode in jih preprečevati predvsem s tehnično preventivo in drugimi možnimi ukrepi.

V naši postaji prve pomoči jih že nekaj let sistematično zasledujemo. Za leto 1970 nam analiza mikro poškodb prikazuje naslednje: skupno je bilo v postaji prve pomoči opravljenih 23.981 storitev. Od teh jih odpade 8057 na mikro poškodbe in 15.924 na druga manjša obolenja. Pri mikro poškodbah je bilo največ urezov in ubodov — 3026, slede udarci in zmečkanine — 2615, opekline 1851, prelomi 14 in druge vrste z 269 primeri.

Največ mikro poškodb so imeli delavci na rokah, 4374 primerov, slede spodnje okončine s 1590 primeri, zgornje okončine s 1235 primeri, oči in ušesa s 349 primeri, glava z 291 primeri, telo s 108 primeri in drugi deli telesa s 65 primeri.

Največ storitev zaradi mikro poškodb je bilo opravljenih za delavce iz obrata livarne — 1720, sledi obrat mehanske obdelave — 1245, topilnice I. — 878, strojnega remonta — 775, valjarne — 682, kovačnice — 564, za delavce drugih podjetij, ki so na delu v območju železarne — 421, upravo — 318, elektroremont — 268, topilnico II. — 218, TKR — 191, promet — 156, energetski obrat — 144, gradbeni remont — 131, vzmetarno — 122 in jeklovlek — 87.

Med boleznimi in raznimi bolečinami, za katere so delavci iskali prvo pomoč, je bilo največ glavobolov — 10.744, slede bolečine v grlu — 1129, zoboboli — 1041, bolečine v trebuhu — 888, tvori — 838, prehladna obolenja — 196, gnojna obolenja — 299, vnetja oči — 22 in druge vrste obolenj — 467.

Največ storitev zaradi raznih manjših obolenj in bolečin je bilo nujenih delavcem iz obrata livarne — 4230, slede uprava — 2075, mehanski obrat — 1965, topilnica I. — 1596, valjarne — 1079, TKR — 738, strojni remont — 718, kovačnica — 603, vzmetarna — 522, ener-

Nezavarovan pogonski jermen je poškodovan — ob dotiku z roko odrezal mezinček

getski obrat — 458, elektro remont — 422, delavcem drugih podjetij, ki so na delu v območju železarne — 412, prometu — 315, gradbenem remontu — 287, topilnici II. — 285, jeklovleku — 125 in termični obdelavi — 94.

Pri posredovanjih, ki so bila potrebna v postaji prve pomoči za vse vrste storitev, je bil 116-krat uporabljen rešilni avtomobil. 50 delavcev je bilo napotenih takoj v bolnišnico Slovenj Gradec ali Maribor, 658 v koroški zdravstveni dom Ravne in 23.273 nazaj na delovno mesto.

Problematika delovnih invalidov in poklicnih bolezni

V letu 1970 je bilo ocenjenih na invalidski komisiji I. stopnje v Mariboru 65 delavcev, ki so si po temeljnem zakonu o invalidskem zavarovanju pridobili naslednje pravice:

- status delovnega invalida I. kategorije — pravico do invalidske upokojitve 22 delavcev,
- status delovnega invalida I. kategorije — pravico do starostne upokojitve 3 delavci,
- status delovnega invalida II. kategorije — skrajšani delovni čas na 4 ure 1 delavec,
- status delovnega invalida III. kategorije — premestitev na drugo ustrezno delo — 28 delavcev,
- status delovnega invalida III. kategorije — s pravico do poklicne rehabilitacije 11 delavcev, to je skupaj 65 delavcev.

Vzroki invalidnosti

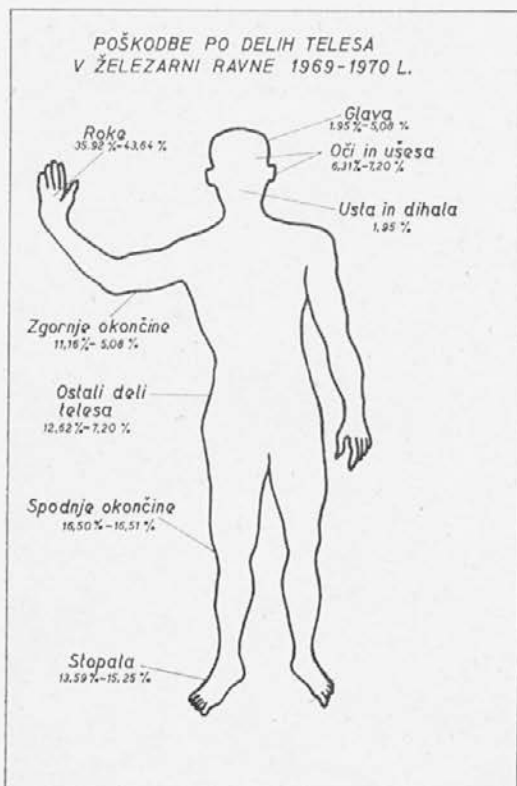
1. Zaradi poškodb izven dela in bolezni je bilo ocenjenih za invalide I. kategorije 21 delavcev, za invalide II. kategorije en delavec in za invalide III. kategorije 32 delavcev. To je skupaj 54 delavcev.

2. Zaradi delovnih nezgod in poklicnih bolezni je bilo ocenjenih skupaj 11 invalidov.

a) Zaradi delovne nezgode so bili ocenjeni trije primeri invalidnosti III. kategorije. Od teh eden iz leta 1970, dva pa iz prejšnjih let. Poškodovani delavci so bili: tov. Save in Klančnik iz obrata kovačnice in tov. Jakimovski iz obrata strojnega remonta za vzdrževanje kovačnice.

b) Zaradi poklicne bolezni silikoze so bili ocenjeni 4 delavci. Od teh za invalide I. kategorije trije in za invalide III. kategorije en delavec. Trije primeri invalidnosti I. kategorije izvirajo že iz prejšnjih let.

c) Zaradi bolezni pnevmokonioze je bil v letu 1970 ocenjen en primer invalidnosti III. kategorije v obratu čistilnice valjarne.

Poškodbe po delih telesa v železarni Ravne
1969—1970

d) Zaradi profesionalnega ekscema je bil v letu 1970 ocenjen en primer invalidnosti III. kategorije v obratu mehanske obdelovalnice — na delovnem mestu brusilec ozobljenja in brušenja.

e) Zaradi profesionalne okvare sluha je bil v letu 1970 ocenjen en primer invalidnosti III. v obratu topilnica I. pri 25 t. el. obl. peči.

f) Zaradi obolenja ožilja rok je bil ocenjen en primer invalidnosti I. kategorije, katerega izvor je že iz prejšnjih let z delovnega mesta ravnalca vzmetnih listov iz obrata vzmetarne.

Iz navedenih podatkov je razvidno, da je bilo zaradi delovnih nezgod in poklicnih bolezni iz leta 1970 ocenjenih samo 5 invalidov. Od tega eden zaradi poškodbe pri delu, štirje pa zaradi poklicnih bolezni. 6 primerov, od tega dve delovni poškodbi in 4 poklicne bolezni, izvirajo še iz prejšnjih let, 54 primerov invalidnosti pa je nastalo zaradi poškodb in bolezni izven dela.

V rednem postopku je trenutno še 43 delavcev za ocenitev invalidnosti dela, vendar pri teh medicinska rehabilitacija še ni končana. Nekateri delavci so v bolniškem staležu, nekaj pa jih dela na svojih starih delovnih mestih, ker zanje še ni prostih oziroma ustreznih delovnih mest.

Poklicno in varstveno izobraževanje

V raznih oblikah poklicnega in varstvenega izobraževanja je bilo v letu 1970 vključenih 1799 delavcev ali 49,6 odst. od skupnega števila zaposlenih v železarni. Uvajalne seminarje, ki so organizirani za delavce pred razporeditvijo na delovno mesto, je obiskalo 419 novo sprejetih delavcev. Od teh so že pred razporeditvijo na delovno mesto opravili izpit za privezovalec pri delu z dvigali 203 delavci. Dopolnilno izobraževanje iz varstva pri delu se je opravljalo prek rednih šol, raznih tečajev, seminarjev, posvetovanj in periodičnega preverjanja. Tečaje in seminarje smo izvedli v okviru internega izobraževanja preko šolskega centra Ravne. Strokovno izobraževanje smo izvajali tudi pri zunanjih institucijah.

Preizkus znanja za signaliste in privezovalec pri delih z dvigali smo opravljali v naslednjih obratih:

1. mehanska obdelovalnica	455 oseb
2. strojni remont	128 oseb
3. jeklovlek	42 oseb
4. vzmetarna	57 oseb
skupaj	682 oseb

Periodični preizkus poznavanja nevarnosti in varnostnih ukrepov za delavce na nevarnih delovnih mestih smo opravljali v naslednjih obratih:

1. topilnica I.	101 oseba
2. topilnica II.	54 oseb
3. livarna	73 oseb
4. čistilnica	48 oseb

skupaj 276 oseb

Periodične izpite za žerjavovodje je opravljalo 191 žerjavovodij. V okviru elektrotehniškega društva Maribor je bilo organizirano preverjanje znanja za elektrिकarje, in sicer:

iz elektro obrata za jaki tok je bilo vključenih 100 oseb,

iz elektro obrata za šibki tok je bilo vključenih 30 oseb.

V termoenergetskem obratu je bilo izvedeno dvakrat letno periodično preverjanje znanja za kurjača in strojnika skupaj za 53 oseb.

V okviru prometnega oddelka je bil izveden periodični preizkus znanja za 27 strojevodij, premikačev, kurjačev in prometnikov. Na višjo tehniško varnostno šolo v Ljubljano smo vpisali enega kandidata iz oddelka za varstvo pri delu.

Skrb za ptice v Mežiški dolini

Veliki večini prebivalstva v naši dolini je verjetno znano, da je bilo nekako pred šestimi leti ustanovljeno društvo za varstvo in vzgojo ptic pevč, ki si je postavilo nalogo skrbeti predvsem za zunanje ptice. Takoj ob ustanovitvi se je pokazalo, da je v našem kraju veliko prebivalcev, ki se zavedajo, da je bil skrajni čas, da se zavzamemo še za ostanke teh naših prijateljev. Zavedali so se, da se ptice iz leta v leto bolj redčijo. Največji delež ima pri tem nedvomno industrija, ki s svojimi plini zastruplja široke predele in s tem krči že itak ozki življenjski prostor pticam. Ker pa tega še ni dovolj, še najdemo brezvestneže, ki z zračnimi puškami ali z razdiranjem gnezd pomagajo uničevati. Seveda pa na to stvar ne smemo gledati tako črno, saj tega v celoti ne bomo mogli preprečiti. Razveseljivo je, da se je stanje izboljšalo v teh nekaj letih, odkar je skrb v naši dolini zavzela tako širok krog (saj sega članstvo tega društva od Črne pa vse do Radelj po Dravski dolini in do Slovenj Gradca po Mislinjski). Seveda pa nastajajo s tem problemi pri nabavi hrane za zimsko krmljenje, saj mora društvo nabaviti vsako jesen tudi do 2 tona sončnic. Prepričan sem, da občanom ni znano, da je društvo nabavljalo sončnice celo iz Srbije, kar je seveda povezano s precejšnjimi stroški, ki jih mora društvo kriti z denarnimi sredstvi od prirejanja razstav ptic, srečelov in prodaje svojih koledarjev. Težav smo imeli v preteklem letu, ker nismo mogli dobiti primernih prostorov, kjer bi lahko priredili razstavo ptic, ki bi vsekakor bila potrebna. Posebno zanimive so take razstave za šole, saj ob takih priložnostih šolarji vidijo marsikaj in jim to nedvomno koristi pri učenju. Vse drugače bi tudi bilo, če bi v naši občini bilo vključenih v društvo več učiteljev, kakor je to primer v drugih društvih.

Pred kratkim je nekaj naših članov obiskalo razstavo ptic v Trbovljah in Ljubljani, kjer smo se pogovarjali s tamkajšnjimi člani. Nimajo takšnih težav z zbiranjem finančnih sredstev kakor tudi ne z razstavnimi prostori. Dotacije dobivajo od raznih podjetij, občine itn., medtem ko v naši občini vse prošnje naltijo na gluha ušesa, največkrat pa se naprošeni niti ne potrudijo, da bi na tako prošnjo sploh odgovorili. Edini, ki ga je treba pohvaliti, je gozdni obrat Ravne, ki se vsako leto spomni in prispeva pomoč v naturalijah. Vsekakor pa bi lahko bilo v naši občini več takih, saj marsikdaj izdajajo razna denarna sredstva tam, kjer od njih nihče nima kakih koristi. Naj pripomnim, da je v tem našem društvu danes vključenih preko 150 članov, med njimi so tudi gojitelji ptic (sobnih). Tako je prav eden naših članov tov. Franci Prelevšek iz Črne s svojimi papigami preteklo leto v Somboru in Trbovljah na razstavi prejel kar 2 diplomi in 2 zlati kolajni. Vse to bi lahko storili mi sami, ne pa da nam take stvari priznavajo drugi.

Prepričan sem, da bo postopoma tudi v Mežiški dolini skrbi za ohranitev naših pernatih prijateljev odprlo svojo srce še več ljudi in da bodo na to humano akcijo gledali drugače kakor do sedaj. Rad bi poznal železarja ali rudarja, ki si v poletnih dneh po truda polnem delu, ko počiva v senci, ne želi drobnih pevcev, ki mu s pesmijo iz svojih drobnih grl božajo od garanja utrujeno telo in dušo. Takrat se spomni, da je tudi on s svojim skromnim prispevkom pomagal tem drobnim bi-

tjem in da bo to storil tudi v bodoče. Kajti žalostna bi bila Mežiška dolina brez ptičjega petja in česa takega gotovo ne bomo dovolili.

Predsednik društva za varstvo ptic v Mežiški dolini
Avgust Krauberger

ZAHVALA

Ob boleči izgubi in prerani smrti nadvse ljubljenega moža in očeta **Antona Gostenčnika**, zaposlenega v čistilnici, se lepo zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, sodelavcem ter vsem, ki ste ga poznali in imeli radi in ste ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti ter prekrili njegov grob s toliko lepimi vencami. Posebej se zahvaljujemo za izkazano pomoč sindikatu železarne Ravne, sindikalni podružnici livarne ter sodelavcem čistilnice. Zahvaljujemo se tudi pihalnemu orkestru za žalostinke ter čast. g. župniku, tov. Košaku in tov. Magru za poslovilne besede. Zahvala vsem, ki so sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje ob boleči izgubi.

Zalujoča žena in otroci

ZAHVALA

Hvaležni za izkazano čast pokojnemu Ivartnikovemu atiju in za izraženo sočutje, se vsem iskreno zahvaljujemo

žalujoča žena
in otroci z družinami

Pernata lepota

VASILIJ TERSEGLAV na novi dolžnosti

Prvič sem ga opazil v množici učencev pred enainpetdesetimi leti, ko sem kot mlad, preplašen kmečki fant prestopil prag tehnične srednje šole v Ljubljani. Takrat je že bil v višjem letniku, od drugih pa je odstopal zaradi postavnosti in elegance — nosil je široke dolge pumparice in rjave škornje. Najina pota so se zatem razdvojila in zopet združevala.

Železarna Jesenice je bila naslednja skupaj utirjena življenjska etapa. Tam sem ga prvič zagledal med gledalci naše folklorne grupe, v kateri sem prišel iz Mojstrane sredi poletja leta 1932. Šele štiri leta zatem, ko sem se tudi sam vključil v železarno in sva postala sodelavca, sem se z njim neposredno spoznal.

Takrat je že bil poznan ne le po dobrih učnih uspehih in prvenstvu na rang listi šole rezervnih oficirjev, temveč predvsem kot dober tehnik. Potem ko se je kot Ljubljčan pred skoraj 39 leti vključil v železarstvo, se od njega ni več poslovil.

Vstopil je na začetek postopka pridobivanja in predelave jekla — v jeklaro. Postal je topilec, konstrukter topilniških naprav, racionalizator, leta 1937 vodil postavitev plavža in zatem postal obratovodja prve elektro topilnice na Jesenicah.

Po osvoboditvi je predvsem raziskoval notranje strukture jekla, osvajal nove strukture in druge materiale, oblikoval nove kvalitete in jeklene izdelke. Vzajemnost, medsebojno dopolnjevanje proizvodnih naprav in drugih zmogljivosti so ga v razvojno tehnološkem delu često vodili na Ravne. Njegov prijazen, tovariški odnos mu je povsod odpiral vrata in tudi na Ravnah smo ga zato vedno z zadovoljstvom sprejeli.

Poznanje Vasovih vrlin požrtvovalnega, vestnega, nesebičnega, predvsem kreativnega tvorca in njegove strokovne sposobnosti, je odločalo takrat, ko smo ga ob koncu leta 1960 nagovarjali, da bi v zameno za Homovca, ki je prevzel dolžnost tehničnega direktorja Jesenic, prišel na

Ravne. Srečo smo imeli, da je ponudbo sprejel.

V vsej zgodovini obstoja najpomembnejšem desetletju jeklarne ob Meži je nezahtevno, brez omejevanja delovnega časa s hotenjem dobrega gospodarja ustvarjal kot načrtovalec, analitik in tehnolog. Velik, neprecenljive vrednosti je njegov delež v razvoju in rasti jeklarne na Ravnah. Načrtoval je, izdeloval investicijske programe, sodeloval v celotni realizaciji modernizacije in širjenja obratov, osvajanju tehnologije in proizvodnje zadnjih najplodnejših desetih let, ko se je letni obseg poslovnosti potrojil, po njegovem prihodu pa se je delovna skupnost povečala od 2550 na 3650 zaposlenih.

Ob sklenitvi svojega ravenskega desetletja je z žalostjo v srcu oddal dolžnost direktorja analitsko planskega sektorja. V tolažbo mu je, da bo z delom v direkciji združenega podjetja še naprej koristil metalurgiji in lahko pomagal železarni Ravne, v katero se je tako življenjsko vgradil.

Poštenemu, iskrenemu in značajnemu sotvorcu koroških fužin Vasiliju Terseglavu se ob slovesu z Raven za vse, kar nam je storil, iskreno zahvaljujem. V imenu vseh, ki poznamo njegove vrline, izražam željo, da bi še dolgo služil v dobro slovenskega železarstva.

Gregor Klančnik

KAJ JE DRUŽBENI DOGOVOR?

Spoštovani tovariš urednik!

Zelo rad bi vedel, kaj je družbeni dogovor oz. ali je potrebno družbeni dogovor spoštovati ali ne. Predvsem me zanima (pa najbrž ne samo mene), kaj se zgodi ali bolje rečeno, kaj bi se moralo zgoditi tistemu, ki družbenega govora ne spoštuje, in kdo odgovarja, **vsaj moralno**, da bi se družbeni dogovor spoštoval.

Pred leti se mi je pripetilo, da sem prav zaradi takega vprašanja bil tarča napada (ne fizičnega — ampak v Informativnem fužinarju), vendar si kljub temu drznemo to vprašanje ponovno postaviti.

Sportni in kulturni delavci, ki prostovoljno delajo v prid družbe in s svojim delom organizirano vodijo našo mladino, jo učijo in skrbijo tudi za njeno zdravje (o tem bi lahko napisal referat), bi morali imeti na razpolago sredstva, ki bi jih morali dobiti po družbenem dogovoru. Vsi naštetih (kulturni in športni delavci) pa že vrsto let obupujejo, ker ta družbeni dogovor v zadnjih letih ni dal tistega, kar jim je bilo obljubljeno. Družbeni dogovor predvideva, da bi morali vsi kolektivi in ustanove v naši občini plačati na zaposlenega 0,8 % od osebnega dohodka, kar znaša v poprečju približno 10.000 starih dinarjev na zaposlenega na leto. Ta denar bi morali vplačati v sklade za kulturo in telesno kulturo pri krajevnih skupnostih, te pa bi morale denar razdeliti po ključu 60 odst. za telesno kulturo, 35 odst. za kulturo in 5 odst. za druge akcije.

Zaradi funkcije, ki jo opravljam pri telesni kulturi, imam verodostojne podatke, da v letu 1970 na Ravnah niso plačale niti dinarja v sklad med drugim tudi naslednje delovne organizacije in ustanove:

Dimnikarsko podjetje
Postaja milice
Vektor
Mesnina
Studijska knjižnica
pošta
Merx Celje, PE Dom železarjev
Intes Maribor, prodajalna Ravne
Indopol Ljutomer, prodajalna Ravne
Povrtnina Maribor, prodajalna Ravne

Planika Kranj, prodajalna Ravne
Komiza Vis, prodajalna Ravne
Tobak Ljubljana, prodajalna Ravne
Tobačna tovarna Ljubljana, prod. Ravne
ZTP Maribor, postajališče Ravne
Vrtnarstvo Maribor, cvetličarna Ravne
Petrol Ljubljana, črpalka Ravne
Optika Ghetaldus Zagreb, prodajalna Ravne
KZ Prevalje, prodajalna Ravne,
seveda pa je tudi spisek podjetij, ki svoje obveznosti do družbenega dogovora niso izpolnile v celoti, izredno dolg.

Najbolj žalostno pri vsem tem je, da je zaradi takega odnosa prikrajšana predvsem naša mladina, njen zdravi in spontani razvoj in če bodo še požrtvovalni funkcionarji zaradi nemogočega finančnega stanja povsem opravičeno vrgli puško v koruzo, se kaj hitro lahko zgodi, da bodo glavno razvedrilo mladine samo še gostilne, hišne zabave itd. Za prestopnike (take in drugačne) pa bo družba najbrž morala odšteti še veliko več denarja, nakopičili pa se bodo drugi problemi, ki se tudi z denarjem ne dajo reševati. Kdo bo potem kriv? Družbeni dogovor ali tisti, ki so zanj odgovorni?

Jože Šater

OBJAVA

Komunalni zavod za zaposlovanje Velenje uvaža uradne dneve za svojo službo za poklicno usmerjanje na posameznih občinah. Namen uradnih dni je dvojen:

Na podlagi statuta skupnosti zdravstvenega zavarovanja Celje in Ravne na Koroškem ima mladina do 18. leta starosti, ki se ni mogla vključiti v nadaljnje šolanje, uk ali zaposlitev pravico do ZDRAVSTVENEGA VARSTVA. Pogoji za pridobitev te pravice je, da se kandidati prijavijo v 60 dneh po zaključku šolskega leta (za vsako generacijo je to do 31. oktobra) na Komunalnem zavodu za zaposlovanje Velenje.

Vse tiste, ki bi si to pravico radi pridobili in so končali obvezno šolanje v preteklih letih, pa še niso starejši od 18. let, vabimo, da se prijavijo na zavodu za zaposlovanje do 28. februarja t.l. ob uradnih dnevih med 7. in 10. uro.

Uradni dnevi so: v Velenju in Dravogradu ob ponedeljkih, v Mozirju ob sredah, v Slovenj Gradcu in Radljah ob četrkih, na Ravnah ob petkih. Ob sredah bo v Dravogradu tudi psiholog.

Število mladine, ki bi rada dobila informacije ali nasvet o izbiri poklica, raste iz leta v leto. Tudi število staršev, ki se oglašajo v poklicni svetovalnici, se močno viša. Ker je možnosti za obisk POKLICNE SVETOVALNICE zaradi razdrobljenosti področja sorazmerno še vedno malo, bomo po 1. marcu t.l. ob času in dnevih, ki so navedeni, s strokovnimi sodelavci zavoda opravljali to nalogo.

Vsi strokovni nasveti, informacije in svetovalni postopek so brezplačni.

Komunalni zavod za zaposlovanje
Velenje

HUMOR

Odgovor

»Zdaj bi pa le rad vedel, zakaj kar naprej buljite v mojo ženo.«

»Moram res povedati?«

»Celo zahtevam, da poveste!«

»Ja, glejte, kadarkoli jo pogledam, si mislim: take pa ne bi maral.«

Prepozno

Pesnik je rekel pisatelju: »Deset let sem potreboval za to, da sem spoznal, da pravzaprav sploh nimam talenta za pisanje.«

»Zakaj pa potem nisi nehal?«

»Bilo je prepozno, ker sem medtem že postal slaven.«

PUST, PUST, JE MASTEN OKROG UST

Pri sodniku

»Ali še vedno varate svojo ženo?« vpraša sodnik.

»Koga pa naj?« odvrne obtoženi.

Ni ji simpatičen

Neka ženska je na matičnem uradu prijavila rojstvo petega nezakonskega otroka. Oče vseh petih je bil isti.

»Zakaj pa se ne poročita?« je hotel vedeti matičar.

»Oh, veste, ni mi zadosti simpatičen.«

Čestitka

Uglednemu starejšemu gospodarstveniku je žena rodila krepkega sinčka. Ves ponosen je veselo novico oznanil daleč naokrog.

Naslednji dan je dobil brzojavko:

»Čestitamo — vaši sodelavci.«

Nemogoče

Nekega jutra je župan našel pred občino novorojenčka, ki ga je neznana mati tam izpostavila ponoči. Takoj je sklical vse uradnike in jih vprašal, če je mogoče kdo od njih oče male sirote.

»Nemogoče,« je odvrnil slučajno navzoči odbornik. »Prvič se v tej hiši še nikoli nič ni naredilo z veseljem in ljubeznijo, drugič se tu noben akt ne izvrši v devetih mesecih in tretjič nima nobena stvar, ki se tu izdelata, ne glave ne repa.«

Nič čudnega

Šestdesetletna ženska je morala k zdravniku. Ko je presenečen ugotovil, da je še devica, jo je vprašal:

»Ali niste bili poročeni?«

»O, ja, trikrat.«

»Potem pa ne razumem.«

»Veste, moj prvi mož je bil arhitekt in je samo planiral. Drugi je bil glasbenik in je samo igral. Tretji je bil zidar in je vedno rekel: »Jutri bomo pa začeli.«

Recepti

Novinar je zagledal pred domom onemoglih tri prastare možakarje. Radoveden je vprašal najbolje ohranjenega, kako je dosegel tako visoko starost.

»Čisto preprosto: zjutraj vrček piva, opoldne vrček piva, zvečer vrček piva.«

»In koliko ste stari?«

»Devetdeset let.«

Z istim vprašanjem se je obrnil do drugega, ki je povedal:

»Zjutraj zrezek, opoldne zrezek, zvečer zrezek.«

»In koliko ste stari?«

»Sto let.«

»In vi?« je vprašal novinar zadnjega, ki je bil videti najstarejši. Ta je s težavo odgovoril:

»Zjutraj ženska, opoldne ženska, zvečer ženska.«

»In koliko ste stari?«

»Petintrideset let.«

Imenitno

»Ali poznaš zgodbo o nuni in črneu?« je vprašala neka ženska svojo prijateljico.

»Ne.«

»Jaz tudi ne, ampak najbrž je imenitna.«

Nasprotno

Neki moški je šel ponoči skozi park in nenadoma zaslišal v grmovju obupno vpitje in stokanje:

»Ali koga morijo?« je zaklical.

Zavladala je tišina, nato pa je iz grmovja odgovoril moški glas:

»Nasprotno, ravno nasprotno.«

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

— Ali bi nam bilo boljše, če bi bili Američani?

— Beli ali črni?

— Kako se razmnožujejo ježi?

— Previdno.

— Ali se izplača dati pet let star televizor v popravilo?

— Program bo ostal enak.

— Kaj naj storim: star sem 60 let in imam astmo?

— Nič. Vsaka mlada ženska bo mislila, da ste strastni.

— Ali je res, da bo zaradi razvoja vojne tehnike potekala naslednja vojna brez ljudi?

— Verjetno. Treba pa jih bo nekaj, da jo bodo začeli.

Tirani se ne boje niti pesnikov, ne pisateljev, niti filozofov, boje se samo satirikov.

F. Dürrenmatt

ZA DOBRO VOLJO

Umetnost

Po koncertu je občudovalka vprašala slavnega pianista:

»Igrati klavir tako kot vi je gotovo velika in težka umetnost.«

»Sploh ne! Gre le za to, da ob pravem času pritisneš na pravo tipko.«

Tašče

Uslužbenec: »Gospod direktor, jutri bi rad šel na pogreb svoje tašče.«

Direktor: »Jaz tudi.«

ZA BRIHTNE GLAVE

1. Vse jezike govori, pa se nobenega ni učil — kdo je to?

2. Štirje bratje ves dan tečejo skupaj, pa nikoli drug drugega ne dohite.

3. Kaj je med hribom in dolino?

4. Dva očeta in dva sinova so šli skupaj na lov. Vsi skupaj so ustrelili tri zajce in kljub temu je vsak od njih prinesel celega zajca domov. Kako to?

5. Mati je imela štiri sinove, vsak sin pa je imel eno sestro. Ko je mati pred smrtjo sestavila testament, je določila vsakemu od svojih otrok enak delež. Dedščina je znašala 30.000 dinarjev. Koliko je prejel vsak?

6. Koliko jajc lahko poje velikan Goli-jat na tešče?

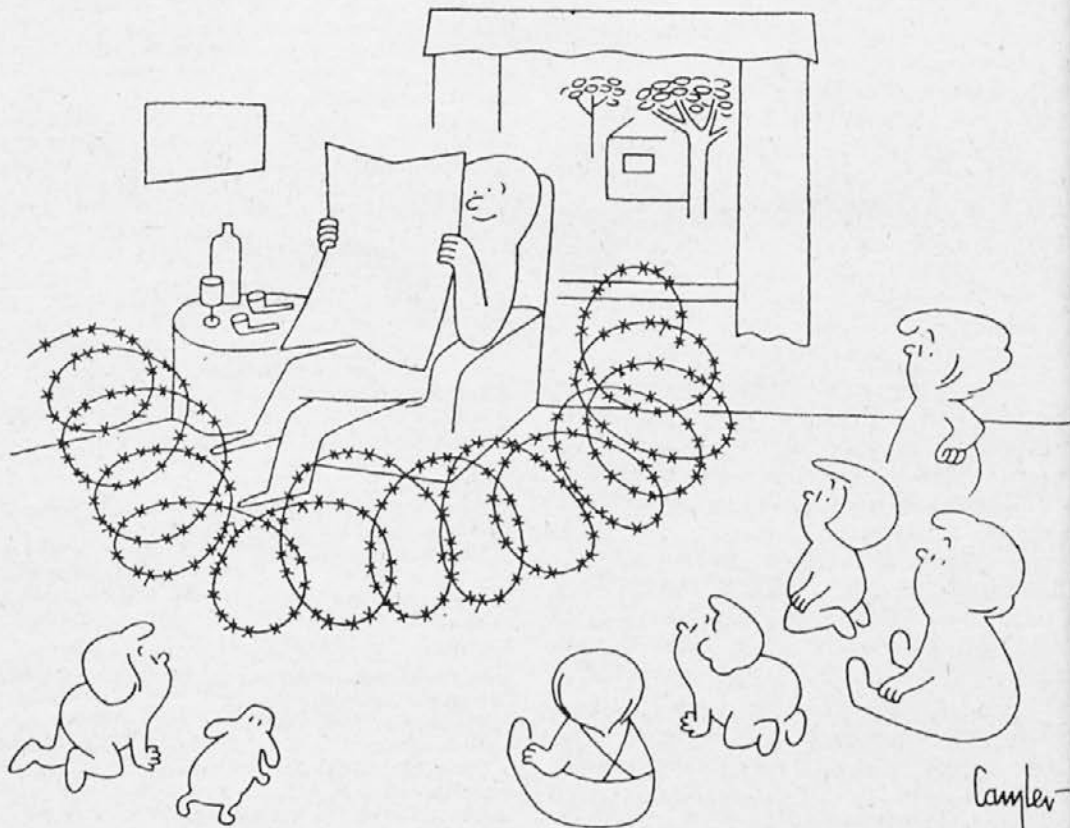
7. Pri eni luknji noter, pri treh ven, kaj je to?

8. Tvoje je, pa ga drugi uporabljajo mnogo pogosteje kot ti — kaj je to?

9. Okroglo je kot jabolko in vendar ostro kot noževo rezilo — kaj je to?

10. Vsak dan te obiše, pa ga vendar nikoli ne vidiš.

(Rešitve na str. 22)

Hišni mir

ŠPORTNE VESTI

26. DRŽAVNO PRVENSTVO V SMUČARSKIH TEKIH NA RAVNAH

Redko se zgodi, da lahko v Informativnem fužinarju — vsaj za športne dogodke — napovemo vnaprej, kaj bo, saj večinoma le ugotavljamo, kaj je že bilo. Tokrat pa je drugače. Naše bralce lahko obvestimo, da bo na Ravnah od 18. do 21. februarja najbolj kvalitetno tekmovanje za tekače — državno prvenstvo v smučarskih tekih, ki se bo odvijalo po naslednjem vrstnem redu:

četrtak, 18. februarja,

ob 14. uri tek članov na 30 km

sobota, 20. februarja,

ob 8.30 otvoritev prvenstva na stadionu

ob 9. uri tek članov na 15 km

ob 9.30 tek mlajših članov na 10 km

ob 10. uri tek starejših in mlajših mladincev na 5 km

ob 10.30 tek članic in starejših mladink na 5 km in

ob 11. uri tek mlajših mladink na 3 km

nedelja, 21. februarja,

ob 9. uri štafetni tek članov 3 × 10 km

ob 9.30 štafetni tek mlajših članov 3 × 5 km

ob 10. uri štafetni tek starejših in mlajših mladincev 3 × 5 km

ob 10.30 štafetni tek članic, starejših in mlajših mladink 3 × 3 km in

ob 15. uri zaključek prvenstva v Domu železarjev.

Start in cilj za vse teke bo na stadionu, proge pa bodo potekale tako:

10 km proga poteka s stadiona skozi park mimo muzeja navzgor ob poseki, naprej po valovitem gozdnem terenu mimo Navrškega vrha proti kmetu Moriju, kjer se obrne in se vrača mimo spomenika NOB ter kmeta Rebernika in se spušta proti kmetu Ulšku nad Čečovjem, kjer zavije navzdol mimo garaž proti stadionu, kjer je cilj.

5 km proga poteka s stadiona skozi park, mimo muzeja do novega naselja individualnih hišic in naprej skozi naselje Dobji dvor, kjer se obrne in vrača nad kmetom Drofelnikom mimo naselja individualnih hišic čez poseko ter v spustu zavije mimo gozdne uprave na stadion, kjer je cilj.

3 km proga poteka po trasi 5 km proge, vendar že nad novim naseljem individualnih hišic zavije v levo in se ponovno priključi na traso 5 km proge.

15 km proga je sestavljena iz dveh prog, 5 in 10 km proge, za 30 km pa bo potrebno obe zanki preteči 2-krat.

Ravenski športni delavci so znani po uspešnih organizacijah velikih športnih prireditvah republiškega, državnega in tudi mednarodnega pomena, od katerih je bilo največ smučarskih prav v klasičnih disciplinah. Že leta 1954 so organizirali mednarodne metalurške igre, leta 1956 coupe kurikala, leta 1955, 1959, 1960, 1964 in 1967 pa državna prvenstva v klasičnih disciplinah. Ta bogata tradicija dobro izvedenih prvenstev je prav gotovo veliko zagotovilo, da bo tudi letošnje jubilejno prvenstvo (saj slavimo 50-letnico prvega jugoslovanskega državnega prvenstva in 25-letnico prve tovrstne prireditve po osvoboditvi) dobro pripravljeno in uspešno izvedeno.

Organizacijski odbor za izvedbo letošnjega državnega prvenstva je bil sestavljen že v začetku januarju. Vodi ga predsednik smučarskega kluba Fužinar Božo Radivojevič, predsedniki posameznih komisij pa so dipl. oec. Peter Orožen za finance, Pavel Cesar za tekmovanje, Silvo Turk za sodnike in administracijo, Rudi Krebs za propagando ter Stefan Filipančič za splošne zadeve. V posameznih komisijah delajo priznani in poštvovalni športni delavci, brez katerih si ni mogoče zamisliti uspešne izvedbe prvenstva, ki zahteva veliko dela na vseh področjih od trasiranja in priprave prog, izdelave prospekta, ovojnica, plakatov, zbiranja oglasov, nastanitve tekmovalcev, do brezhibne izvedbe samega tekmovanja. Idealisti so še (čeprav vedno isti) in tem se moramo že vnaprej zahvaliti za njihov trud, ki ga vlagajo za skupno stvar, za afirmacijo Raven.

S pomočjo očeta ravenskega športa Gregorja Klančnika, ki bo na tej prireditvi tehnični delegat smučarske zveze Jugoslavije in katerega delovni duh je prisoten v organizacijskem komiteju za izvedbo državnega prvenstva, so sodelovanje v častnem odboru sprejeli najuglednejši predstavniki slovenskega športa dr. Ernest Petrič — predsednik komiteja za telesno kulturo pri Izvršnem svetu SRS, Tone Florjančič — predsednik Zveze za telesno kulturo SRS in Niko Belopavlovič — predsednik smučarske zveze Slovenije, v častnem odboru pa so tudi najvišji družbeno politični predstavniki naše občine in kraja župan Ivan Strmčnik, direktor naše železarnice Franc Fale in dipl. inž. Jože Boršner — predsednik SD Fužinar, v odboru pa je še direktor Ljubljana transporta Slavko Jakofčič iz Ljubljane.

Naša železarna, ki daje utrip kraju in ljudem in ki vedno in povsod pomaga, je skupaj z Ljubljana transportom prevzela pokroviteljstvo nad tem tekmovanjem.

Na Ravnah v dneh prvenstva ne bomo osamljeni. Poleg tekmovalcev iz vseh smučarskih središč v naši državi nas bodo obiskali tudi ljudje, ki v športnem, gospodarskem in družbeno političnem življenju nekaj pomenijo. In s takimi ljudmi je vedno dobro biti prijatelj.

Prijatelje pa kaže lepo sprejeti. Zato bodo organizatorji morali skrbeti tudi za lep videz našega železarskega mesta. Brez godbe ravnskih železarjev pri otvoritvi prvenstva ne bo šlo in župan bo ob sodelovanju koroškega okteta sprejel tudi častne goste, spremljevalce ekip in trenerje, fanfare pa bodo oznanile zmagovalce, v petek 19. februarja pa bo ob 18. uri za vse, torej tudi za vas Koroški kino klub v kavarni doma železarjev vrtel celovečerni 8-mm barvni film o telesni kulturi na Koroškem.

Organizatorji prvenstva bodo nadvse srečni, če boste sodelovali tudi vi, dragi fužinarji, pri tem našem prvenstvu. Zato pridite in pozdravite tekmovalce, ki bodo bodrenja prav gotovo potrebni. Pridite, saj bo prireditev z vašo prisotnostjo veliko pridobila.

Ce smo že skupaj za stroji, kladivi in pri pečeh, bodimo še skupaj takrat, ko se lahko izkažemo tudi na drugih področjih.

Samo, da bo dovolj snega!

-ate-

NAŠE ČESTITKE NAMIZNOTENIŠKIM IGRALKAM FUŽINARJA

Ženska ekipa domačega Fužinarja je v letošnjem letu nastopala v I. slovenski namizno-

teniški ligi, ki se je za sezono 1970/71 pravkar končala. Prvo mesto v tej ligi si je že nekaj kol pred koncem prvenstva zagotovila ljubljanska Olimpija, za drugo mesto pa se je do konca odvijala ogorčena borba med ljubljansko Ilirijo, kranjskim Triglavom in našim Fužinarjem. Prav v zadnjem kolu so se naše predstavnice Lesnikova, Petračeva in Stručeva v Kranju sestale s tamkajšnjimi igralkami v dvoboju, ki je neposredno odločil o drugem mestu. Naše igralko so se v tem dvoboju imenitno izkazale in gladko, z visokim rezultatom 5:1, premagale svoje nasprotnice. Ta zmaga jim ni prinesla samo 2. mesta v Sloveniji, ampak tudi neposreden vstop v tekmovanje med najboljšimi jugoslovanskimi ženskim ekipami v zvezno ligo.

Takega uspeha kljub dobremu delu trenerja Jamška objektivno vzeto letos še nismo pričakovali, saj so našo žensko ekipo v letošnjem tekmovanju zastopale ena članica, ena mladinka in celo ena pionirka! Dosledno izvajanje trenerjevih navodil, srčnost in borbenost, ta stara in hvalevredna lastnost ravnskih namiznoteniških igralcev in igralk, pa je ravnškemu namiznoteniškemu športu po dolgih letih prinesla zopet visoko uvrstitev in blesteč uspeh. Prav zato igralkam in trenerju vsa pohvala in naše iskrene čestitke z veliko željo, da bi nas s tako dobrimi rezultati razveselili tudi v tekmovanju med najboljšimi jugoslovanskimi ekipami!

Cestitka pa še ni konec. Tudi mladinke si jih zaslužijo. Na slovenskem ekipnem prvenstvu so zasedle 3. mesto in s to svojo uvrstitvijo že napovedale pohod na slovenski namiznoteniški vrh.

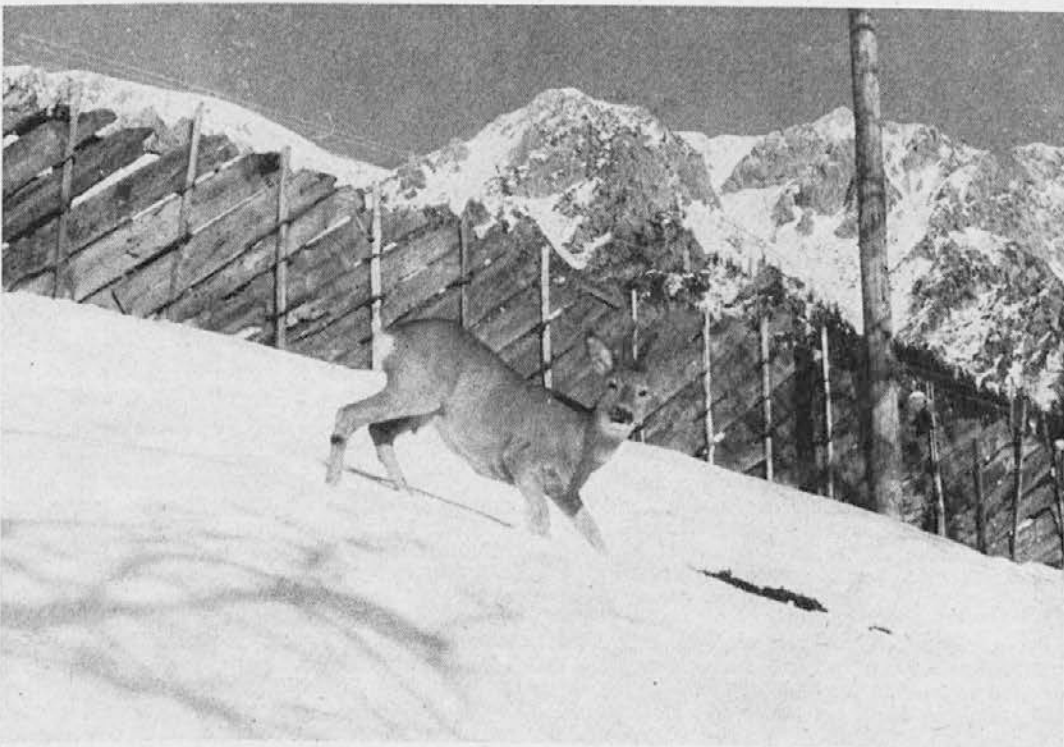
Ali se bližajo spet stari, zlati časi ravenskega namiznega tenisa? Pri pionirkah, mladinkah in ženskah najbrž že! Samo tako naprej!

-ate-

ODBOJKARSKÉ VESTI

Strokovni odbor za odbojko pri občinski zvezi je tudi v januarju organiziral tekmovanje šolskih pionirskih ekip. Tudi tokrat je bila udeležba polnoštevilna, saj so se v dvorani Doma telesne kulture sestali pionirji šolskih športnih društev osnovnih šol iz Črne, Mežice, Prevalj in Raven. Tudi na tem turnirju so bili najboljši pionirji ravenske osnovne šole, ki so svoje nasprotnike iz Prevalj in Mežice premagali z 2:0, pionirje iz Črne pa z 2:1. Drugo mesto so osvojili pionirji iz Črne z eno zmago na četrto mesto pa so se plasirali pionirji iz Prevalj.

Po obeh turnirjih (o prvem na Prevaljah smo poročali v prejšnji številki) je lestvica taka:

Bambi

Foto: M. Pečovnik

Ekipe odbojkarjev Fužinarja v I. 1970

Foto: S. Filipančič

1. SŠD Pionir OŠ Ravne	12 točk
2. SŠD Štaleker OŠ Mežica	6 točk
3. SŠD OŠ Črna	6 točk
4. SŠD Mladost OŠ Prevalje	0 točk

Prve tri plasirane ekipe so prejele nagrade. Ne bo dolgo, pa bomo lahko pisali tudi že o turnirjih pionirk. Odbojka se res uveljavlja tudi na šolah!

JEDINSTVO NA RAVNAH

Odbojkarji Jedinstva iz Brčkega, člani II. zvezne lige in resni kandidati za I. ligo (pri njih igra bivši igralec Fužinarja Petrovič), so imeli svoje zimske priprave na Ravnah, kjer so z domačimi fanti odigrali tudi nekaj prijateljskih srečanj. Turnirja s sodelovanjem Kvarnerja z Reke pa ni bilo, kljub temu da so o takem turnirju pisali časopisi.

URNAUT DIPLOMIRAL

Adolf Urnaut se je te dni po uspešnem zagovoru diplomske naloge na visoki šoli za telesno kulturo v Ljubljani mudil na Ravnah. Medtem ko mu k diplomu iskreno čestitamo, lahko tudi zapišemo, da se govori o njegovem povratku na Ravne. Za odbojko bi bila to res izvrstna zadeva, vprašanje pa je, če lahko ta odlični državni reprezentant na Ravnah pričakuje vsaj približno enake pogoje kot na Reki.

PA ŠE PLAGALNA VEST

Najbrž moramo zapisati tudi v našem Informativnem fužinarju, da smo z našim lepim Domom telesne kulture, predvsem pa s pokritim bazenom iz dneva v dan bolj znani, saj drugače ne bi mogli sprejeti v goste odlične jugoslovanske plavalke, prve športnice Beograda za leto 1970 Mirjane Šegrt.

Prepričani smo, da bo mala beograjska ekipa na čelu s Šegrtovo zadovoljna s pogoji dela in našimi službami, in da bo Ravne tako vzljubila kot naši najboljši namiznoteniški igralci, ki že 5 let zaporedoma trenirajo poleti na Ravnah!

-ate-

ZIMSKI ŠPORT

Če smo se zime v začetku razveselili, saj nam je postregla z debelo snežno odejo, jo sedaj preklinjamo, saj sneg jemlje, da je kar veselje. Najbolj žalostni so seveda šolarji, ki bodo v počitnicah morali visoko v hribe, če bodo hoteli smučati, saj je dolina skoraj že zelena.

Tisti kratki čas (pišemo, ko pada dež), ko je bilo snega dovolj, pa so v naši dolini in tudi drugod po Sloveniji organizirali smučarska tekmovanja v tekah, skokih in alpskih disciplinah kar na tekočem traku in naši smučarji so letošnjo sezono res uspešno začeli. Seveda bi bilo preveč, če bi zapisali vsako tekmo-

nje, kjer so naši nastopali in postregli z rezultati, ki so itak bili objavljeni v dnevnem časopisu, omejili se bomo le na tekmovanja, kjer je šlo za občinske prvake. Vsa tekmovanja še niso končana, nekaj so jih morali zaradi pomanjkanja snega odpovedati, večina pa je bila še srečno spravljena pod streho in lahko vas obvestimo, kateri so najboljši smučarji v naši dolini za leto 1971.

Občinsko prvenstvo v skokih je bilo 16. januarja v Črni. Mlajši pionirji so tekmovali na 15-m, starejši pionirji, mlajši in starejši mladinci in člani pa na 30-m skakalnici. Skupaj je nastopilo prek 20 tekmovalcev iz Koprivne in Črne, medtem ko ni bilo na startu niti enega tekmovalca iz drugih krajev v naši dolini. To je več ali manj razumljivo, saj smučarske skoke načrtno in z veliko uspeha gojijo le v Črni, vendar pa to še daleč ne pomeni, da vsaj na občinskem prvenstvu v skokih na majhnih skakalnicah ne bi smeli nastopiti tudi skakalci iz Mežice, Prevalj in Raven.

Pri mlajših pionirjih je zmagal Osojnik pred Šternom in Mazejem, pri starejših pionirjih pa Kolarič pred Jelenom (vsi Črna). Ladinek je zmagal pri mlajših mladincih, drugi je bil Grabner (oba Črna), tretji pa je bil Kogelnik (Koprivna). Pri starejših mladincih je bil najboljši Skrivalek pred Kakerjem (oba Črna), pri članih pa Ivo Pudgar (JLA) pred Romanom Kogelnikom iz Črne.

Isti dan so v Črni v veleslalomu startali tudi cicibani in cicibanke. Skupaj je nastopilo 40 naših najmlajših, najboljši pa so bili: pri cicibankah Rodičeva pred Lečnikovo in Medvedovo (vse Ravne) in pri cicibanih Erat (Ravne) pred Kordežem (Prevalje) in Pustoslemškom iz Mežice.

Tudi mladinci so tekmovali v Črni. 17. januarja je bil izveden Kristlov veleslalom, ki je za mlajše in starejše mladince in mladince veljal tudi za občinsko prvenstvo. Skupaj je na tem tekmovanju nastopilo prek 100 tekmovalcev iz vseh krajev Slovenije, največ pa jih je bilo iz naše doline. V konkurenci naših tekmovalk in tekmovalcev so bili najboljši:

pri starejših mladinkah Ježeva pred Matvozovo in Golobovo (vse Ravne — prvi dve SK Fužinar oziroma gimnazija, tretja pa IC — obenem je bilo tudi šolsko občinsko prvenstvo).

Pri mlajših mladincih Kozelj (gimnazija) pred Hölclo in Potočnikom (oba SK Fužinar), medtem ko je pri starejših mladincih zmagal Bojan Borštner (SK Fužinar) pred Mandlom in Samcem (oba Mežica).

Člani so tekmovali 24. januarja v Mežici prav tako v veleslalomu. Po pričakovanju je zmagal Oto Pustoslemšek pred Pernekom in Zormanom (vsi Mežica). Žal na tekmovanju ni bilo niti ene članice, edina mlajša mladinka iz naše doline pa je bila v Črni diskvalificirana.

Kljub temu da občinska tekmovanja v tekah in v veleslalomu za pionirje še niso bila izvedena, lahko že sedaj ugotovimo, da z letošnjimi občinskimi tekmovanji ne moremo biti zado-

voljni. Sole, šolska športna društva, predvsem pa klubi bodo morali prav na ta tekmovanja pošiljati več smučarjev. Res je sicer, da je bil letos smučarski koledar natrpan in da pravzaprav ni bilo nobenega prostega termina, vendar bo kljub temu treba v bodoče občinska tekmovanja organizirati ločeno od drugih, kategorizacijskih tekmovanj.

Z rezultati veleslaloma za mlajše in starejše pionirje ter rezultati teka vas bomo seznanili v prihodnji številki.

-ate-

»NE KRADEM«

O Baučetovem »incidentu« v Bohinju je bilo veliko napisanega in tudi po radijskih valovih smo slišali precej pikrih na njegov račun. Kako je torej v resnici bilo v Bohinju, kjer sta Bauče, ki je tekkel za našo tretjo štafeto, in Mlinar, ki je tekkel za prvo, trčila na progi in kjer naj bi Bauče za nameček še krajšal progo ter tako pripomogel k diskvalifikaciji štafete?

Pogovarjal sem se z Mirkom, ko je nekaj dni po Bohinju taval okrog na Ravnah in bil ves nesrečen, bolan, potr in razočaran. O tem vrlem smučarskem tekaču, ki nas je vedno razveseljeval s svojimi rezultati, smo že večkrat pisali. Vemo tudi, da je discipliniran in borben tekmovalac, športnik z dušo in telesom, kot se temu reče, zato mu verjamemo, da je bil potr in razočaran, ko so mu hoteli nartiti vse najslabše.

»Vedno rajši nekaj metrov več kot pre malo! Če bi krajšal progo, se mi zdi tako, kot če bi kradel! Kradem pa ne in nikoli nisem!« (Štafeta ni bila diskvalificirana — torej Mirko tudi uradno ni krajšal proge.)

»Z Mlinarjem sva se res zapletla. Pri startu štafet sem bil za prsi pred Mlinarjem. Ko sva pritekla do skupne smučine, je zaklical: »Mirko!« in me lahkotno odrinil. Pri tem sem izgubil ravnotežje in padel, kar je bilo usodno za obo. O njem so točno pisali, vendar sem si tudi jaz nalomil smučko in zvil vezi. Se več! Kakih 8 tekačev se je valilo prek in mimo mene, ko sem padel in se precej udaril. Ko sem prišel na cilj, sem opazil, da krvavim na nogi. To vse so zamolčali novinarji, ki so poročali iz Bohinja. Z Mlinarjem sva se vedno in se tudi sedaj dobro razumeva. Ne vem, komu je koristilo vse to pisanje, vem samo, da nisem ničesar storil, da bi škodoval prvi štafeti naše reprezentance!«

Toliko Bauče. Mi pa mu želimo, da bi z dobrimi rezultati zopet gospodaril v naši izbrani jugoslovanski tekaški ekipi!

-ate-

ŠAH

Rezultati tekmovanj v I. slovenski ligi — vzhodna skupina

V oktobru in novembru je potekalo tekmovanje v prvi slovenski ligi — vzhodne skupine. Ogorčen boj za prvo mesto in za obstanek v ligi je dal tekmovanju posebno privlačnost. Z malce sreče, vendar popolnoma zaslužno, je zmagala ekipa Branika, ki je igrala samo neodločeno z Mursko Soboto, vse druge dvoboje pa je dobila.

Končna razvrstitev:

1. Branik Maribor	7	6	1	0	37,5
2. Celje	7	6	0	1	37
3. Murska Sobota	7	4	1	2	30,5
4. Kovinar Maribor	7	4	0	3	29,5
5. Rudar Trbovlje	7	3	0	4	24
6. Fužinar Ravne	7	2	0	5	24
7. Žalec	7	1	0	6	23,5
8. Rudar Mežica	7	1	0	6	18

Z dobro igro je presenetilo moštvo Kovinarja, medtem ko je lanskoletno drugo plasirano moštvo — Fužinar z Raven popolnoma odpovedal, saj je bil poražen celo od Mežice. Igralcev Fužinarja, ki po moči spadajo višje, se je držala neverjetna smola. Izgubljali so popolnoma dobljene partije. Iz lige sta izpadli ekipi Žalca in Mežice.

ce, v ligo pa sta prišli prvoplasirani ekipi II. slovenske šahovske lige Ptuj in Slovenska Bistrica.

Na republiškem prvenstvu invalidov je Slovenj Gradec zasedel 2. mesto s 30,5 točke za Celjem 33 in pred Ljubljano 19, Mariborom 19 itd. Skupno je nastopilo 10 ekip. Najboljši posameznik pa je bil na prvi deski Šmon Jože z 9 točkami (100%).

Dne 4. decembra 1970 je bil v domu telesne kulture na Ravnah III. brzoturnir za posamezno prvenstvo Koroške za člane. Turnirja so se udeležili vsi najboljši aktivni igralci na območju koroške šahovske podzveze. Po izenačenih bojih je bil končni vrstni red: 1.—2. Štumberger in Šmon A. 14, 3. Šmon J. 13,5, 4. Žunec 13, 5.—6. Poberžnik J. in Ristič 11,5, 7.—8. Grobelnik in Kveder 9,5, 9. Komarica 9, 10. Verovnik 8,5. Nastopilo je skupno 19 igralcev.

V Mežici je bil 6. decembra 1970 prvi brzoturnir za posamezno prvenstvo Koroške za mladince. Na turnirju je nastopilo 11 igralcev. Zmagal je Kveder z 9 točkami, 2. Vidmar 8,5, 3. Maklin 8, 4.—5. mesto Šumečnik in Zupančič 6 itd.

Na I. brzoturnirju za žensko prvenstvo Koroške, ki je bil 6. decembra 1970 na Prevaljah, je zmagala Bagari Jožica z 8 točkami (100%).

Na rednem mesečnem brzoturnirju ŠK Slovenj Gradec za mesec december sta med 15 udeleženci delila 1.—2. mesto Šmon J. in Šmon A s 13 točkami, 3. Verovnik 12, 4. Brglez 9, 5. Štimnikar 8,5.

Dne 24. novembra 1970 je bil v Dravogradu brzoturnir za sindikalno prvenstvo občine. Rezultati: 1. Mauhler 10, 2. Fuks 8,5, 3. Jeromel 8, 4. Grobelnik 6,5, 5. Flis 4,5 itd.

REZULTATI TEKMOVANJ

Na nagradnem novoletnem brzoturnirju na Ravnah, ki je štel tudi za koroško brzopotezno prvenstvo (IV. turnir), je sodelovalo 26 igralcev. Iz vsake polfinalne skupine, ki sta šteli po 13 igralcev, se je prvih šest uvrstilo v finale. Polfinale A skupine: 1. Šmon J. 9,5, 2.-3. Žunec in Štumberger 9, 4. Ristič 8,5, 5.-6. Verovnik in Kveder 7,5, 7. Grobelnik 6,5 itd.; B skupina: 1. Šmon A. 10,5, 2. Mauhler 10, 3.-4. Poberžnik J. in Picej 8,5, 5. Jesenek 8, 6. Kokošinek 7,5, 7. Erjavec 6,5 itd. V finalu je pokazal najboljšo igro in nadmočno zmagal Mauhler z 10 točkami, 2. Šmon J. 8,5, 3. Ristič 7,5, 4. Poberžnik J. 7, 5. Žunec 6,5, 6.-7. Verovnik in Šmon A. 6, 8. Štumberger 4, 9.-10. Kveder in Picej 3, 11. Jesenek 2,5, 12. Kokošinek 2.

Na turnirju III. kategorikov, ki ga je organizirala koroška podzveza, je sodelovalo 12 igralcev, članov klubov Fužinarja, Mežice, Prevalj in Slovenj Gradca. Zmagal je najmlajši udeleženec Drago Vidmar iz Mežice, ki sicer nastopa kot mladinec v prvem moštvu Fužinarja. Razen Vidmarja sta II. kategorijo osvojila še Jože Maklin iz Mežice in Franc Korbus iz Slovenj Gradca. Vrstni red: 1. Vidmar 9 točk, 2.-3. Maklin in Korbus 8, 4.-5. Arbeiter in Pesjak 6,5, 6. Sedelšak 6, 7.-8. Kveder in Zdravec 5 itd.

Na II. brzoturnirju za članice za prvenstvo Koroške, ki je bil dne 17. januarja v Slovenj Gradcu, je ponovno zmagala Jožica Bagari z 10 točkami.

Koroška podzveza je priredila istega dne na Ravnah dvoboj med ESS Slovenj Gradec in Gimnazijo Ravne. Ker so Ravenčani nastopili oslabiljeni, je zmagala ESS z visokim rezultatom 18,5:5,5.

Enakost v športu je edina enakost: črnc je zastopal ZDA v skoku v daljino.

J. Giraudoux

PROBLEMSKI ŠAH

Nagradnega natečaja v reševanju šahovskih heterodoksnih (praviljnih) problemov argentinskega šahovskega časopisa »Ajedrez Magico« sta se v 22. kolu udeležila iz Koroške Jože Šmon in Jože Žunec. Na natečaju sodelujejo najbolj znani problemisti iz celega sveta, naloge so vedno izredno težke. Poglejmo zadnjo:

Beli: Ka7, Tb3, Th6, Lc7, Lc8, Sc1, Sf5, Pa2, b4, e5, f3, g5 (12);

Črni: Kd1, De2, Td2, La6, Sg3, Pa3, b4, d3, f4 (9).

Serijski pomožni pat v 35 potezah. Pri serijskih pomožnih patih vleče vse poteze razen zadnje (ki jo vlečeta črni in beli) črni, in sicer tako, da pride črni z najmanjšim številom determiniranih potez v tako pozicijo, ko ga beli s kakršnokoli prvo determinirano potezo paturira. Rešitev zgornje naloge je: 1. De1, 2. Se2, 3. Sc1, 4. Te2, 5. d2, 6. Sd3, 7. Se5, 8. Sg6, 9. Te7, 10. Ke2, 11. d1L, 12. Lb3, 13. Kf3, 14. Ke4, 15. f3, 16. f2, 17. f1L, 18. Lc4, 19. Lg3, 20. Lh7, 21. Lg8, 22. b3, 23. b2, 24. b1L, 25. La2, 26. Lf7, 27. a2, 28. a1T, 29. TD1, 30. Lb5, 31. Ld8, 32. Td7, 33. Kd5, 34. Ke6, 35. De3+Se3: pat.

Jože Žunec

IGNAC BRODNIK

Nismo in nismo mogli verjeti, da je žalostna novica, ki je v ranem jutru prispela v naš obrat, da tebe ne bo nikoli več med nas, tako kruto resnična. Še posebno težko bomo dojeli to tisti, ki nam je delovna dolžnost nalagala, da smo na šihlu s teboj sodelovali.

Miren in tih je današnji zimski dan, ko, dragi tovariš, legaš k zadnjemu počitku,

miren in tih, kot je bilo mirno in tiho tvoje življenje. Vsi, ki smo te dobro poznali, se te bomo vedno spominjali kot vestnega in pridnega delovnega tovariša. Na šihlu si si vedno prizadeval, da je delo teklo čim bolj in čim hitreje. Vedno si bil pripravljen vse razumeti in povsod pomagati, kjerkoli je bila tvoja pomoč potrebna. Mnogo svojih najboljših let si pustil vgrajenih v mogočnih gigantih naše železarne, zato smo ti dolžni veliko zahvalo za vsa tvoja prizadevanja in trud. Mnogo prerano si odšel iz naših vrst, prerano, da bi lahko v zasluženem miru užival sadove svojega dolgoletnega dela. Spomin na tebe, dragi tovariš, bo ostal v nas in našem kolektivu vedno svetel in nepozaben. Z žalostjo v srcih in s solzami v očeh se danes za vedno poslavljamo in želimo, da počivaš v miru in naj ti bo lahka koroška zemlja, za katero si živel in delal.

Tvoji družini in sorodnikom v imenu sindikalne organizacije železarne Ravne izrekam iskreno sožalje.

Ivan Pungartnik

ANTON GOSTENČNIK

Po lepem jesenskem obdobju je narava pričela dobivati svoje zimsko oblačilo. Tudi na domače koroške hribe je zapadel sneg in oznanil bližajočo se zimo. Mračno in pusto je bilo jutro, ko si še v letu 1970 šel na svoj zadnji šiht. Toda nisi vedel, kakor tudi ne tvoji sodelavci, da te v letu 1971 ne bo več med nami. Na delovnem mestu si vsem zaželel srečno in zdravo novo leto ter se po končanem delu vra-

čal v svoj preljudi domači kraj Selovec, da bi srečno preživel v krogu svoje družine staro leto. Toda kruta usoda je v prometni nesreči zahtevala tvoje življenje in prerano smrt ter onemogočila, da bi se še vedno zdrav in vesel vrnil med svojo družino in sodelavce.

Kot otrok revne delavske družine si komaj 45 let star zapustil ljubečo ženo in štiri otroke, od katerih je še eden ostal nepreskrbljen. Tvoje življenje ni bilo postlano z rožicami, temveč si moral trdo delati ne samo v tovarni, ampak tudi doma.

V tovarni si delal 24 let, od tega 22 let kot varilec. V najlepših letih si zapustil žalujočo ženo, otroke in nas sodelavce, katerim si bil s svojim delom tudi vzoren član kolektiva. Že leta 1966 si bil proglašen za 20-letnega jubilanta tega kolektiva, s katerim si doživel vso rast koroških fužin v povojnem času. Samo delo te je v tovarni izoblikovalo in kalilo v poštenega in pridnega delavca ne samo na delovnem mestu, temveč tudi med domačimi tvoje ožjega doma. Bil si vsem priljubljen tovariš, ves prosti čas pa si posvetil družini in čebelarstvu.

Dragi Anton! Sklonjenih glav stojimo pred tvojim ranim grobom žena, otroci, sorodniki in sodelavci, ki smo te pospremili na tvoji zadnji poti, da ti izrečemo zahvalo za tvoje delo in ti zaželimo miren počitek.

Lahka ti naj bo slovenska koroška zemlja!

PREVALJČANI, ČESTITAMO!

Prevaljski športniki na osnovni šoli Franja Goloba, člani SSD »Mladost«, so izdali svoje glasilo! Ni naš namen, da bi ocenjevali objavljene članke kot literarno delo, čeprav bo potrebno tudi tej plati posvetiti verjetno vso pozornost. Radi bi povedali le to, da nas je pobuda, mladostna vneva in vse delo, ki je bilo potrebno okrog izdaje glasila, prijetno presenetilo in da ga znamo ceniti.

V naši dolini so bili prevaljski učenci prvi, ki so ustanovili svoje šolsko športno društvo, in sedaj so zopet prvi pri izdaji svojega glasila. Poleg uvoda, ki ga je napisal predsednik društva Marjan Rudolf in ki govori o tem, da bomo lahko dvakrat na leto listali njihovo glasilo, je v članku »Šolsko športno društvo Mladost« izpod peresa neumorne mentorice Tanje

Skrinjar napisano vse o delu tega marljivega športnega kolektiva, ki je vključil že 190 učencev v redno tedensko delo v devetih krožkih. Drugi prispevki učencev so kratki članki o različnih doživljajih s športnih terenov, nekaj pa je tudi športnih risb, ki glasilo še bolj popestrijo in mu dajo tudi končno obliko.

Zares je treba vsem, ki so sodelovali pri izdaji prvega šolskega športnega glasila v naši občini, iskreno čestitati z željo, da bi s svojim glasilom bili redni gost, kakor so v prvi številki tudi obljubili.

-ate-

RAVENSKI TABORNIKI DOBILI NAZIV PARTIZANSKI ODRED

Letošnji občni zbor, katerega so priredili ravenški taborniki odreda Koroških jeklarjev 17. januarja v Domu železarjev, je bil zelo slovesen. Svoje 10. jubilejno leto obstoja in delovanja so lahko kronali z visokim nazivom Partizanski odred, katerega jim je podelila Zveza tabornikov Slovenije za njihovo požrtvovalno in uspešno delo v preteklem letu. Letna poročila odredove uprave so dokazala vsem, da so bili ravenški taborniki res zelo delavni.

Ob dnevu žena so izvršili lepo humano akcijo, saj so na ta dan obiskali vse partizanske matere, ki živijo na hribovskih kmetijah in domovih ravenške okolice. Sodelovali so pri sprejemu kurirčkove torbice in Titovi štafeti. V okviru občinskega praznika so priredili področni mnogoboj za medvedke in čebelice, ki jim je zelo dobro uspel, saj so si med raznimi tekmovalnimi ekipami, ki so sodelovale na tem mnogoboju, z odličnimi rezultati priborili vstop na republiški mnogoboj za MČ. V počastitev 10. obletnice ustanovitve taborniškega odreda Koroških jeklarjev je bila prirejena svečana seja, na kateri so orisali razvoj in delovanje taborništv na Ravnah. Udeležili so se slovesne parade na osrednji proslavi ob 25. obletnici osvoboditve in sodelovali na drugih svečanostih v Mežiški dolini ter akciji in proslavi svobodno Pohorje na Lovrencu.

Sodelovali so na raznih mnogobojih in tekmovanjih, ki so jih prirejali taborniški odredi iz drugih krajev, prirejali so izlete v naravo, tako npr. pohod na Naravske ledine, kjer so se srečali z rezervnimi oficirji.

Preteklo leto so se ravenški taborniki prvič udeležili republiškega mnogoboja za MČ v Poljčanah pri Bledu v okviru 5. zleta tabornikov Jugoslavije in si med mnogimi ekipami priborili častno 1. mesto. Prirejeno je bilo tudi sedemdnevno taborjenje na Pudgarskem. Na tem taborjenju so si lahko ravenški taborniki pridobivali znanje in taborniške veščine za dosego I. in II. zvezde. Tekmovali so tudi z obmejnimi enotami JLA iz Črne.

Na pobudo načelnika odreda tov. Milana Klemenca so svoje jubilejno deseto leto, krajevni praznik in 350. obletnico železarstva v Mežiški dolini počastili z razvitjem odredovega prapora ob spominskem obeležju NOB na Navrškem vrhu. Vsa ta tekmovanja in akcije so potekale tudi v tekmovanju MČ za značko Živka Lovšeta in so tudi na tem področju dosegli lep uspeh ter se udeležili svečanega zaključka tekmovanja v Soštanju. Ob državnih in republiških praznikih pa so ravenški taborniki na poseki nad gimnazijo zakurili kresove.

Razveseljivo je, da se tabornikom po dolgih letih delovanja le kažejo boljši časi. Dotacije so dosegle tako mero, da si bodo lahko nabavili nekaj potrebne opreme. Odred ima osem vodov, med katerimi je samo eden dekliški. Se vedno se čuti pomanjkanje dobrih vodnikov. Zaradi odhoda vodnikov v druge šole ali v JNA nastanejo v odredu vrzeli. Potrebovali bi tudi večje prostore, kjer bi se sestajali in se posvetili ročnemu in likovnemu delu, kar je med taborniki zelo priljubljen konjiček. Sedanja sobica ne zadošča več njihovim potrebam.

Tudi odredova propaganda je postala v preteklem letu zelo delavna in uspešna. Oglasna vitrina kakor tudi članki v Večeru, v Koroškem in Informativnem fužinarju, v reviji Tabor ter v informativnih programih radia in TV so obveščali občane o delu in akcijah ravenških tabornikov. Na občnem zboru so bila podeljena priznanja in taborniški znaki s srebrnim vencem Zveze tabornikov Slovenije. Prejeli so jih Karel Krevh in Aleksander Jug za uspešno delo v odredovi propagandi ter Bojan Kranjc za uspehe pri delu z MČ.

Taborniški znak s srebrnim vencem so podelili še Ludviku Pavlinu, Ivanu Ledineku in Frančku Čivniku za požrtvovalno in uspešno delo v odredu. Prvič pa je bil podeljen tudi naziv »tabornik — partizan«, katerega so podelili načelniku odreda Milanu Klemencu. Na koncu so vsem udeležencem prikazali izbrane diafilme z odredovega taborjenja na Pudgarskem in ob svečanem razvitju odredovega prapora. Nato so si udeleženci ogledali zanimivo razstavo pod nazivom »Teh naših deset let«, na kateri so taborniki z izbranimi fotografijami, taborniško opremo in ročnimi izdelki prikazali delovanje odreda od ustanovitve do jubilejnega 10. leta. Razstava je uspešla, saj so mnogi obiskovalci pohvalili delo tabornikov in jim zaželeli mnogo uspeha pri nadaljnjem delu. ObZTK pa jim je za dosežene uspehe podarila šotor.

Karlo Krevh

OBRATNE NEZGODE V JANUARJU 1971

Peter Pokeržnik, špedicija — pri adjustiranju vzmetnih palic ga je stisnilo za prsni koš.

Milovan Milanovič, mehanska obdelovalnica — pri obračanju obdelovanca mu je ta padel na palec leve roke.

Anton Kričej, topilnica I — tekoče jeklo mu je brizgnilo za rokavico desne roke.

Alojz Svetina, čistilnica — pri mehanskem čiščenju jeklene litine mu je padel tujek izpod očal v oko.

Ludvik Miklavc, čistilnica — pri odlaganju jeklenih ulitkov mu je stisnilo sredinec na desni roki.

Jurij Selišnik, čistilnica — pri obračanju odličta se mu je ta skotalil na desno roko in ga stisnil za sredinec in prstanec.

Ivan Pokeržnik, čistilnica — pri potiskanju tirnega vozička mu je spodrsnilo in si je pri tem poškodoval prste na levi roki.

Avgust Grm, topilnica I — pri zapenjanju kavlja verige na obroč mu je kavelj zdrsnil in mu padel na levo roko.

Peter Herman, mehanska obdelovalnica — pri vpenjanju kosa v vpenjalno glavo mu je zdrsnil ključ, pri čemer ga je zaneslo in si je poškodoval rebra ob stolici.

Alojz Šuler, gradbeni remont — na poti iz delavnice v valjarno je padel na poledenelem cestišču in si poškodoval roko v ramenu.

Štefan Kresnik, mehanska obdelovalnica — pri čiščenju stroja je z roko zadela ob oster rob obdelanca in si jo prerezal na hrbtni strani.

Davorin Kuhar, mehanska obdelovalnica — pri prestavljanju orodne omare ga je stisnilo za palec leve roke.

Jože Grabner, kovačnica — pri menjavi orodja za rundiranje je dobil desno nogo med zaščitno ploščo na pomožni mizi, pri čemer mu je poškodovalo prste.

Engelbert Cvetko, strojni remont — pri vrtanju izvrtine s spiralnim svedrom ga je sveder zgrabil za zaščitno rokavico in mu je bočna spirala posnela kožo na dlani leve roke.

Mirko Stolnik, topilnica I — pri izbiranju žlindre iz zaboja si je poškodoval prste na desni roki.

Rudolf Pšeničnik, jeklovlek — pri apnjenju kolobarjev se je pretrgala žica, s katero je imel zvezane in je padel kolobar v vročo apeno vodo, pri čemer je dobil opekline po levi roki.

Martin Novinšek, kovačnica — pri nalaganju razsekanih odkovkov na voz so klešče zdrsnile s kovanca in ga udarile po čelu.

Urška Gostenčnik, valjarna — pri uravnavanju palic v profilne nože se ji je ena skotalila na desno nogo.

Vladimir Koletnik, mehanska obdelovalnica — pri odbijanju matice je udaril s palcem desne roke v obdelanec ter si ga močno prerezal.

Štefan Možgan, strojni remont — vzvod, s katerim je odpuščal sklopko, mu je izbilo iz rok in mu jo vrglo na desno stran obraza.

Ivan Fedler, livarna — pri nabijanju form s peskom se je utrgal sedež na peskometu in padel z višine ca 2 m na modelno ploščo. Pri padcu pa si je poškodoval roko.

JANUARJA SO NASTOPILI DELOVNO RAZMERJE

Ana Ugovšek — NK, Jožef Staher — NK, Srečko Štruc — NK, Ivan Pečoler — NK, Stefan Petek — NK, Marjan Božank — NK, Franc Šuler — KV, Rudolf Ambrož — PK, Alojzija Bricman — SS, Cirila Pikalo — NS, Milorad Savič — KV, Anica Obretan — NS, Stanislav Kordež — NK, Josip Butolen — NK, Vera Ukmar — SS, Srečko Gros — NK, Anton Čuk — NK, Antonija Paradiž — NSS, Ivan Rus — PK, Jožef Gracej — NK.

ODŠLI SO IZ PODJETJA

Niko Kumer — KV, Ciril Kašnik — PK, Karel Konečnik — NK, Anton Kurmanšek — NK, Antonija Zagernik — NK, Anton Gostenčnik — PK, Antonija Mühleisen — NSS, Jožef Kotnik — SS, Zdravko Burjak — KV, Ivan Keber — PK, Marija Vorih — NS, Branko Erjavec — PK, Maks Kragelnik — KV, Alojz Grilc — NK, Ivan Plimon — KV, Jožef Smode — KV, Štefan Duler — PK, Ivan Rek — NK, Friderik Herman — PK, Srečko Gros — NK, Peter Breg — KV, Mirko Vnuk — NK, Jože Kumer — NK, Milan Božinovski — KV.

NOVE KNJIGE V STROKOVNI KNJIŽNICI

3587/200	A. Prešern, V. Rac, Izučavanje tehnologije vakuumske metalurgije 1970.
4944	Otto Croy, Photos helfen zeichnen 1971.
4945	Roland Gööck, Wir lösen Rätsel 1967.
4946	Ivan Steiger, Neues von Radio Eriwan
4947	Laszlo Taranji, Die verruchtensten Witze der Josephine Mutzenbacher 1970.
3309/III/1	I. M. Kolthoff, P. J. Elving, F. H. Stross, Treatise on Analytical Chemistry III/1 1967.
4948	Zevnik Ciril, Možnosti optimiranja proizvodnje v valjarni posebnih jekel na Ravnah z metodo linearnega programiranja 1970.
4949	Kurt Sponsel, Wilhelm O. Wallenfang, Lexikon der Anstrich — Technik 1968.
4950	J. M. Foster, Listenverarbeitung 1970.
4951	Fritz Bergtold, Elektronik — Bauelemente 1970.
4952	E. Krell, W. Schirmer, H. G. Strauss, Angewandte Operationsforschung, Die Wirtschaftliche Gestaltung einer Chemiefabrik 1970.

ZA BRIHTNE GLAVE

Rešitve

1. Odmev
2. Kolesa pri vozu
3. »In«
4. Lovci so bili stari oče, oče in sin
5. Vsak je dobil 6.000 dinarjev, kajti mati je imela štiri sinove in eno hčer.
6. Eno. Potem ni več tešč.
7. Srajca
8. Tvoje ime
9. Kovanec
10. Spanje